

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

**VARUSMIESTEN MOTIVAATION MUUTOS VARUMIESPALVELUN
AIKANA**

Pro Gradu -tutkimus
Yliluutnantti
Janne Kallela
SM 5
Maasotalinja
HUHTIKUU 2016

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Sotatieteiden maisterikurssi 5	Linja Maasotalinja
Tekijä Yliluutnantti Janne Kallela	
Opinnäytetyön nimi Varusmiesten motivaation muutos varusmiespalveluksen aikana	
Oppiaine, johon työ liittyy Johtaminen	Säilytyspaikka Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto
Aika Huhtikuu 2016	Tekstisivuja 75 Liitesivuja 8
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Tutkielma käsittelee varusmiesten oppimismotivaatiota. Motivaation ja palvelusmotivaation laajan alan osalta näkökulmana tutkimuksessa ovat tavoiteorientaatioteorian ilmiöt varusmiespalveluksessa. Vastaavasta näkökulmasta tutkimuksia varusmiesten osalta on tehty vain harvoja. Tarkoituksena tällä työllä oli selvittää, voidaanko varusmiehet jakaa viitekehyyksen mukaisin perustein erilaisiin tavoiteorientaatioprofiililuokkiin, ja jos voidaan, niin minkälaisiin. Toisena tavoitteena oli tarkastella tavoiteorientaatioprofiilien pysyvyyttä varusmiespalveluksen aikana. Viimeisimpänä tavoitteena oli selvittää onko palvelustehtävään määräämisellä yhteyttä tavoiteorientaatioprofiilien muutokseen.</p> <p>Tutkimus tehtiin määrällisen tutkimusotteen perusteiden mukaisesti. Aineisto kerättiin kyselyllä kahtena mittausajankohtana. Kysely perustui valmiiseen aikaisemmin samanlaisissa tutkimuksissa käytettyyn mittariin. Kohderyhmäksi tutkimukseen valittiin kokonaisuudessaan Karjalan prikaatin Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston saapumiserä. Tutkimukselle asetettujen tutkimuskysymyksiä selvittämiseen käytettiin (SPSS ohjelmistolla) eksploratiivista faktorianalyysia, osioanalyysia, askeltavaa klusterianalyysia, varianssianalyysia ja ristiintaulukointia.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että varusmiehet voidaan jakaa viiteen tavoiteorientaatioprofiililuokkaan. Pysyvyyden osalta tutkimuksessa havaittiin, että liike profiiliorientaatioluokkien välillä oli tutkimuksen viitekehyykselle ominaisesti vähäistä. Muutoksia luokissa kuitenkin tapahtui mittauskertojen välillä. Palvelustehtävään määräämisen yhteyttä orientaatioprofiililuokan muutokseen ei pystytty yksiselitteisesti määrittelemään. Tutkimuksesta selvisi, että johtajakoulutukseen käsketyt varusmiehet pitivät tehtävää oman tehtävään halukkuuden toteutumisesta huolimatta mielekkäämpänä verrattuna miehistön tehtävissä palvelleisiin. Erityisen selvästi ilmiö esiintyi reservinupseerikoulutukseen käskettyjen osalta.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella voitiin todeta, että varusmiehet eivät ole oppimismotivaatioltaan homogeeninen joukko. Näin ollen löydettyjen tavoiteorientaatioprofiililuokkien määrittelyn avulla saatiin lisätietoa varusmiesten oppimismotivaatiosta varusmiespalveluksen eri aikoina. Oppimismotivaation tutkimisen perusteella on mahdollista vaikuttaa oppimisympäristön kehittämiseen ja näin tukea varusmiesten oppimista. Tämän tutkimuksen tutkimustulosten perusteella ei käytännön muutoksiin ole tarvetta tai mahdollisuutta, mutta tutkimus antoi hyvän pohjan viitekehyyksen testaamiselle varusmiesympäristössä.</p>	
<p>AVAINSANAT Johtaminen, motivaatio, oppimismotivaatio, tavoiteorientaatioteoria, tavoiteorientaatioprofiili, varusmies, varusmiespalvelus</p>	

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	3
2.	MOTIVAATIO	6
2.1	Oppimismotivaatioteoriat	10
2.2	Tavoiteorientaatiot	12
2.2.1	Oppimisorientaatio	16
2.2.2	Saavutusorientaatio	17
2.2.3	Suoritusorientaatio	18
2.2.3.1	Suoritus-lähestymisorientaatio	20
2.2.3.2	Suoritus-välttämisorientaatio	21
2.2.4	Välttämisorientaatio	22
2.3	Orientaatioiden mittaaminen	23
2.4	Orientaatioiden pysyvyys	24
2.5	Usean orientaation näkökulma	25
3.	TUTKIMUS	28
3.1	Tutkimuksen taustaa	28
3.2	Tutkimusmenetelmät	32
4.	TUTKIMUSTULOKSET	35
4.1	Salpausselan Ilmatorjuntapatteriston 1/15 saapumiserä	35
4.2	Kyselyjen sisällöt	37
4.3	Kyselyjen toetuttaminen	39
4.4	Tunnuslukuja otoksesta	42
4.5	Mittarin luotettavuus	45
4.6	Orientaatioprofiilit	52
4.7	Tavoiteorientaatioiden stabiliteetti	59
4.8	Varusmiehen tehtävään halukkuus	61
4.9	Varusmiesten tehtävään halukkuuden toteuma	63
4.10	Palvelustehtävään määräämisen yhteys tavoiteorientaatioprofiilin stabiliteettiin	65
4.11	Palvelustehtävän mielekkyys	66
5.	JOHTOPÄÄTÖSET	71
5.1	Jatkotutkimustarpeet	77
	LÄHTEET	79
	LIITTEET	83

VARUSMIESTEN MOTIVAATION MUUTOS VARUSMIESPALVELUN AIKANA

1. JOHDANTO

Motivaation voidaan määritellä tarkoittavan psykologisesta näkökulmasta katsottuna järjestelmää, joka alullepanee yksilössä sarjan toimintoja tietyn päämäärän tavoittamiseksi (Peltonen & Ruohotie 1992, 16; Rolls & Eysenck 1998, 504). Tämä tutkimus liittyy tähän lukuisten tutkimusten sarjaan, joilla pyritään lisäämään tietoa tästä ilmiöstä.

Motivaatio kuuluu olennaisesti puolustusvoimissa toteutettavien tutkimusten intressien kohteeksi, koska se on erittäin tärkeä osa sotilasjohtamista. Motivaatio on muun muassa yksi neljän kulmakiven lähtökohdista syväjohtamisen johtamismallissa (Nissinen 2004). Tämä johtamismalli on käytössä puolustusvoimien johtajakoulutuksessa varusmiehille. Toisaalta motivaatio on yksi toimintakyvyn olennaisimmista osista, joka on taas sotilaspedagogiikan yksi keskeisimmistä ilmiöistä (Puolustusvoimien Koulutuksen Kehittämiskeskus 1998, 27).

Tämän tutkielman tutkimusaiheen valinta selittyy motivaation läheisestä liittymäpinnasta puolustusvoimien antamaan varusmies- ja johtamiskoulutukseen. Seeck (2008, 18) määrittelee johtamisen olevan toimintaa, jonka avulla ihmisten toiminnan resursseja pystytään hallitsemaan ja kohdentamaan tietyn tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä johtamisen määritelmä on samankaltainen motivaation määritelmän kanssa, jossa motivaatio ajaa yksilön toimintaa kohti haluttua päämäärää. Johtamisen näkökulmasta joukkoja johdetaan tietyn päämäärän saavuttamiseksi. Johtajan on näin ollen ymmärrettävä motivaation merkitys päämäärään pääsemiseksi niin omalta kuin organisaation näkökulmasta tarkasteltuna. Motivaation ymmärtämisellä on tämän vuoksi oma osansa sotilasjohtamisessa.

Yhteiskunnan, instituutioiden ja ryhmien pysyvänä mielenkiinnon kohteena ovat olleet tavoitteet ja yksilöt niiden takana (Maehr & Zusho 2009, 77). Tavoitteisiin vaikuttavat useat muuttujat, mutta yleisesti on oletettu, että motivaatio on tavoitteiden yksi peruspilareista (Maehr & Zusho 2009, 77). Useat teoriat tarkastelevat motivaation olemassaolon luonnetta, mutta viimeaikoina suurta huomiota on saanut tavoiteorientaatioteoria (Maehr & Zusho 2009, 77). Edelleen tutkimuksissa kiinnostuksen kohteena on ollut motivaation merkitys oppimisessa, mutta haasteena oppimismotivaation tutkimuksissa ovat useat eri näkökulmat, teoriat ja tutkimustavat (Nurmi 2013, 548).

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää ja syventää tietämystä varusmiesten oppimismotivaation syistä ja seurauksista sotilasjohtamisen viitekehyksessä, koska mitä enemmän tiedetään varusmiesten motivaatiosta ja oppimismotivaatiosta, sen helpompaa on toiminnan kehittäminen oppimismotivaatiota tukevaksi. Varusmiesten oppimismotivaatiota tarkastellaan tässä tutkimuksessa yhden oppimismotivaatioteorian näkökulmasta. Tämän teorian näkökulman perusteella tutkimuksen päätavoitteeksi on asetettu selvittää varusmiehiltä teoriaan olennaisesti liittyvien profiilien pysyvyyttä varusmiespalveluksen aikana sekä palvelustehtävän määräytymisen yhteyttä profiilien pysyvyyteen. Selvittämällä nämä profiilit ja niiden pysyvyys, voidaan ymmärtää tarkemmin varusmiesten käyttäytymisen syitä varusmiespalveluksessa oppimisen näkökulmasta tarkasteltuna. Toisaalta samalla tutkimuksella selvitetään käytetyn teorian soveltuvuutta varusmiesten oppimismotivaation tutkimiseen.

Tutkimuksen aineisto kerättiin strukturoiduilla kyselyillä varusmiespalveluksen alussa ja lopussa. Perimmäinen ajatus tutkimuksessa oli mitata tutkittavan ilmiön ajallista pysyvyyttä tai muutosta kahteen ajanhetkeen perustuen. Lisäksi tutkimukselle asetettiin myös muita tutkimuskysymyksiä, joiden vastaukset saadaan selville valmiin mittarin ympärille rakennettujen osioiden avulla. Toisin sanoen kyselyt eivät olleet identtisiä molempina mittausajankohtina, mutta ne molemmat perustuivat pääosin valmiiseen mittariin, jota on aikaisemmin käytetty vastaavanlaisessa tutkimuksessa, mutta eri toimintaympäristössä. Haluttua ilmiötä voitiin tutkia määrällisessä muodossa tutkimuksen teorian näkökulmasta näiden kahdesta eri ajankohdasta kerätyn aineiston avulla. Näin ollen tutkimus on tutkimusotteeltaan määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus.

Tutkittavaksi joukoksi valittiin yhden joukkoyksikön yksi saapumiserä kokonaisuudessaan. Tämä saapumiserä oli Karjalan prikaatin Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston vuoden 2015 ensimmäinen saapumiserä. Tähän saapumiserään astui palvelukseen noin 170 varusmiestä. Lopullinen tutkimukseen kokonaisuudessaan osallistunut määrä oli hieman pienempi keskeyttämisistä ja muista syistä johtuen.

2. MOTIVAATIO

Motivaatiota ei voida ehkä yksiselitteisesti selittää, mutta sen määritelmä juontaa juurensa latinan sanasta *movere*, joka tarkoittaa panna liikkeelle (Kalliopuska 2005, 131; Peltonen & Ruohotie 1992). Termin on käsitetty tarkoittavan myös käyttäytymistä laukaisevien ja ohjaavien ilmiöiden järjestelmää (Peltonen & Ruohonen 1992, 16; ks. Rolls & Eysenck 1998, 504). Toisin sanoen motivaation voidaan sanoa olevan sisäisten psyykkisten vaikuttimien järjestelmä (Salo-Gunst & Vilkkö-Riihelä 1998, 99). Motivaation taustalla toimivat tarkemmin sanotuna yksittäiset erilaiset motiivit, jotka ohjaavat yksilön yleistä käyttäytymisen suuntaa (Peltonen & Ruohotie 1992, 16). Motiivit ovat näin ollen ihmisen tekojen taustalla, heidän pyrkimyksissään saavuttaa jokin tietty tila tai asia. Näin voidaan olettaa olevan myös sotilasjohtamisen toimintaympäristössä, joka on tutkimuksen viitekehys. Tietyn tilan saavuttamisen halu eli motivaatio voi koostua yhden motiivin lisäksi myös useiden yksittäisten motiivien summasta (Salo-Gunst & Vilkkö-Riihelä 1998, 99). Motiivin itsessään on määritelty tarkoittavan sisäistä vaikutinta, joka on ihmisen toiminnan psyykinen syy, joka voi olla joko tiedostettu tai tiedostamaton (Salo-Gunst & Vilkkö-Riihelä 1998, 99; Peltonen & Ruohotie 1992, 16). Loppujen lopuksi motivaatio on siis ihmisen fyysisen toiminnan psyykinen alullepaneva ilmiö, joka voi koostua yhdestä tai useammasta motiivista päämäärän toteuttamiseksi.

Tämän perusteella voidaan päätellä, että motivoituneen yksilön toiminta on tavoitteellista toimintaa, mutta mielenkiintoista on selvittää, mikä saa aikaan tämän päämääräisen toiminnan tai motiivin. Tällaisen järjestelmän ajatusta voidaan selittää esimerkiksi tarpeilla ja tarvehierarkioilla (Peltonen & Ruohotie 1992, 52).

Yksi tarvehierarkioista on Maslowin tarvehierarkia, jonka teoria perustuu kahteen pääajatuksen. Ensimmäinen ajatus on se, että ihmisellä on halu tyydyttää tiettyjä tarpeita, jotka ovat tiettyssä järjestyksessä. Maslowin tarvehierarkiaan kuuluu 5 tarvetta järjestyksessä: fysiologiset-, turvallisuus-, liittymis-, arvostuksen ja itsensä kehittämisen tarpeet. Toinen teorian perusideoista on se, että tyydyttyään alemman tason tarpeen, ihminen siirtyy seuraavalle tasolle tyydyttämään seuraavaa tarvetta. (Peltonen & Ruohotie 1992, 52–55; Rolls & Eysenck 1998, 523–524). Motivaation kannalta ajateltuna Maslowin mallissa yksilön toimintaa ohjaa jatkuvasti tarve, joka pitää toteuttaa ja tämä halu on toiminnan motiivi ja motivaatio. Tämä motivaatio on voima, joka on jatkuvassa muutoksessa ja usein tiedostamaton (Peltonen & Ruohotie 1992, 54). Tarpeet ovat kuitenkin vain yksi tapa tarkastella motivaatiota.

Edelleen on ymmärrettävä, että motivaatiolle on useita eri lähteitä, joiden mukaan yksilö toimii ja että useat eri lähteet voivat vaikuttaa yksilön toimintaan yhdenaikaisesti (Rolls & Eysenck 1998, 504; Salo-Gunst & Vilkkö-Riihelä 1998, 99). Näin ollen tarpeet voivat olla motiiveina tekojen taustalla koko ajan, mutta yksilöt toimivat yhteiskunnassa myös muuten kuin toteuttamassa perustarpeitaan.

Sisäiset ja ulkoiset vaikutteet laukaisevat yksilössä eri motiiveja, joiden perusteella hän pyrkii toimimaan tavoitteeseen pääsemisen eteen (Peltonen & Ruohotie 1992, 17). Tämä tukee edelleen ajatusta siitä, että motivaatio on ilmiö, joka on jatkuvassa muutoksessa. Lisäksi on erilaisia motiiveja, jotka vaikuttavat yksilön toimintaan yhdenaikaisesti. Tällaista tilannesidonnaista motivaatiota voidaan kutsua myös tilannemotivaatioksi (Peltonen & Ruohotie 1992, 17). Tilannemotivaation lisäksi voidaan erotella olevan myös niin sanottu yleismotivaatio (Peltonen & Ruohotie 1992, 17).

Yleismotivaatiolla tarkoitetaan tilannetta, jossa motivaatiota tarkastellaan yksilön yleisen käyttäytymisen ja vireyden tilana (Peltonen & Ruohotie 1992, 17). Yleisen- ja tilannemotivaation välillä on selkeä suhde, joka on se, että yleismotivaatio vaikuttaa voimakkaasti tilannemotivaatioon (Peltonen & Ruohotie 1992, 17). Tällöin yksilön, joka on yleisesti ottaen kokonaisuudessaan kiinnostunut esimerkiksi tutkimuksen kannalta tarkasteltuna maanpuolustuksesta, on silloin tämän teorian mukaan myös helpompi kiinnostua ja innostua myös varusmiespalveluksesta. Näin ajateltuna maanpuolustus olisi sekä yleismotivaattori että tilannemotivaatio, jolloin varusmiespalveluksen suorittamisen motivaatio olisi nimenomaan riippuvainen maanpuolustustahdosta.

Motivaation määrittäminen ei ole täysin ongelmaton (Peltonen & Ruohotie 1992, 17–18). Ensimmäiseksi motivaatio on hypoteettinen ilmiö, jota ei voida käytännössä suoraan havaita tai mitata, mutta sen avulla voidaan pyrkiä ymmärtämään yksilön käyttäytymistä. Toisaalta motivaatio ei ole ainoa yksilön käyttäytymistä määrittelevä voima tai ilmiö. Se on enemmänkin ilmiö, johon vaikuttavat useat eri prosessit, eikä millään teorialla tai mallilla yksinään kyetä selittämään motivaatiota kokonaisuudessaan. Viimeiseksi motivaatioon liittyvät myös arvot ja tavoitteet, jolloin vuorovaikutuksellisesti kaikki yksilön ympärillä olevat toimijat alkaen yksilöstä päättyen yhteiskuntaan vaikuttavat yksilön motivaatioon ja toisin päin. Näin ollen yksilön motivaatioprosessia ei voi kokonaisuudessaan kukaan toinen ymmärtää tai hallita, edes esimerkiksi opetusympäristössä tai tämän tutkimuksen tapauksessa varusmiespalveluksessa. (Peltonen & Ruohotie 1992, 17–18).

Koska motivaation ymmärtämiseen ja mittaamiseen liittyy monia ongelmia ja haasteita, niin tämän tutkimuksen päämääränä ei ole selvittää suoranaisesti varusmiehen palvelusmotivaatiota tai sen määrää. Motivaatio on kuitenkin vahvasti tämän tutkimuksen viitekehyksenä toimivan teorian taustalla, minkä takia sen yleinen ymmärtäminen on olennaista tutkimuksen kokonaisuuden hahmottamiseksi. Motivaatiota voidaan tutkia monesta eri näkökulmasta, riippuen siitä mitä halutaan selvittää. Motivaation merkitystä voidaan tarkastella aikaisemmin selitetyn tarvehierarkian perusteella tai esimerkiksi oppimisen ja opiskelun viitekehyksessä. Varusmiespalvelusta ja opiskelua verratessa voidaan sanoa, että niissä on paljon yhteistä. Molemmissa tapauksissa yksilön on tarkoitus oppia uusia asioita toisen yksilön eli opettajan tai kouluttajan johdolla. Suomessa on oppivelvollisuus, joka pakottaa yksilön opiskeluun omasta tahdosta riippumatta. Samalla Suomessa on miesten osalta velvollisuus suorittaa varusmiespalvelus omasta tahdosta riippumatta. Näin ollen näillä kahdella velvollisuudella on hyvin paljon yhtäläisyyksiä. Tässä tutkimuksessa käytetään ja sovelletaan saatua tietoa opiskelusta ja opintomotivaatiosta ja verrataan sitä varusmieskoulutukseen ja -palvelukseen

Opiskelun näkökulmasta tarkasteltuna motivaatiosta voidaan yhtenä näkemyksenä erotella termit sisäinen ja ulkoinen motivaatio (Peltonen & Ruohotie 1992, 18). Opiskelulle asetettujen tai annettujen tavoitteiden saavuttamisen innokkuuteen eli motivaatioon vaikuttavat suuresti palkkiot, jotka tulevat ulkoa päin (Peltonen & Ruohotie 1992, 18). Termien mukaisesti ne voivat palkita oppilasta sisäisesti tai ulkoisesti. Sisäisesti palkittuna oppilas kokee esimerkiksi työn iloa ja ulkoisesti miellyttääkseen muita tai saadakseen hyvän arvosanan (Peltonen & Ruohotie 1992, 18). Edelleen sisäisen ja ulkoisen motivaation määritelmässä on paljon eroja tutkijoiden käyttämien eri näkökulmien mukaisesti, mutta tärkeämpänä erojen sijaan on ymmärtää niiden toisiaan täydentävä luonne (Peltonen & Ruohotie 1992, 17–18). Tämän tutkimuksen viitekehyksen kannalta on hieman syytä tarkastella sisäisen- ja ulkoisen motivaation vaikutusta käyttäytymiseen.

Yksilön saamat ulkoiset palkkiot ovat usein lyhytkestoisia ja tarve uudelle palkkiolle voi esiintyä hyvin usein (Peltonen & Ruohotie 1992, 18). Näin ollen opiskelijan tai varusmiehen motivaattorina voi toimia itse palkitseminen ja palkkion saaminen, eikä välttämättä itse työ, opiskelu tai varusmiespalvelus motivoi yksilöä lainkaan. Teorian mukaan sisäiset palkkiot ovat ajaltaan pitkäkestoisempia kuin ulkoiset palkkiot (Peltonen & Ruohotie 1992, 18). Sisäisistä palkkioista itsestään voi tulla myös pysyvän motivaation lähteitä (Peltonen & Ruohotie 1992, 18). On esitetty, että vapaaehtoisuuteen perustuva opiskelu ohjautuu sisäisiin palkkioihin perustuvien päätösten suuntaisesti esimerkiksi oppiaineisiin, jotka ovat yksilön kiinnostuksen kohteita ja tuntuvat täyttävän yksilön tavoitteet (Peltonen & Ruohotie 1992, 18–19). Varusmiehen kannalta tarkasteltuna se tarkoittaisi, että maanpuolustustahtoinen varusmies valitsisi mielestään sellaisen aselajin ja myöhemmin palvelustehtävän, josta hän itse pitäisi ja näin ollen saisi sisäistä palkkiota. Tutkimuksen kannalta tämä ajatus on oleellinen ja sitä tutkitaan käytännössä tietyiltä osilta.

Loppujen lopuksi motivaation määrittelemisestä voidaan tämän tutkimuksen kannalta todeta sen olevan yksilön käyttäytymistä selittävä tekijä. Osin sen avulla yksilö toimii päämäärätietoisesti kohti jotain tiettyä tai tiettyjä tavoitteita. Yksilön toimintaan kuitenkin vaikuttavat useat motivaattorit samanaikaisesti. Motivaatio on lähtökohtaisesti tilanneriippuvainen ja se on jatkuvassa muutoksessa. Siihen vaikuttavat kaikki ympärillä olevat henkilöt, mutta myös yksilön omat sisäiset asenteet ja tavoitteet. Motivaatiota ei voida käytännössä suoraan mitata tai havaita, mutta sen vaikutusta tiettyyn toimintaan tai tietyn tilanteen vaikutusta motivaatioon voidaan tutkia useista eri näkökulmista. Teorioita ja tutkimuksia on paljon muiden ilmiöiden kuten suorittamisen, asenteiden, tavoitteiden, tyytyväisyyden suhteesta motivaatioon (Rolls & Eysenck 1998, 526–530; Peltonen & Ruohonen 1992, 22–48). Tämän tutkimuksen viitekehys kuitenkin rakentuu ajatukseen motivaation suhteesta tavoitteellisuuteen, tyytyväisyyteen ja oppimiseen.

2.1 OPPIMISMOTIVAATIOTEORIAT

Motivaation merkitystä oppimisessa on tutkittu jo pitkään, aina 70-luvulta lähtien (Nurmi 2013, 548; Urdan 1997, 102; Peltonen & Ruohotie 1992, 49). Nurmi (2013, 548) arvioi Suomessa näiden tutkimusten syyksi motivaation merkityksen ymmärtämistä oppimisessa. Näiden useiden teorioiden vertailtavuuden kannalta on kuitenkin ongelmia, kuten muun muassa eri käsitteiden käyttö ja teoreettisten lähtökohtien eroavaisuus toisiinsa nähden (Alexander & Murphy 2000, 3–5; Nurmi 2013, 548). Toinen ongelma on motivaatioon läheisesti liittyvien käsitteiden käyttö tutkimuksissa, vaikka kyseisten käsitteiden suhdetta motivaatioon ei ole varsinaisesti määritelty (Nurmi 2013, 548). Tutkimusten vertailtavuuteen vaikuttavat luonnollisesti käytetyt menetelmät sekä näkökulmat, joista tutkimusta tehdään. Nurmen (2013, 548) mukaan tämä onkin yksi oppimisen ja motivaation tutkimusten ongelma. Tämän tutkimuksen luotettavuutta ja toistettavuutta tarkasteltaessa on ymmärrettävä tässä tutkimuksessa käytetyt menetelmät ja määritelmät. Nurmen argumentin perusteella erityisen tärkeää on ymmärtää edellä mainitut seikat, jos tätä tutkimusta vertaillaan toisiin tutkimuksiin.

Motivaation suhteesta oppimiseen eli oppimismotivaatioon on olemassa useampia näkökulmia ja teorioita (Nurmi 2013, 548; Urdan 1997, 102; Peltonen & Ruohotie 1992, 49). Oppimismotivaation tutkimus alkoi yksilöiden hallintauskomuksista, joiden ajateltiin olevan yhteydessä oppilaan aktiivisuuteen ja passiivisuuteen oppimistilanteissa (Nurmi 2013, 549). Sen jälkeen oppimismotivaatiotutkimusta ja sen perustaa pyrittiin selittämään oppijan oppimiseen liittyvien kyvykkyyssuhteiden ja oppilaan minäkäsityksen perusteella (Nurmi 2013, 549). Toisin sanoen oppimismotivaation oletettiin syntyvän aikaisemmista oppimistilanteista opittujen käsitysten pohjalta. Tämän jälkeen tutkimukset siirtyivät myös monimutkaisempien psykologisten prosessien kautta selittämään oppimismotivaatiota. Tällaisia oppimismotivaatiota selittäviä prosesseja olivat muun muassa yksilön luomat selitykset, liittyen yksilön oppimiseen tai oppimattomuuteen sekä erilaiset ahdistukseen ja sen vähentämiseen liittyvät prosessit. (Nurmi 2013, 549). Oppimismotivaatioteorioiden synty ja tutkimuksen mielenkiinnon kohteet ovat vaihtuneet monesti vuosien aikana riippuen tarkasteltavasta näkökulmasta.

Odotusarvoteoria kuvaa oppilaiden motivaatiota erilaisissa oppimistilanteissa, joissa motivaation keskeiset lähtökohdat ovat menestykseen liittyvät odotukset ja sisällön arvostaminen (Nurmi 2013, 549). Teoria perustuu tarkemmin sanottuna sisäiseen motivaatioon, yksilön omien kykyjen käsitykseen, tekemisen hyödyllisyyteen yksilön omille arvoille ja kuinka paljon oppiminen haittaa yksilön muuta toimintaa (Nurmi 2013, 549).

Itsemääräämisteoriassa yksilöiden erot oppimisen kannalta katsottuna tulevat asian kiinnostavuuden lisäksi, myös kiinnostuksen takana olevien syiden myötä. Tämä teoria perustuu toisin sanoen sisäisen- ja ulkoisen motivaation tarkastelun näkökulmaan, mutta oppimismotivaation näkökulmasta lähestyttynä. (Nurmi 2013, 549).

Aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna uudempaa tutkimusta on oppimistilanteisiin liittyvä emootioteoria, joka perustuu kolmeen eroteltuun tunteeseen oppimistilanteissa. Käsiteltävät tunteet ovat ennakoivat tunteet, suoritukseen liittyvät tunteet ja arvioivat tunteet. Teoria jakaa oppimistilanteen kolmeen vaiheeseen ennen suoritusta, suoritus ja suorituksen jälkeinen vaihe, jossa yksilöllä on erilaisia tunteita ja joiden perusteella yksilön motivaatio suoritusta kohtaan muodostuu. (Nurmi 2013, 550.) Kiinnostuksen liittymistä oppimiseen on korostettu pitkään ja uuden kiinnostusteorian mukaan yksilön kiinnostus voidaan jakaa muun muassa kahteen osaan, kognitiiviseen kiinnostukseen ja emotionaaliseen kiinnostukseen (Nurmi 2013, 550). Ensimmäinen liittyy yksilön tiedollisiin uskomuksiin tehtävään liittyen. Toisella tarkoitetaan yksilön tunteita, jotka hän liittää tehtävään. Kiinnostusteoria painottaa motivaation lähtökohdiksi ympäristön ja oppimistehtävän merkityksellisyyttä (Nurmi 2013, 550). Kiinnostus voidaan jakaa motivaatiotutkimuksissa myös yksilölliseen tai tilannekohtaiseen kiinnostukseen (Alexander & Murphy 2000). Yksilöllinen kiinnostus voidaan ymmärtää ilmiöksi, joka perustuu pitkäaikaiseen ja pinttyneeseen yksilön aikaisempiin kokemuksiin asioiden tai esineiden kanssakäymisestä, jossa kanssakäymisen taustalla ovat vaikuttavina ilmiöinä halu kehittää yksilön kykyjä ja henkilökohtainen panostus tiettyyn alaan (ks. Alexander & Murphy 2000, 28). Tilannekohtainen kiinnostuksen on ajateltu tarkoittavan lyhyt aikaisempaa ilmiötä, joka kumpuaa yksilöstä tiettyä tapahtumaa tai kohdetta kohden kyseisessä hetkessä (ks. Alexander & Murphy 2000, 28).

Lopuksi oppimismotivaation prosessiteoria perustuu motivaation monivaiheisen kulun selittämiseen. Se rakentuu lukuisiin psykologisiin teorioihin kuten opitun avuttomuuden, itseä vahingoittavan strategian sekä yksilön käyttämistä syyselityksistä epäonnistumisissa ja onnistumisissa perustuviin teorioihin. Näissä teorioissa käsitellään tehtävää ennakoidessa tulevia tunteita, jotka vaikuttavat tehtävää suorittaessa yksilön motiiveihin ja toisaalta selitetään opitun avuttomuuden avulla miksi yksilö ei edes yritä onnistua. Epäonnistumista pelkäävät toisaalta pyrkivät selittämään epäonnistumistaan sosiaalisesti hyväksytyillä syillä, itseä vahingoittavan strategian teorian mukaisesti. Lopuksi prosessiteorian viimeisessä vaiheessa eli palautteessa onnistumisesta tai epäonnistumisesta käydään jälleen läpi edellä mainittujen teorioiden kautta, joka edelleen voimistaa tai heikentää yksilön motivaatiota tehtävää kohden. (Nurmi 2013, 550–551).

Kaiken kaikkiaan näiden edellä mainittujen oppimismotivaatiota selittävien teorioiden näkemyksissä oppimismotivaatiosta voidaan havaita samankaltaisuutta. Nurmi (2013, 551–552) tuo esille oppimismotivaatiosta näkemyksen, joka perustuu taustatekijöihin, ennakointiin, suoritukseen ja arviointiin. Toisaalta kaikkien teorioiden taustalla voidaan havaita luonnollisesti itse motivaatiota käsittelevät teoriat kuten sisäisen- ja ulkoisen motivaation teoria. Tämän perusteella on ymmärrettävä, että oppimismotivaatiota voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta ja liittää yhteen jo havaittuja ilmiöitä ja teorioita, joiden perusteella lisätiedon oppimismotivaation selittämiseksi voidaan jälleen löytää uusi näkökulma, josta voidaan tutkia tätä monisäikeistä ilmiötä. Tämän taustatietouden pohjalta on helpompi syventyä seuraavaksi tämän tutkimuksen viitekehukseen eli tavoiteorientaatioteorioihin, jotka ovat myös oppimismotivaatiota selittäviä teorioita (Nurmi 2013, 550).

2.2 TAVOITEORIENTAATIOT

Oppimismotivaatioteorioita on lukuisia, ja ne eroavat toisistaan sen perusteella, mistä näkökulmasta oppimismotivaatiota halutaan tutkia ja tarkastella. Tämän tutkimuksen viitekehukseksi valittu tavoiteorientaatioteoria pohjautuu juuri oppimismotivaatioteorioiden ja oppimismotivaatiota tutkivien teorioiden jatkokehittämiselle (Nurmi 2013, 550). Tavoiteorientaation tutkimisella on mahdollisuus ymmärtää oppimismotivaatiota, sekä näin ollen kehittää oppimisympäristöjä oppimisen paremmin mahdollistavaksi (Pulkka 2010, 58). Nurmi (2013, 550) kuvailee tavoiteorientaatioteorian idean olevan motivaation taustana toimivien vaikuttimien kuvaamista.

Motivaatio saa yksilön tekemään asioita tavoitellessaan määrätietoisesti jotakin, mutta tavoiteorientaatioteorioissa tarkastelun keskiössä ovat ne syyt miksi yksilöt tavoittelevat jotain tiettyä asiaa (Urda 1997, 100; Kaplan & Maehr 2007, 142). Useissa muissa oppimismotivaatioteorioissa ja muissa tavoitteita selvittävässä teorioissa on tarkasteltu yksityiskohtaisia suoritustavoitteita, mutta tavoiteorientaatioteorioissa ei olla kiinnostuneita suoritustavoitteista, vaan erityisesti syistä tavoitteiden takana (Urda 1997, 100). Suoritustavoitteilla tarkoitetaan ilmiötä, missä yksilö tavoittelee esimerkiksi koetilanteessa 90% pistemäärää, joka on näin ollen suoritukseen perustuva tavoite (Urda 1997, 100). Motivaation määritelmän perusteella motivaation määrää ei voida mitata. Tavoiteorientaatioteorioissa halutaan selvittää määrän sijasta motivaation laatua. Toisin sanoen yksilöllä, teoreettisesti ajatellen, voidaan olettaa olevan toisen yksilön kanssa sama määrä motivaatiota samassa tilanteessa tehdä samaa asiaa, mutta molemmilla voi olla eri syyt motivaation taustalla. (Urda 1997, 100–101).

Loppujen lopuksi tavoiteorientaatio on ilmiö, joka selittää kuinka yksilö määrittää onnistumisen, epäonnistumisen, muiden aiheuttamat reaktiot ja niistä aiheutuvat myöhemmän käyttäytymisen syyt (Urdan 1997, 101). Yleisesti ottaen näiden orientaatioiden, jotka yksilö kehittää ja tuo mukanaan kaikkiin tavoitteellisiin tilanteisiin oletetaan olevan kohtuullisen pysyviä, mutta vallitseva tilanne saattaa ajaa yksilön tavoittelemaan jotain tiettyä tavoitetta (Urdan 1997, 101). Tutkimusta orientaatioiden pysyvyydestä on tehty vasta vain vähän ja orientaatioiden pysyvyydestä on tutkijoiden kesken erimielisyyttä (Urdan 1997, 101; Tuominen-Soini ym. 2010a, 387). Tässä tutkimuksessa paneudutaan juuri tämän väitteen tutkimiseen varusmiespalveluksen näkökulmasta katsottuna. Tämän tyyppisiä pysyvyyden tutkimuksia on tehty, mutta lähinnä kouluympäristössä. Varusmiespalvelukseen liittyvää tämän kaltaista tutkimusta ei ole aikaisemmin tehty. Näin ollen tutkimuksella kartoitetaan aivan uutta näkemystä palvelusmotivaatiosta varusmiespalveluksessa.

Termin tavoite käyttö tavoiteteorioissa alkaa säännöllisesti 1970–1980-luvun vaihteessa, vaikka tavoiteteorioita on ollut paljon ennen 1980-lukua (Elliot 2005, 53; Urdan 1997, 102). Tutkijat ovat työllään ja tutkimuksillaan vaikuttaneet tavoiteorientaatioteorian kehittymiseen. Näiden tutkijoiden näkemyksiin asiasta ovat vaikuttaneet monet eriävät tiedonlähteet ja teoriat (Urdan 1997, 101–105; Elliot 2005, 53–56; Maehr & Zusho 2009, 81). Tavoiteorientaatioteorian juuret juontuvat kuitenkin 1970-luvun lopulle, mistä lähtien tavoiteorientaatioteorioita on kehitetty sekä useamman tutkijan taholta yksin että yhdessä muiden tutkijoiden kanssa (Elliot 2005, 53; Urdan 1997, 99–105).

Ensimmäisiä tavoiteorientaatioteorioiden syntymiseen vaikuttava teorioita oli McClellandin ja Atkinssonin kehittämä saavutusmotivaatioteoria, josta Maehr erotteli muutaman ongelman (ks. Urdan 1997, 102; Maehr & Zusho 2009, 81). Alkuperäisen McClellandin konseptin mukaan saavutusmotivaatio oli yksilössä pysyvä persoonallinen piirre. Maehrin mukaan näin ei kuitenkaan voinut olla, vaan yksilön tavoitteisiin vaikuttavat sosiologiset ilmiöt, tilanneilmiöt ja informaatiokohtaiset ilmiöt sekä aikaisemmin koetut suoritukset. Hän piti tavoitteita siis kognitiivisina ja niitä voitaisiin kysyä yksilöltä itseltään tavoitteiden selvittämiseksi. (Urdan 1997, 102.)

Dweck on yksi tutkijoista, jonka nimi mainitaan tavoiteorientaatioteorian taustalla (Elliot 2005, 53; Urdan 1997, 102; Kaplan & Maehr 2007, 142). Dweckin työ tavoiteorientaatioteorian kehittämisessä perustui Seligmanin tutkimukseen yksilön opitun avuttomuuden teoriaan ja attribuutti-teoriaan. Dweck yhdisti tavoitteen konseptin yksilön erilaisiin attribuutionaalisiin malleihin sekä käyttäytymiseen ja vaikuttaviin reaktioihin ja loi niistä yhdenmukaisen järjestelmän. (Urdan 1997, 102.) Myöhemmin hän lisäsi malliinsa myös uskomuksen älykkyydestä, joka perustui yksilön mahdollisuuteen ajatella kykyä vakaana voimavarana tai muokattavana ominaisuutena. Tämä johti siihen uskomukseen, että yksilön tavoiteorientaatio voi vaihdella. (Urdan 1997, 102.)

Nichollsin työ tavoiteteorioiden kehittämisessä perustui myös aikaisemmin jo tutkittujen teorioiden pohjalle, kuten attribuutti-teorian ja tavoitemotivaatioteorian. Hän paransi havaitsemiinsa epäkohtia näistä teorioista ja päätyi ajatukseen, että motivoitunut käytös syntyy halusta saavuttaa järkeviä ja kognitiivisia tavoitteita. Nichollsin näkemys perustui siihen, että yksilön valitsema kyky perustuu vallitsevaan tilanteeseen asetettuun tavoitteeseen tai tilanteeseen ymmärretyn onnistumisen määrittelyyn. (Urdan 1997, 103.)

Ames kollegoineen tutki ryhmässä toimimisen vaikutusta tavoitteellisissa tilanteissa. Heidän mukaansa oppilaat voivat havaita erilaisia syitä saavutuksilleen työskennellessään erilaisissa kokoonpanoissa, kuten yhteistyössä, yksilötyössä tai kilpailullisissa töissä. Nämä syyt tai tavoitteet vaikuttavat yksilön ymmärtämiseen ja tunteisiin onnistumisesta ja epäonnistumisesta. (Urdan 1992, 103.)

Covington kollegoineen taas tutki yhteyttä ohjatuissa toimissa tavoitteiden ja itsetunnon välillä koulussa. He tulivat tulokseen, että jos opettajat luovat tavoitteet kyvykkyydelle luokkayhteisöissä, niin oppilaat tietoisesti yrittävät ylläpitää omaa kyvykkyyttään näyttämällä kyvykkäämmältä tai kyvyttömämmältä kuin he todellisuudessa ovat kyseisessä tilanteessa. (Urdan 1997, 103.)

Kaiken kaikkiaan nykykäsitys tavoiteorientaatioteoriasta rakentuu yllämainittujen tutkijoiden havaintoihin, mutta myös muiden tutkittujen ilmiöiden ja asioiden päälle (Urdan 1997, 104). Tavoiteorientaatioteoria pohjautuu siis ainakin attribuutti-teorian, sisäisen motivaatioteorian, itsekyvykkyysteorian sekä tarve- ja odotusarvoteorioiden käsityksiin (Urdan 1997, 104; Maehr & Zusho 2009). Elliotin mukaan (2005, 55) aikaisemmin mainittujen tavoiteorientaatioteoriaa tutkivien teoreetikkojen työn kehitys lähti liikkeelle sen hetkisten saavutus motivaatio- ja attribuutti-teorioiden rajallisuuksista ja heikkouksista. Näin ollen täyden ymmärryksen

saamiseksi teoriasta on ymmärrettävä laajemmin motivaation, tavoitteiden ja oppimisen ilmiöitä.

Lähtökohtaisesti tavoiteorientaatioteoria jakaantui alustavasti kahteen merkittävään erilaiseen suuntaukseen tavoiteorientaatioulottuvuuksien käsittelyn osalta. Suuntaukset olivat osaamissuuntautuminen ja suoritussuuntautuminen. (Elliot 2005, 52). Vasta myöhemmin tavoiteorientaatioteoriaan tuotiin lähestymis- ja välttämisorientaatiot (Elliot 2005, 52). Kaikilla edellä mainituilla henkilöillä oli oma osansa teorian kehittymisellä, mutta Dweckiä ja Nichollsia työryhmineen pidetään tavoiteorientaatioteorian kehittämisen alullepanijoina (Senko ym. 2011, 27; Elliot 2005, 53–56). Heidän kehittämänsä teoria rakentui, osittain olemassa olevan tietämyksen pohjalle ja osin heidän omiin tutkimuksiinsa (Elliot 2005). Heidän kehittelemänsä teorit olivat kaiken kaikkiaan hyvin samankaltaiset, vaikka tietyissä teorian ilmiöissä näkemykset erosivatkin toisistaan (Elliot 2005, 53–56). Loppujen lopuksi heidän töistään oli selkeästi erotettavissa tavoiteorientaatioteorian kannalta tarkasteltuna diktonominen eli kaksiosainen järjestelmä orientaatioiden suhteen (Elliot 2005, 56; Senko ym. 2011, 27). Näitä kahta alkuperäistä orientaatiota on kutsuttu tutkimuksissa ja artikkeleissa monilla eri nimikkeillä, mutta pääasiassa niillä tarkoitetaan samoihin lähtökohtiin perustuvia ilmiöitä (Maehr & Zusho 2009, 82). Tässä tutkimuksessa alkuperäisistä orientaatioista käytetään termejä oppimisorientaatio ja suoritutorientaatio. Tässä ilmenee yksi motivaatio- ja tavoiteorientaatiotutkimuksen ongelmista. Samoista asioista ja ilmiöstä käytetään sujuvasti tutkimuksissa erilaisia määritelmiä, jolloin tutkimusten vertailu keskenään vaikeutuu tai estyy kokonaan. Asia on myös syytä ottaa huomioon mietittäessä tämän tutkimuksen vertailukelpoisuutta toisiin vastaavanlaisiin tutkimuksiin.

Myöhemmin diktonomisen järjestelmän nähtiin antavan huomattavan epäselviä ja ristiriitaisia tuloksia ja järjestelmää kehitettiin luomalla uusia orientaatioita. Lähinnä luotiin ajatus lähestymis- ja välttämislouottuvuuksista alkuperäisten oppimis- ja suoritutorientaatioiden lisäksi. Loppujen lopuksi laajaan käyttöön on levinnyt diktonomisen järjestelmän sijasta niin sanottu 2x2 järjestelmä. (Kaplan & Maehr, 2007, 142 – 146; Senko ym. 2011, 27 – 28; Tuominen-Soini ym. 2010b, 3). Uusimmissa tavoiteorientaatiota tutkivissa tutkimuksissa, joissa käytetään useamman orientaation systeemiä, on aiheuttanut myös ongelmia koska käytetyt termit ja nimikkeet poikkeavat toisistaan (Pulkka 2014, 12 – 13; Elliot 2005, 65 - 66).

2.2.1 OPPIMISORIENTAATIO

Alkuperäisestä kahdesta tavoiteorientaatioteorian tavoitesuuntauksesta tai orientaatiosta toinen on oppimisorientaatio (Senko ym. 2011, 27). Sillä tarkoitettiin yksilöä, jonka toiminnan lähtökohtana eli tavoitteena oli hankkia ja kehittää omaa osaamistaan mahdollisimman paljon (Senko ym. 2011, 27; Kaplan & Maehr, 2007, 142). Aikaisemmin todettiin, että tavoiteorientaatioteorian lähtökohta on ymmärtää motivaation laatua, mutta ei sen määrää, joten mitä oppimisorientaatiolla voidaan ymmärtää yksilön motiivien ja tavoitteiden asettelun laadusta ja syistä?

Oppimisorientaation näkökulmasta tarkasteltuna yksilön kykyjä voidaan pitää muovattavina ominaisuuksina lisäämällä työtä asian eteen (Kaplan & Maehr 2007, 142; Senko ym. 2011, 27). Tällainen yksilö joka on oppimisorientoitunut, pyrkii siis omalla toiminnallaan mahdollisimman tehokkaasti oppimaan, ymmärtämään ja kehittämään taitojaan oppimisympäristössä (Kaplan & Maehr, 2007, 142). Tavoiteorientaatioteoriassa ja muissa oppimismotivaatioteorioissa ollaan yleensä myös kiinnostuneita yksilön tavasta määritellä onnistumisen ja epäonnistumisen rajoja.

Oppimisorientoitunut yksilö määrittää usein onnistumisen henkilökohtaisesti. Tällainen onnistumisen määritelmä ja tavoite voi olla esimerkiksi tunne oppimisesta tai kehittymisestä opettavan aiheen piirissä. Tämän takia oppimisorientoituneet yksilöt voivat tuntea esimerkiksi saavutusorientoituneita yksilöitä helpommin onnistumisen tunnetta, koska he kykenevät itse päättämään onnistumisen rajat, eikä niitä ole rajattu esimerkiksi opettajan käskemänä koetukseen perustuen, jolloin vain tietty osa joukosta voi ylipäättensä saavuttaa asetetut tavoitteet esimerkiksi koearvosteluissa usein käytetyn Gaussin käyrän takia. (Senko ym., 2011, 27). Oleellista on ymmärtää, että onnistuminen määritellään itse eikä sitä määritellä opetusta antavan instituutin puolesta oppilaalle. Näin ollen oppilas voi tuntea onnistumista hyvinkin helposti.

Oppimisorientaation tutkimisella on havaittu, että se liittyy ja johtaa positiivisiin ilmiöihin yksilössä ja hänen toimissaan (Kaplan & Maehr 2007, 142–143). Kaplan ja Maehr (2007, 142–143) määrittää tällaisia positiivisia piirteitä olevan, hyvä minäpystyvyys, sitkeys, haasteiden halu, itse opiskelun tahto ja hyvinvointi. Kaikkien edellä mainittujen hyveiden lisäksi on myös muita tutkittuja yhteyksiä hyvinä pidettyihin ominaisuuksiin ja tunteisiin liittyen opiskeluun (Kaplan & Maehr, 2007, 143).

Oppimisorientaation ja koulusaavutusten välillä olevaa yhteyttä pidetään kuitenkin epäselvänä. Joissain tutkimuksissa, jotka ovat tehty alemman asteen koulutusympäristössä, on ollut yhteys, mutta ei korkeakouluympäristössä tehdyssä tutkimuksessa. On arvioitu, että kyseinen epäjohdonmukaisuus johtuisi koulutustasojen erityyppisistä tehtävistä, joiden parissa opiskelijat työskentelevät. (Kaplan & Maehr 2007, 143.)

Toisaalta myöhemmin näiden havaittujen epäjohdonmukaisten tutkimustulosten perusteella oli halua jakaa alkuperäinen oppimisorientaatio. Tämä jako on tehty tutkimuksissa hieman eri tavoilla. Yhtenä jakamisen perusteena on ollut aiemmin mainittu lähestymis – välttämisen jako ja toinen jako on ulkoinen ja sisäinen oppimisorientaation jako. (Elliot 2005; Urdan 1997; Pulkka 2014). Tässä tutkimuksessa käytetään oppimisorientaation suhteen jakoa ulkoisen ja sisäisen oppimisorientaatioiden jaottelun mukaan siten, että sisäistä oppimisorientaatiota kutsutaan oppimisorientaatioksi ja ulkoinen oppimisorientaatio on nimetty saavutusorientaatioksi, niin kuin se on nimetty monissa muissa vastaavissa suomalaisissa tutkimuksissa (Niemivirta ym. 2013; Pulkka, 2014).

2.2.2 SAAVUTUSORIENTAATIO

Saavutusorientaatio tarkoittaa yksilön tavoitetta saavuttaa mahdollisimman hyvät arvosanat. Toisaalta tällä tavoin orientoitunut yksilö ei ole kiinnostunut muiden ympärillä olevien yksilöiden menestyksestä, vaan häntä kiinnostaa nimenomaan vain oma henkilökohtainen menestys tai saavutukset. Saavutusten ja menestyksen pitää olla mahdollisimman korkea, jotta yksilö tuntee onnistumisen tunnetta ja saavuttaneensa asettamansa tavoitteet. (Niemivirta 2002, 257). Toisin sanoen saavutusorientoitunut yksilö pyrkii absoluuttiseen menestymiseen (Niemivirta 2002, 257; Pulkka 2014, 13).

Saavutusorientaatio on tutkitusti yhdistetty oppimisorientaation kanssa positiivisiin vaikutuksiin yksilössä opiskelun näkökulmasta katsottuna. Näitä vaikutuksia ovat hyvinvointi, korkea itsetunto, tyytyväisyys valitsemalleen opiskeluvaihtoehdolle ja kiinnostus ja panostus itse opiskeltavaan asiaan (Pulkka 2014, 16). Toisaalta saavutusorientaation on tutkittu aiheuttavan myös negatiivisia ilmiöitä yksilössä, kuten henkistä uupumista, stressiä ja epäonnistumisen pelkoa (Pulkka 2014, 16).

Loppujen lopuksi saavutusorientaation tavoitteisiin pyrkivän yksilön on todennäköistä tuntea positiivisia vaikutteita negatiivisia enemmän. Oppimisorientaatiossa ja saavutusorientaatiossa on molemmissa paljon positiivisia vaikutteita yksilöön, mutta ne ovat hieman erilaisia toisiinsa verrattuna. Saavutusorientoituneella on myös, kuten aikaisemmin on mainittu, uhka kohdata negatiivisia tunteita ja ilmiöitä oppimisorientoitunutta enemmän, koska onnistuminen vaatii menestystä ja korkeaa suoritustasoa. Menestys ei kuitenkaan ole riippuvainen muiden ympärillä olevien yksilöiden menestyksestä, jolloin negatiivisten ilmiöiden ilmentyminen vähenee.

2.2.3 SUORITUSORIENTAATIO

Suoritusorientaatio oli toinen tavoiteorientaatioteorian alkuperäisistä kahdesta havaitusta orientaatiosta. Suoritusorientoitunut yksilö pyrkii oppimisen sijasta näyttämään osaamistaan ja olemaan muita yksilöitä parempi mitattavassa tilanteessa (Kaplan & Maehr 2007, 143; Senko ym. 2011, 27). Oppilas pyrkii olemaan siis muihin samassa tilanteessa olevissa yksilöihin verrattuna parempi. Toisaalta yksilö pyrkii olemaan näyttämättä omaa heikkouttaan muille ympärillä oleville vertaisille (Kaplan & Maehr 2007, 143). Oppimisorientoituneeseen yksilöön verrattuna suoritusorientoitunut yksilö pyrkii oppimisen ja oman kompetenssin kehittämisen sijasta näyttämään muita parempana yksilönä. Suoritusorientoituneiden oppilaiden on teoriassa ajateltu ymmärtävän kyvyt kiinteinä ominaisuuksina joita ei välttämättä pysty muovaamaan (Kaplan & Maehr 2007, 143). Näin ollen suoritusorientoituneiden ymmärrys omasta kehittymisestä ja sen mahdollisuudesta ovat rajallisemmat, kuin esimerkiksi oppimisorientoituneilla.

Koska suoritusorientoitunut yksilö uskoo omien kykyjensä olevan kiinteitä tai pysyviä ominaisuuksia, on hänen luottamuksellaan omiin kykyihinsä vaikutusta haasteiden selvittämiseen. Usein oppimisorientoituneet uskovat omiin kykyihinsä ja niiden kehittämiseen ja näin etsivät uusia haasteita ja kestävät hyvin vastoinkäymiset. Suoritusorientoituneet eivät usko alun perinkään omiin kykyihinsä eivätkä niiden kehittämiseen ja näin ollen he pyrkivät välttelemään haasteita eivätkä usein kestä hyvin vastoinkäymisiä. (Senko ym. 2011, 27.)

Suoritusorientoituneiden oppilaiden on tutkittu käyttävän enemmän pinnallisia oppimisstrategioita kuin syviä oppimisstrategioita kuten oppimisorientoituneet oppilaat (Kaplan & Maehr 2007, 143; Urdan 1997, 108). Suoritusorientoituneilla toiminnan lähtökohtana on näyttäytyä muita parempana tai ei ainakaan huonompana kuin muut, eikä itse oppimisella ole niin suurta merkitystä. Näin ollen suoritusorientoituneet ja oppimisorientoituneet määrittelevät myös onnistumisen ja epäonnistumisen eri tavoin. Suoritusorientoituneet määrittelevät onnistumiseksi, kun he ovat suoriutuneet vertaisiaan paremmin (Senko ym. 2011, 27).

Negatiivisiin ilmiöihin törmätään suoritusorientoituneiden kesken esimerkiksi koulun koetilanteissa, koska vain osa heistä voi olla toisiaan parempi. Näin ollen suoritusorientoituneiden on teoriassa vaikeampi saavuttaa oppimisorientoituneihin verrattuna onnistumisen tunnetta, koska esimerkin koetilanteessa kaikki suoritusorientoituneet eivät voi kokea onnistumista, toisin kuin oppimisorientoituneet, jotka määrittelevät onnistumisen oppimisen näkökulmasta (Senko ym. 2011, 27).

Vaikka useiden tutkimustulosten perusteella suoritusorientaatioon liitetään usein vähemmän haluttua tietoisuutta, vaikutusta yksilöön ja käyttäytymistä oppimisorientaatioon verrattuna, ei tämä kuitenkaan päde kaikkiin yksilöihin ainakaan kaiken aikaa (Urdan 1997, 108; Kaplan & Maehr 2007, 143). Urdanin mukaan suoritusorientaation on tutkitusti todettu vaikuttavan myös positiivisesti yksilöön, mutta ei yhtä laajasti tai voimakkaasti kuin oppimisorientaation (Urdan 1997, 108; Kaplan & Maehr 2007, 143). Kaiken kaikkiaan tutkimustulosten kesken on ristiriitaisuutta suoritusorientaation yhteydestä positiivisiin vaikutteisiin (Urdan 1997, 108; Kaplan & Maehr 2007, 143). Kaplanin ja Maehrin (2007, 143 - 144) mukaan analyyseissä, joissa oppimis- ja saavutusorientaatioita verrattiin keskenään suoriutumisen näkökulmasta, oli oppimisorientaatio vahvempi kuin saavutusorientaatio.

Osaltaan juuri tämä tutkimustulosten ristiriitaisuus suoritusorientaation osalta johti diktonomisen orientaatiomallin uudelleen miettimiselle (Kaplan & Maehr 2007, 144; Senko ym. 2011, 27–29; Urdan 1997, 108–110). Elliotin mainitaan olevan tämän saavutusorientaation jatkokehittämisen taustalla (Kaplan & Maehr 2007, 144; Senko ym. 2011, 27–29; Urdan 1997, 108–110). Diktonomisen järjestelmän sijaan alettiin tutkia motivaatiota myös lähestymis- ja välttämisorientaatioiden avulla (Kaplan & Maehr 2007, 144; Senko ym. 2011, 27–29; Urdan 1997, 108–110). Lopputuloksena oli, että alkuperäinen suoritusorientaatio jakaantui suoritus-lähestymisorientaatioon ja suoritus-välttämisorientaatioon (Kaplan & Maehr 2007, 144). Nämä kaksi orientaatiota ovat niiden luomisen jälkeen olleet hyväksytyjä ja käytettyjä orientaatiota tavoiteorientaatiota tutkivien teoreetikkojen joukossa (Senko ym. 2011, 28). Täs-

sä tutkimuksessa niin ikään on käytössä pelkän suoritusorientaation sijasta juuri edellä mainitut suoritus-lähestymis- ja suoritus-välttämisorientaatiot.

2.2.3.1 SUORITUS-LÄHESTYMISORIENTAATIO

Lähestymisorientaatiolla viitataan yksilön pyrkimykseen saavuttaa onnistuminen (Kaplan & Maehr 2007, 144). Samalla lähestymismotiivilla tarkoitettiin aiemmin yksilön pyrkimystä näyttäytyä parempana kuin muut (Urda 1997, 110). Tarkoituksena oli siis luoda alkuperäisen diktonomisen orientaationäkemyksen lisäksi lähestymis-välttämisen elementti suoritusorientaatioon, jonka vaikutus yksilöön ei ollut ainoastaan liitetty negatiivisiin ilmiöihin (Maehr & Zusho 2009, 87). Suoritusorientaatio ja Oppimisorientaatio eivät olleet selkeästi janan ääripäät vaan suoritusorientaatiolla havaittiin olevan myös osin positiivisia vaikutteita yksilön saavutuksiin, joka johti teorian jatkokehittämiseen pysyvempien tutkimustulosten saavuttamiseksi

Suoritus-lähestymisorientaation perimmäinen ajatus on se, että yksilön ollessa parempi muita hän kokee onnistuneensa ja näin ollen saavuttaneensa asettamansa tavoitteen (Maehr & Zusho 2009, 87). Suoritusorientaation ongelmana oli se, että sen oli tutkittu olevan yhteydessä sekä positiivisiin että negatiivisiin vaikutteisiin yksilössä. Suoritus-lähestymisorientaatio korreloi positiivisesti opiskelussa ansaitujen saavutusten kanssa (Maehr & Zusho 2009, 89). Esimerkkinä tällaisista positiivisista opiskelun saavutuksista pidetään kurssista suoriutumista ja koetuloksia (Maehr & Zusho 2009, 89). Näin ollen suoritus-lähestymisorientaation nähdään olevan yhteydessä opiskelussa saatuihin tuloksiin ja saavutuksiin (Maehr & Zusho 2009, 89). Kaplan ja Maehr tuovat esille näkemyksen, että suoritus-lähestymisorientoitunut yksilö panostaa tehtävän suorittamiseen korkeiden arvosanojen takia ja usein saavuttaa niitä. Ongelmaksi muodostuu kuitenkin näkemys siitä, että yksilö ei välttämättä sisästä ja ymmärrä oppimaansa syvällisesti, vaan vain pinnallisesti ja hetkellisesti koetilannetta varten (Kaplan & Maehr 2007, 144).

Toisaalta tämän orientaation näkemysten mukaan toimivien yksilöiden on havaittu kärsivän erilaisista negatiivisista vaikutteista. Tällaisia havaittuja negatiivisia vaikutteita ovat olleet ahdistuksen tunne koetilanteissa, koulu-uupumus, epäonnistumisen pelko ja muita tunteita uhkaavat vaikutteet. (Maehr & Zusho 2009, 89; Niemivirta ym. 2013, 535). Tällaisen orientaation tavoitteet omaksuvat yksilöt ovat usein enemmän ahdistuneita ja käyttävät tiedollisia strategioita, kuitenkin saavuttamatta korkeimpia tuloksia tai saavutuksia opiskelussa (Maehr & Zusho 2009, 89).

Loppujen lopuksi vaikka suoritus-lähestymisorientoituneilla yksilöillä on havaittu olevan positiivisia vaikutteita hyvinvointiin ja hyviin saavutuksiin, on vaarana että tilanteen muututtua myös yksilön orientaatio muuntuu. On havaittu että yksilö saattaa muuttua tavoittelemaan suoritus-lähestymisorientaation sijasta suoritus-välttämisorientaation mukaisia tavoitteita, jotka ovat yksinomaan yhteydessä negatiivisiin ilmiöihin (Kaplan & Maehr 2009, 144).

2.2.3.2 SUORITUS-VÄLTTÄMISORIENTAATIO

Tilanteita, jossa yksilö orientoituu suoritus-lähestymisen sijasta suoritus-välttämisen tavoin, voivat olla esimerkiksi tilanteet, joissa yksilö tuntee osaamisensa muuttuneen tai kokee epäonnistumisen olevan todennäköistä (Kaplan & Maehr 2007, 144). Näin ollen yksilö voi ajautua osin positiiviseen lopputulokseen johtavasta toiminnasta negatiiviseen lopputulokseen johtavaan toimintaan.

Samasta syystä kuin suoritus-lähestymisorientaatio luotiin, niin luotiin myös toinen orientaatio eli suoritus-välttämisorientaatio. Suoritus-välttämisorientaatio perustuu ajatukseen, jossa tavoitteeksi asetetaan olla näyttäytymättä huonommalta tai epäpätevältä muihin nähden (Maehr & Zusho 2009, 87). Toisin sanottuna yksilö keskittyy epäonnistumiseen ja yritykseen olla epäonnistumatta (Kaplan & Maehr 2007,144).

Täten yksilö, joka pyrkii noudattamaan kyseessä olevan orientaation näkemyksiä, yrittää omalla toiminnalla suoriutua tehtävästä siten, ettei näyttäydy epäpäteväenä tai epäonnistu tehtävässä, mikä on myös yksilön ainoa tavoite toiminnassa (Kaplan & Maehr 2007,144). Tällaisen toiminnan on tutkittu olevan vahvasti yhteydessä negatiivisiin henkisiin tuloksiin, kuten ahdistuneisuuteen, toivottomuuden, häpeän ja epäonnistumisen pelon tunteisiin (Kaplan & Maehr 2007,144; Niemivirta ym. 2013, 535). Samalla käytännön negatiivisiksi ilmiöiksi ovat lueteltu muun muassa huonot arvosanat, tehottomuus, avunpyynnön välttely ja itseään vahingoittavien strategioiden käyttäminen (Kaplan & Maehr 2007,144; Niemivirta ym. 2013, 535). Suoritus-välttämisorientoituneisuus liitetään siis enimmäkseen negatiivisiin ilmiöihin oppimisen perspektiivistä katsottuna.

Kaiken kaikkiaan lukuisat 2000-luvulla tehdyt tutkimukset ja niiden tulokset tukivat ajatusta, että oppimisorientaation vastakohta suoritusorientaatio jaetaan kahteen, suorituslähestymis- ja suoritus-välttämisorientaatioon (Elliot 2005, 64). Näin ollen useissa tutkimuksissa käytetään Dweckin ja Nichollsin alkuperäisen diktonomisen järjestelmän sijasta kolmen tai neljän orientaation järjestelmää. Tämän tutkimuksen viitekehyksessä käytetään viiden orientaation järjestelmää ilmiön tutkimiseen. Suoritus-välttämis- ja lähestymisorientaatiot ovat molemmat käytössä tässä tutkimuksessa.

2.2.4 VÄLTTÄMISORIENTAATIO

Muiden orientaatioiden perusteella yksilö haluaa aina, joko oppia tai saavuttaa jotakin vallitsevassa oppimistilanteessa. Kaikki yksilöt eivät tutkimusten mukaan kuitenkaan tavoittele oppimista tai saavutuksia, vaan pyrkivät tekemään annetun tehtävän mahdollisimman vähällä työllä ja panostuksella tai jopa huijaamalla (Kaplan & Maehr 2007, 146; Elliot 2005, 58). Tällaista orientaatiota kutsutaan välttämisorientaatioksi. Tämä orientaatio on ikään kuin vastakohta saavutusorientaatioille, jotka omaksuessaan yksilö pyrkii aina oppimaan tai saavuttamaan jotakin (Kaplan & Maehr 2007, 146).

Välttämisorientaation, kuten suoritus-välttämisorientaation, on tutkittu järjestelmällisesti tuotavan vain negatiivisia vaikutuksia opiskelun kannalta (Kaplan & Maehr 2007, 146). Tällaisia negatiivisia piirteitä ovat muun muassa heikko koulumenestys, matala kiinnostus, kielteiset tunteet ja hyvinvoinnin ongelmat (Tuominen-Soini ym. 2010b, 14; Kaplan & Maehr 2007, 146; Niemivirta, 2002). Käytännössä välttämisorientoitunut yksilö pyrkii mahdollisimman vähällä työllä selviytymään koulutöistä ja haasteista, kuitenkin tavoitteena on suoriutua annetusta tehtävästä. Välttämisorientaation ja suoritus-välttämisorientaation välillä ei ole kuitenkaan löydetty tutkimusten mukaan korrelaatiota, vaikka tällä tavoin orientoituneiden yksilöiden toiminta on samankaltaista keskenään (Kaplan & Maehr 2007, 146)

Välttämisorientaatio on viides ja viimeinen tämän tutkimuksen viitekehyksessä mukana oleva orientaatio. Kaiken kaikkiaan kyseisten orientaatioiden käyttäminen tässä tutkimuksessa, johdetaan vertailtavuuden mahdollistamisesta muihin Suomessa ja erityisesti puolustusvoimissa tehtyihin tutkimuksiin ja näiden lisäksi kyseisten orientaatioiden tutkimiseen tarkoitettu mittari on ollut ennalta käytössä ja näin sen toimivuudesta on laajempaa tutkittua tietoa.

2.3 ORIENTAATIOIDEN MITTAAMINEN

Tavoiteorientaatioiden on tutkittu olevan olemassa ja niiden on tutkittu aiheuttavan tietynlaisia käyttäytymismalleja yksilöissä, mutta miten tällaisia orientaatioita mitataan ja tutkitaan tavoiteorientaatiotutkimuksissa? Tavoiteorientaatiotutkimus perustuu pääasiassa kahteen metodiin, joista toinen on kokeellinen manipulointi ja toinen survey- kyselyihin perustuva tapa (Urda 1997, 105).

Kokeellisen manipuloinnin tutkimus tapahtuu pääasiassa laboratorio- tai ns. luokkaolosuhteissa. Tällaisessa metodissa yksilöille annetaan jokin tehtävä suoritettavaksi ja määritellään tavoite perustuen halutun erikseen tutkittavan orientaation mukaan. Esimerkiksi voidaan antaa tavoitteeksi vain pitää hauskaa ja tehdä parhaansa välittämättä muista, tai että saavutettuja tuloksia tilanteesta verrataan muiden kokeeseen osallistuvien kanssa. Näin tutkittuna olleet yksilöt ovat saatu orientoitumaan tilanteessa tietyllä halutulla tavalla. (Urda 1997, 105). Varsinkin alkuperäisen diktonomisen järjestelmän orientaatioita on tutkittu aluksi tämän metodin avulla. Metodin avulla kyettiin saamaan yksilö omaksumaan tietty orientaatio tietyssä kokeellisessa hetkessä, jolloin ilmiötä pystyttiin samalla tutkimaan tarkemmin. (Kaplan & Maehr 2007, 146). Tämän kaltaisen tutkimuksen avulla voidaan tutkia keinoja manipuloida opiskelijoita omaksumaan opiskelun kannalta tehokkaimmat vaikutukset omaavat orientaatiot kuten esimerkiksi oppimisorientaatio, jota pidetään yleisesti hyvin positiivisena opiskelun ja erityisesti oppimisen kannalta. Tutkimustulosten perusteella pystyttäisiin toisin sanoen kehittämään opetusmetodeja tietyn tyyppisten orientaatioiden omaksumista tukevaan suuntaan.

Kyselyihin perustuva metodi on useimmiten käytetty tapa tutkia tavoiteorientaatioita toimintaympäristöissä, joissa ilmiötä tutkitaan, kuten koululuokka (Urda 1997, 106). Kyselyt perustuvat väitteisiin, joilla selvitetään yksilön orientoituneisuutta. Oppimista kuvaavien orientaatioiden kysymykset perustuivat lähtökohtaisesti haluun oppia uutta, ymmärrykseen pyrkimyksen ja haasteiden selvittämiseen liittyviin väitteisiin ja kysymyksiin (Urda 1997, 106). Tällainen väittämiä on esimerkiksi ”Tunnen onnistuneeni, kun pidän itseni kiireisenä” (Urda 1997, 106). Vaikka oppimisorientaation selvittämisessä tutkijoilla on ollut kyselyissä eroavaisuuksia, ovat kyselyt pääasiallisesti perustuneet edellä mainittuihin seikkoihin (Urda 1997, 106). Suoritusorientaatioon liittyvät väitteet ja kysymykset ovat olleet hyvin samanlaisesta alusta asti. Eroa alkuperäisiin kysymyksiin on tullut siirryttäessä tutkimaan laboratorio-oloista kentälle eli luokkahuonetutkimuksiin, jolloin toimintaympäristö itsessään on otettu mukaan kysymyksiin. (Urda 1997, 106). Nichollsin kehittämät väitteet perustuivat väitteeseen ”Minä

tunnen onnistuneeni, kun...osoitan muille kuinka viisas olen...” ja Amesin luokkahuone-toimintaympäristöön perustuvat väitteet ”Tässä luokassa... en pidä virheiden tekemisestä” (ks. Urdan 1997, 105–106). Kyselyt perustuvat usein Likert-asteikon tyyliin asteikkoihin (Kaplan & Maehr 2007, 146). Tämän tutkimuksen aineiston keruu perustuu juuri tämän tyyppiseen perspektiiviin tavoiteorientaatioteorioiden tutkimisessa. Tässä tutkimuksessa käytetään valmista aiemmin vastaavanlaisissa tutkimuksissa käytettyä Niemivirran kehittämää mittaria (Niemivirta, 2002). Mittarilla saadaan selvitettyä mainittujen viiden orientaation ilmeneminen tutkittavassa joukossa. Mittarissa käytetään Kaplanin ja Maehrin mainitsemaa Likert asteikkoa vastaamiseen. Mittarin rakenteesta ja luotettavuudesta kerrotaan enemmän myöhemmissä kappaleissa.

Kaiken kaikkiaan orientaatioita voidaan mitata eri tavoin, kuten määrällisellä tai laadullisella lähestymistavalla, kokeellisella tai kyselyihin perustuvalla metodilla. Näillä erilaisilla menetelmillä saadaan tavoiteorientaatioista tutkittua erilaisia haluttuja näkökulmia, joka johtaa luonnollisesti hieman erilaisiin tulkintoihin esimerkiksi orientaatioiden pysyvyydestä ja luonteesta tai psykologisesta alkuperästä. (Kaplan & Maehr 2007, 146).

Toimintaympäristön vaikutusta yksilön orientaatioiden muodostumiseen on selvitettävä viitekehyksen ymmärtämiseksi enemmän. Tämä tutkimus perustuu oppimismotivaatioon, mutta varusmiespalvelusympäristössä, joka verrastetaan tässä tutkimuksessa luokkahuoneympäristöön. Amesin mukaan tietyillä luokkahuoneen olosuhteiden muutoksilla voitaisiin mahdollisesti saada oppilas omaksumaan tietyn tyyppisiä orientaatioita (Ames 1992, 268). Koska erilaisilla orientaatioilla on erilaisia vaikutteita yksilöön, toisilla positiivisia ja toisilla negatiivisia, niin käytännössä varusmieskoulutusta muokkaamalla olisi mahdollista saada oppilaat tai tässä tapauksessa varusmiehet omaksumaan orientaatio tai orientaatiot, johon liittyy positiivisia vaikutteita.

2.4 ORIENTAATIOIDEN PYSYVYYS

Tavoiteorientaatioteoriassa orientaatioiden pysyvyyttä ei ole tutkittu vielä kovinkaan paljon ja tehtyjen tutkimusten vertailua hankaloittaa käsitteiden ja menetelmien vaihtelut ja ristiriidat (Tuominen-Soini ym. 2010, 387). Toisaalta yksilö kehittää itselleen orientaation ja tuo sen mukanaan tavoitteellisiin tilanteisiin, näin ollen orientaatioiden on ajateltu olevan kohtuullisen pysyviä (Urdan 1997, 101). Vallitsevan tilanteen vaatimusten on kuitenkin ajateltu vaikuttavan yksilön orientaatioon (Urdan 1997, 105). Toisin sanoen lähtökohtaisesti teoriassa on

kaksi näkökulmaa, jotka voivat vaikuttaa yksilön tavoiteorientaation muodostumiselle, yksilölähtöinen ja tilannekohtainen lähestymistapa (Tuominen-Soini 2012, 13)

Muutosta on havaittu yksilöiden orientaatioissa ajan suhteen, mutta loppujen lopuksi orientaatioiden on havaittu olevan suhteellisen pysyviä (Pulka 2014, 20–21). On havaittu, että tietyllä tavalla orientoituneiden orientaatio ei ole muuttunut esimerkiksi kouluvuoden aikana, mutta toisella tavalla orientoituneen orientaatio on voinut muuttua saman kouluvuoden aikana toiseen orientaatioon (Pulka 2014, 20–21; Tuominen-Soini 2012, 13–17; Senko ym. 2011, 33–34). Esimerkiksi saavutusorientaatio on kouluvuoden aikana osoittautunut hyvin pysyväksi, kun taas toisaalta suoritusorientaatioiden on todettu olevan vähemmän pysyviä (ks. Tuominen-Soini 2012, 13–17). Luonnollisesti pysyvyyden tarkastelun tuloksiin vaikuttaa tarkasteltavan ajanjakson pituus, kuten esimerkiksi tiettyjen tutkimusten mukaan peruskoulun alkuvuosina oppimisorientaatio on enemmän painottunut ja loppuvuosina suorituslähestymisorientoituneita on suurin osa koululaisista (Tuominen-Soini 2012, 13–17). Kaiken kaikkiaan tulokset orientaatioiden pysyvyyden osalta ovat vaihtelevia, koska niiden oletetaan olevan kohtuullisen pysyviä, mutta muutoksia on havaittu tapahtuvan ajan myötä. Ongelmaksi pysyvyyden tutkimuksen osalta nousee jälleen tutkimuksissa käytettävien konseptien eroavaisuudet (Tuominen-Soini 2012, 16).

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan orientaatioiden muutosta noin puolen vuoden ajanjaksolla, eli yhden varusmiessaapumiserän aikana. Puolustusvoimien yhtä saapumiserää vastaavana ajanjaksona koulumaailmassa voisi pitää lukuvuotta. Mittaaminen tutkimuksessa rakentuu kahteen hetkeen. Ensimmäinen mittaus suoritetaan varusmiespalveluksen alussa ja toinen mittaus varusmiespalveluksen lopussa.

2.5 USEAN ORIENTAATION NÄKÖKULMA

Orientaatioiden ajatellaan lähtökohtaisesti olevan kohtuullisen pysyviä, mutta orientoituuko yksilö vain yhden määritellyn tavoiteorientaation luonteen mukaisesti tavoittelemaan esimerkiksi vain pelkästään saavutuksia? Viime aikoina perinteisestä tavoiteorientaatioteorioiden luonteesta poiketen on alettu tutkia useiden orientaatioiden yhdenaikaista omaksumista (Pintrich, 2000, 544; Senko ym. 2011, 29–30). Kyseiset tutkimukset ovat saaneet kuitenkin kohtalaista kritiikkiä tiettyjen orientaatioiden vaikutusten takia, mutta useat tutkimukset ovat näkökulmaltaan tarkastellen asiaa pelkästään oppimisen kannalta (Senko ym. 2011, 30; Tuominen-Soini ym. 2010, 387).

Uuden useamman yhdenaikaisen orientaation omaksumisen mallin pohjalla on ajatus, että yksikään orientaatio ei ole yksinomaan riippumaton tai riippuvainen toisista orientaatioista (Pulkka 2014, 25). Opiskelijat voivat pyrkiä useampaan tavoitteeseen samanaikaisesti useammalla eri tavalla, jotka päätyvät eri lopputuloksiin, kuten motivaatioteoriankin joissain määritelmässä ajatellaan toimivan (Pintrich, 2000, 544). Tässä tutkimuksessa on omaksuttu tällainen lähestymistapa, jossa oppilas voi tavoitella useamman orientaation luonteen yhdistelmänä eri tavoitteita. Tällainen useamman orientaation omaksumisen malli on nykyään usean tavoiteorientaatioteoriatutkijan hyväksymä tapa tutkia orientaatioita (Tuominen-Soini 2012, 9).

Useamman orientaation mallia on tutkittu monella eri tavoin, kuten muuttujalähtöisestä ja henkilölähtöisestä näkökulmasta, ja 90-luvun alussa on aloitettu tutkia tavoiteorientaatioprofiileja enemmän, painottaen erityisesti henkilölähtöistä näkökulmaa (Tuominen-Soini 2012, 9–10). Tässä tutkimuksessa noudatetaan henkilökeskeistä näkökulmaa. Ideana henkilökeskeisessä näkökulmassa on selvittää millaisia erilaisia ryhmiä, tutkitusta joukosta voidaan löytää (ks. Pulkka 2014, 26). Nämä ryhmät määritellään tutkittavien yksilöiden orientaatioiden summasta muodostuneiden profiilien perusteella. Näin ollen tavoiteorientaatioprofiililla tarkoitetaan yksilöstä luotua profiilia, josta voidaan tulkita, mitä eri tavoiteorientaatioita ja kuinka paljon hän niitä painottaa muihin orientaatioihin verrattuna. Näiden havaittujen profiilien jälkeen samankaltaisen profiilin omaavat luokitellaan edustamaan tietynlaista tavoiteorientaatioprofiiliryhmää. Kaikilla ryhmän jäsenillä on siis samankaltainen profiili ryhmän jäsenten kesken, mutta erilainen eri ryhmän edustajaan verrattuna.

Näiden profiilien muodostamiselle on käytetty useampia erilaisia metodeja tutkimuksissa (Tuominen-Soini 2012, 9–11). Tämä korostaa edelleen tavoiteorientaatiotutkimusta rasittavaa ongelmaa, jossa käytettävien määritteiden ja metodien käyttö vaihtelee tutkimusten välillä. Edelleen tutkimuksen vertailtavuutta pohtiessa on syytä ottaa huomioon tämä asia.

Ei ole selvää käytäntöä sille, että kuinka monta tällaista profiiliryhmää pitäisi erotella aiheistosta, mutta tutkimusten tuottamia profiiliryhmiä on löytynyt kolmesta kuuteen erilaista ja määrään luonnollisesti vaikuttaa tarkasteltavien orientaatioiden määrä ja käytettävät menetelmät (Tuominen-Soini 2012, 9–12). Pääasiallisesti tutkittavasta joukosta löytyy yleensä oppimisorientoituneet, suoritusorientoituneet, suoritus-lähestymis- ja oppimisorientaation yhdistelmä, vähän saavuttavat ja välttämisorientoituneiden ryhmät (Tuominen-Soini 2012, 10–11). Näitä ryhmiä analysoimalla voidaan yrittää ymmärtää paremmin erilaisten orientaatioryhmien tapaa, halua, motivaatiota ja saavutettua tulosta selviytyä opiskelusta (Tuominen-Soini 2012, 9–12). Tämän tutkimuksen kannalta tarkasteltuna on mahdollista selvittää varusmiesten tapaa käsitellä varusmiespalvelusta oppimistilanteena ja siihen suhtautumista eri aikoina palveluksen kuluessa. Toisin sanoen argumentti vahvistaa olettamusta ja tutkimuksen tarkoituksenmukaisuutta siinä mielessä, että tutkimalla profiiliryhmien ilmenemistä ja olemusta voidaan saavuttaa uuden perspektiivin tietoutta varusmiesten palvelusmotivaatiosta.

3. TUTKIMUS

Uutta tietoa tai ratkaisuja ongelmiin ei voida aina saada pelkästään jokapäiväisen ajattelun pohjalta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 19). Tämän takia on tehtävä tieteellistä tutkimusta, jotta nykymaailman muutostilanteita voitaisiin hallita ja saada vastauksia kohdattuihin ongelmiin. Monenlaista toimintaa voidaan kutsua tutkimuksen tekemiseksi, mutta jotta tutkimusta voisi pitää tieteellisenä, on sen täytettävä tiettyjä yleismaailmallisia tieteellisiä vaatimuksia (Hirsjärvi ym. 2009, 21). Tutkijan on siis ymmärrettävä oma vastuunsa tieteellisen tutkimuksen teossa, jotta hänen tutkimuksensa luokitellaan tieteelliseksi tutkimukseksi ja tutkimuksen tuottamaa tietoa voidaan käyttää hyväksi myös jatkotutkimuksissa. Tieteellisen tutkimuksen neljä kriteeriä: universaalisuus, yhteisöllisyys, puolueettomuus ja järjestelmällisen epäilyn periaate on määritelty sosiologi Robert Mertonin mukaan. (ks. Hirsjärven ym. 2009, 21). Universaalisuudella tarkoitetaan, että tutkimuksen tekijän henkilökohtaiset ominaisuudet eivät saisi vaikuttaa tutkimuksen väitteiden totuudenperäisyyttä analysoidessa, vaan sitä on punnittava yleispätevin kriteerein. Tutkimuksen on oltava tiedeyhteisön yhteistä omaisuutta, jotta tieteellinen tieto olisi yhteisöllistä. Puolueettomuudella viitataan edelleen siihen, että tieteellistä tietoa tulee esittää tutkijan omaa henkilökohtaista uraa tai arvoa huomioimatta. Viimeisenä vaatimuksena olleella järjestelmällisen epäilyn periaatteella tarkoitetaan, sitä että tiedeyhteisön on saatava julkisesti ja kriittisesti tarkastella esitettyjä tieteellisiä tuloksia. (Hirsjärvi ym. 2009, 21). Tämä malli ei kuitenkaan ole Hirsjärven ym. (2009, 22) mukaan täysin yksiselitteinen määritelmä tieteelliselle tutkimukselle, mutta se on hyvä ohjenuora tieteellisen tutkimuksen tekijälle. Tieteellisyyden määritelmän toteutumista tutkimuksessa on toteutettu, sen luotettavuuden ja vertailtavuuden jatkuvalla pohdinnalla. Toisaalta esille tulleet asiat on tuotu tutkimuksessa avoimesti esille.

3.1 TUTKIMUKSEN TAUSTAA

Motivaatiota on tutkittu puolustusvoimissa, koska se on osa sotilaiden käyttäytymistä useammastakin näkökulmasta tarkasteltuna (Eränen ym. 2008, 60–72; Harinen 2011, 49–54). Puolustusvoimien tutkimuksen kohteena on luonnollisesti ollut niin henkilökunta, kadetit kuin varusmiehetkin. Käytännössä tieteellistä tutkimusta motivaatiosta on tehty koko puolustusvoimien henkilöstön kirjon kannalta. Tutkimukset ovat henkilökunnan koulutukseen liittyviä opinnäytetöitä aina kandidaatin tutkielmista esipuseerikurssien lopputöihin. Motivaatio liittyy olennaisesti sotilaspedagogiikan ja johtamisen oppiaineisiin, jotka ovat molemmat maanpuolustuskorkeakoulun kantahenkilökunnalle opetettavia aineita.

Motivaatiotutkimuksen liittymistä sotilaspedagogiikkaan voidaan tarkastella toimintakyvyn kautta. Motivaatio on olennainen osa toimintakykyä (Puolustusvoimien Koulutuksen Kehittämiskeskus 1998, 27). Toisaalta yksilön toimintakyky on olennainen osa joukon suorituskykyä (Puolustusvoimien Koulutuksen Kehittämiskeskus 1998, 22). Hyvällä koulutustaidolla saadaan aikaan toimintakykyisiä yksilöitä ja loppujen lopuksi suorituskykyinen joukko. Käytännössä sotilaspedagogiikka on muun muassa oppi koulutustaidosta, joten motivaation tutkimisella on suhde sotilaspedagogiikan tieteenalaan (Puolustusvoimien Koulutuksen Kehittämiskeskus 1998, 9).

Maanpuolustuskorkeakoulussa johtamisen opetuksen yhtenä perusajatuksena on opettaa kadeteille johtamisen perusopinnoissa muun muassa motivaation perusteet ja sen merkitystä sotilasjohtamiseen (Leskinen ym. 2006, 304–305). Tarkemmin johtamisen kannalta motivaation merkitystä tarkasteltaessa, palvelusmotivaatio on yksi sotilassosiologian tutkimuksen kohde ja palvelusmotivaation taustalla vaikuttavat yleisimmät motivaatiota koskevat käsitteet, mallit ja teoriat (Harinen 2011, 12–13). Lisäksi sotilassosiologia liittyy johtamiseen muun muassa tutkimalla sosiologian ja sosiaalipsykologian näkökulmasta johdettavaa joukkoa ja sen käyttäytymistä (Harinen 2011, 102; Eränen ym. 2008, 20–21). Näin ollen tutkimalla palvelusmotivaatioon liittyvää ilmiötä eli tavoiteorientaatioteoriaa varusmieskoulutuksen toimintaympäristössä, tuotetaan tutkimustietoa myös sotilasjohtamisen näkökulmaan.

Johtaminen on lyhyesti määriteltynä pyrkimystä tietyn tavoitteen saavuttamiseksi (Seeck 2008, 18). Sotilasjohtamisen kannalta voidaan ajatella näin ollen tavoitteen olevan esimerkiksi tietyn tehtävän toteuttaminen (Kiuru 2009, 16). Kiurun (2009, 16) mukaan näitä tavoitteita voidaan tarkastella aina yksilöstä organisaation korkeimpiin tasoihin asti ja tavoitteen saavuttaminen onnistuu parhaiten, mikäli kaikkien osapuolten tavoitteiden saavuttamiseen pyrkiminen yhdistyy yhteisen tavoitteen saavuttamisen tukemiseen.

Maanpuolustuskorkeakoulussa sotilasjohtamisen opetus käsittää laaja-alaisen katsannon johtamiseen ja johtaminen jaotellaan nelikentäksi, jossa kenttien painotus riippuu toimintaympäristöstä (Huhtinen 2006, 45–48). Nelikentän osat ovat: Management, Leadership, Organisaatiarakenteet ja Organisaatiokulttuuri (Huhtinen 2006, 45). Tämän nelikenttä ajattelumallin näkökulmasta johtamista ja sotilasjohtamista voidaan tarkastella eri toimintaympäristöissä. Kaikki sotilasjohtamisen nelikentän osat ovat toisiinsa sidoksissa ja vaikuttavat toinen toisiinsa (Huhtinen 2006, 47–48). Nelikentän osat ovat tieteellisesti katsottuna kohtalaisen pysyviä ilmiöitä johtamisen kokonaisuudessa, vaikka ajoittain erilaiset johtamisen trendit ja muoti-ilmiöt vaikuttavatkin nelikentän keskinäisiin suhteisiin (Huhtinen 2006, 45–48).

Kiuru kuvailee johtamista kuvitteellisena viivana tehtävän saamisesta loppupisteeseen eli tavoitteeseen, joka mutkittelee ja jonka varrella on erilaisia tapahtumia, jotka hidastavat tai edesauttavat loppuun eli tavoitteeseen pääsyä. Johtaminen on sitä toimintaa, jolla pyritään vaikuttamaan näihin tapahtumiin, jotka joko hidastavat tai edistävät kulkua. (Kiuru 2009, 16–18). Olennaista tämän tutkimuksen tarkoituksen ymmärtämisen kannalta on se, että nämä tapahtumat voidaan ymmärtää olevan liitoksissa sotilasjohtamisen neljän osa-alueen tiettyyn osaan tapahtuman luonteenpiirteestä riippuen (Kiuru 2009, 18). Tästä edelleen päästään eri tieteenalojen yhteydestä johtamiseen, jonka mukaan näitä tapahtumia voidaan tutkia yksitellen niiden luonteenpiirteistä riippuen eri tieteenalojen näkemysten kautta, jolloin saadaan lisätietoa tämän yksittäisen tapahtuman vaikutuksesta johtamisen yhteen neljästä osasta ja sitä kautta koko johtamiskäsitykseen (Kiuru 2009, 18–20). Näin ollen edistetään tietämystä johtamisesta ja tavoitteeseen pääsyä Kiurun kuvaamalla matkalla alkupisteestä tavoitteeseen johtamisen avulla (Kiuru 2009, 16–20).

Toinen Puolustusvoimien johtamisen opetuksessa käytössä olevista johtamisen malleista on varusmiehille opetettava syväjohtamisen malli. Syväjohtamisen on ikään kuin malli erinomaisesta johtamiskäyttäytymisestä (Nissinen 2007, 31–33). Syväjohtamisessa on jaoteltu erinomaisen johtajan ominaisuudet neljään osaan, jotka kuvastavat samalla syväjohtamisen neljää alaulottuvuutta eli kulmakiveä (Nissinen 2007). Tämän tutkimuksen viitekehyksen tarkoituksen kannalta on olennaista havaita, että syväjohtamisen yksi kulmakivistä on nimetty ”inspiroivaksi tavaksi motivoida” (Nissinen 2007). Nissisen (2007, 43) mukaan tämän kulmakiven perustavaa laatua oleva ajatus on se, että johtaja ottaa alaisensa mukaan tavoitteiden määrittelyyn, jotka asetetaan riittävän korkealle ja ne pyritään yhdessä, johtaja mukaan lukien, jopa ylittämään hyvän ryhmähengen ja luottamuksen voimin. Ryhmäkiinteys kasvaa korkealle asetettujen tavoitteiden ja tiukasti asetettujen pelisääntöjen, joita kaikki sitoutuvat noudattamaan, myötä (Nissinen 2007, 43). Näin ollen myös tämä näkemys tukee tämän tutkimuksen tarkoitusta lisätä tietoa motivaatioteorioista, jonka avulla voidaan jälleen ymmärtää tai kehittää myös tietämystä sotilasjohtamisesta.

Tämän tutkimuksen taustan kannalta on huomioitava, että vastaavanlaista tutkimusta tavoiteorientaatioprofiilien pysyvyydestä, jossa tutkimuksen kohteena ovat varusmiehet, ei ole ennen puolustusvoimissa tehty. Puolustusvoimissa on tutkittu tavoiteorientaatioprofiilien pysyvyyttä kadettien ollessa kohderyhmänä (Pulkka, 2014). Vastaavanlaisia tutkimuksia liittyen tavoiteorientaatioprofiilien pysyvyyteen on tehty liittyen peruskouluopintoihin muun muassa Suomessa. (Tuominen-Soini ym. 2010; Niemivirta ym. 2013). Tämä mahdollistaa tämän tutkimuksen tulosten vertaamisen vastaavanlaisten tutkimusten tuloksiin. Näin ollen tutkimuksen tuloksia ja havaintoja pohdittaessa on mahdollista myös täydentää suurempaa tietoutta tavoiteorientaatioteorian ymmärtämisessä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Kaiken kaikkiaan motivaation merkityksen ymmärtäminen tavoitteisiin pääsemisen mahdollistamiseksi on olennainen osa johtamista ja edelleen sotilasjohtamista. Tavoiteorientaatioteorian näkökulmasta varusmiesten tutkiminen tuottaa myös osaltaan tietoutta, jonka avulla voidaan mahdollisesti kehittää myös sotilasjohtamista käsitteleviä malleja ja keinoja.

Tutkimusongelmat

Tutkimuksen päätutkimuskysymys on selvittää *miten pysyviä ovat varusmiesten tavoiteorientaatioprofiilit?*

Alatutkimusongelmiksi muodostuivat kysymykset:

- *Millaisia tavoiteorientaatioprofiileja voidaan tunnistaa Karjalan Prikaatin Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston 1/15 saapumiserän varusmiehistä?*
- *Muuttuvatko tunnistetut tavoiteorientaatioprofiilit varusmiespalveluksen aikana?*
- *Onko varusmiehen palvelustehtävän määräytymisellä yhteyttä tavoiteorientaatioprofiilien pysyvyyteen?*

3.2 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tieteellinen tutkimus voi olla joko teoreettinen tai empiirinen tutkimus (Heikkilä 2014, 12–13). Empiirisellä tutkimuksella tarkoitetaan havainnollistavaa tutkimusta, joka perustuu teoreettisen tutkimuksen tuottamiin menetelmiin (Heikkilä 2014, 12–13). Tällaisissa tutkimuksissa testataan yleensä esimerkiksi teoriasta johdettujen olettamusten toteutumista tai joidenkin ilmiöiden syiden selvittämistä ja siihen ratkaisun löytämistä. Loppujen lopuksi tavoitteena on löytää tutkimusongelmaan vastauksia. (Heikkilä 2014, 12–13).

Tutkimusstrategialla tarkoitetaan kokonaisuutta tutkimuksen toteuttamisen menetelmällisistä ratkaisuista ja siihen liittyvistä resurssillisista käytännöllisistä kysymyksistä (Hirsjärvi ym. 2009, 132; Niiniluoto 1999, 27). Edelleen kaikkiin tutkimusmenetelmällisiin ratkaisuihin vaikuttaa tutkimukselle valitut tutkimusongelmat ja alaongelmat, jotka ovat yleensä kvantitatiivisissa tutkimuksissa selkeästi esille asetetut tutkimuksen alkuvaiheesta lähtien, kuten ne ovat tässäkin tutkimuksessa (Hirsjärvi ym. 2009, 126 ja 132). Hirsjärvi ym. (2009, 134) määrittää kolme traditionaalista tutkimusstrategiaa: kokeellinen, survey- ja tapaustutkimus. Kokeellisella tutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, jossa populaatiosta valitun näytteen avulla tehdään systemaattisia tarkoin harkittuja kokeita. Näiden kokeiden tarkoituksena on selvittää yhden muuttujan vaikutusta toiseen muuttujaan. (Hirsjärvi ym. 2009). Survey-tutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, jossa valitusta otoksesta kerätään aineisto strukturoidulla haastattelulla tai lomakkeella ja pyritään selittämään tutkittavaa ilmiötä kerätyn aineiston perusteella (Hirsjärvi ym. 2009, 134). Tutkimusta, missä tarkastellaan yksityiskohtaisesti yksittäistä tapausta tai pienien ryhmien välissä olevien tapauksien suhdetta, kutsutaan tapaustutkimukseksi (Hirsjärvi ym. 2009, 134–135).

Yllä olevien tutkimusstrategioiden perusteella tämä tutkimus luokitellaan tutkimusstrategialtaan survey-tutkimukseksi, koska tutkimuksessa pyritään strukturoitujen lomakkeiden tuottaman aineiston ja sen analysoinnin avulla kuvailemaan, selittämään ja vertailemaan tutkittavaa ilmiötä eli varusmiesten palvelusmotivaatiota.

Ennen kuin voidaan edetä tutkimusstrategiassa seuraaviin valintoihin ja päättää millainen tutkimusote tutkimukselle valitaan, on tiedettävä mikä on tutkimuksen tarkoitus (Hirsjärvi ym. 2009, 138; Kananen 2011, 15). Hirsjärvi ym. kokoavat listaksi neljä erilaista tarkoitusta, johon tutkimus voi perustua. Tutkimus voi olla kartoittava, selittävä, kuvaileva tai ennustava. Kartoittavalla tutkimuksella on tarkoitus etsiä uusia näkökulmia ja ilmiöitä ja kehittää hypoteeseja. Toisin sanoen kartoittavat tutkimukset liittyvät usein vähän tunnettuihin ilmiöihin ja niissä tutkimusote on usein kvalitatiivinen tapaustutkimus. (Hirsjärvi ym. 2009, 138). Tutkimus, jonka tarkoituksena on etsiä selityksiä ongelmille tai tilanteisiin kausaalisten suhteiden muodossa on kutsuttu selittäväksi tutkimukseksi ja siinä tutkimusote voi olla kvalitatiivinen tai kvantitatiivinen. (Hirsjärvi ym. 2009). Tutkimuksen tarkoitus on kuvaileva, kun siinä esitetään tarkkoja kuvauksia henkilöistä, tapahtumista tai tilanteista. Yleensä tällaiset tutkimukset voivat olla tutkimusotteeltaan laadullisia tai määrällisiä survey-tutkimuksia. (Hirsjärvi ym. 2009, 139). Tutkimus on ennustava, kun sen tarkoituksena on, nimensä mukaan, ennustaa tapahtumia tai ihmisten toimintoja, jotka johtuvat ilmiöstä (Hirsjärvi ym. 2009, 139). Kananen (2011, 15) määrittelee, että kvantitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on yleensä yleistäminen, syy-seuraussuhteiden tunnistaminen ja ennustaminen.

Kvantitatiivinen, tilastollinen tai määrällinen tutkimus tarkoittavat kaikki samaa (Heikkilä 2014, 15). Määrällinen tutkimus pyrkii mittaamaan tutkittavaa ilmiötä numeraalisesti ja ilmoittamaan ilmiöiden suhteita toisiinsa prosentuaalisesti tai lukumääriin perustuen (Heikkilä 2014, 15; Kananen 2011, 17–18). Tämän tutkimuksen osalta, tutkittavien ilmiöiden numeraalinen aineisto saadaan kahden strukturoidun kyselyn avulla. Näitä mitattuja ilmiöitä verrataan toisiinsa ja näin ollen päästään tutkittavan ilmiön kannalta jonkinlaiseen johtopäätökseen. Määritelmän mukaan määrällisen tutkimuksen yhtenä elementtinä on yleistäminen (Kananen 2011, 17). Määrällisen tutkimuksen tarkoituksena on toisin sanoen pienestä otoksesta saadun tuloksen yleistäminen suurempaan perusjoukkoon, tilastollisten päättelyn perusteella (Heikkilä 2014, 15; Kananen 2011, 17). Tutkittavan otoksen on kuitenkin oltava riittävän suuri ja edustava, jotta yleistäminen voidaan luotettavasti tehdä (Heikkilä 2014, 15; Kananen 2011, 17–18). Otoksesta kerrotaan tarkemmin myöhemmin, mutta tähän tutkimukseen valitun varusmiesjoukon kyselyjen tulosta voitaisiin yleistää suurempaan varusmiestenjoukkoon.

Määrällinen tutkimus vaatii tutkittavan ilmiön teorian tarkkaa tietämystä (Kananen 2011, 17). Toisin sanoen tutkittavasta ilmiöstä on oltava riittävästi tietoa olemassa, jotta määrällinen tutkimusote soveltuisi ilmiön tutkimiseen, näin ollen määrällinen tutkimus pohjautuu yleensä laadullisen tutkimuksen tutkimustuloksille (Kananen 2011, 18). Tämä perustuu siihen, että määrällisen tutkimuksen aineiston keruu on yleensä joukko strukturoituja kysymyksiä, jotka rakentuvat tutkittavan ilmiön teoriaan (Kananen 2011, 18). Tässä tutkimuksessa käytetty strukturoitu kysely eli mittari, perustuu aikaisemmissa aihepiirissä käytettyyn mittariin (Niemivirta 2002). Tämä mittari rakentuu taas aikaisemman tuotetun tiedon pohjalta eli tavoiteorientaatioteoriaan. Tutkimuksen viitekehyksenä toimii tietty ja valittu teoria liittyen nyt tutkittavaan ilmiöön. Tutkimus pohjautuu näin ollen jo olemassa olevan teorian pohjalta ja pyrkii syventämään sen avulla ilmiön ilmenemistä tutkittavassa joukossa eli varusmiehissä määrälliselle tutkimusotteelle luontaisella tavalla.

Tutkimusote määrittää osaltaan käytettävää tutkimusmenetelmää. Määrällisessä tutkimuksessa käytettävät tutkimusmenetelmät ovat usein haastattelu, kysely, havainnointi tai kokeellinen menetelmä (Heikkilä 2014, 16–19). Kysely- tai haastattelu eli survey-tutkimus, perustuu strukturoituihin kysymyksiin (Heikkilä 2014, 17; Kananen 2011, 18–19). Näiden kysymysten avulla halutaan usein selvittää tutkittavan ilmiön muuttujien yhteyksiä, ominaisuuksia tai esiintymistiheyksiä (Kananen 2011, 19). Tämän tutkimuksen menetelmä on edelleen määrällisen tutkimuksen luonteelle tyypillinen strukturoitu kysely, joka tehdään kahdesti. Kahden kyselyn avulla voidaan mitata lisäksi ilmiön pysyvyyttä ajan muuttuessa. Havainnointitutkimus on yleensä systemaattista ja ulkopuolista tarkkailua, sen hetkisistä tapahtumista tutkittavaan ilmiöön liittyen (Heikkilä 2014, 17–19). Kokeellisella tutkimusmenetelmällä Heikkilä tarkoittaa tutkimusta, jossa testataan yleensä tietyn oletuksen paikkansapitävyyttä vakioimalla kaikki tutkimukseen kuulumattomat muuttujat (Heikkilä 2014, 19).

Loppujen lopuksi kvantitatiivinen tutkimus perustuu lukumääriin ja niiden mittaamiseen tiettyjen menetelmien avulla. Määrällinen tutkimus on suoraviivaisesti ja ryhdikkäästi etenevä tutkimusprosessi verrattuna laadulliseen tutkimusotteeseen (Kananen 2011, 17). Kaikkien edellä mainittujen piirteiden toteuttaminen perustuu positivismiin ihanteelle, jolla tarkoitetaan tiedon perustelemista, luotettavuutta, objektiivisuutta ja yksiselitteisyyttä (Kananen 2011, 18; Hirsjärvi ym. 2009). Lopuksi voidaan todeta, että tämä tutkimus noudattaa yleisesti määrällisen tutkimusotteen luonteen piirteitä, niin menetelmän, kuin tutkimusotteen puolesta.

4. TUTKIMUSTULOKSET

4.1 SALPAUSSELÄN ILMATORJUNTAPATTERISTON 1/15 SAAPUMISERÄ

Tutkimuksessa käytetty ei-todennäköisyysotantamenetelmä perustuu harkinnanvaraiseen otantaan. Harkinnanvaraista otantaa voidaan käyttää silloin, kun halutaan saada tutkitusta ilmiöstä pelkästään ideoita, eikä määrällisiä tietoja sen esiintyvyydestä perusjoukossa (Kananen 2011, 69). Tällainen menettely on usein käytetty esitutkimuksessa (Kananen, 2011). Tutkimuksessa meneteltiin näin, koska tätä työtä voidaan pitää esitutkimuksena varusmiesten taivoiteorientaatioprofiilien pysyvyydestä varusmiespalveluksen aikana. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole pyrkiä täysin yleistämään saatuja tuloksia koko perusjoukkoon eli varusmiehiin vaan kartoittaa alustavaa tietoutta ilmiön laadusta, esiintymisestä ja tietyistä erityispiirteistä perusjoukossa. Tämä työ luo perusteita jatkossa tuotettaville syventäville tutkimuksille tulostensa puitteissa.

Tämän tutkimuksen otannan (N=156) muodostivat Karjalan Prikaatin Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston 1/15 saapumiserän varusmiehet. Karjalan prikaati on puolustusvoimien maavoimien joukko-osasto, jonka päätehtävän on tuottaa sodanajan joukkoja Suomen puolustusvoimille. Karjalan prikaati toteuttaa tehtävänsä kouluttamalla kaikkiin kuuteen maavoimien aselajiin sodanajan joukkoja. Kaiken kaikkiaan Karjalan prikaatissa koulutusta saa noin 3600 varusmiestä vuodessa. Joukko-osaston päätehtävä on sodanajan joukkojen kouluttaminen prikaatin valmiusyhtymään, alueellisille joukoille ja paikallisjoukkoihin. Toisena tehtävänä Karjalan prikaatilla on pitää yllä käskettyä puolustusvalmiutta. Karjalan prikaatilla on myös vastuu koordinoida alueellaan viranomaisyhteistyötä ja hoitaa alueensa asevelvollisuusasiat. Karjalan prikaatin päätehtävän toteuttamisesta vastaavat osaltaan sen kaikki joukkoyksiköt. Karjalan prikaatiin kuuluu kuusi joukkoyksikköä, joista tähän tutkimukseen osallistuu yksi, Salpausselän ilmatorjuntapatteristo. (Karjalan Prikaati 2015a.)

Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston tehtävä on tuottaa henkilöstöä ilmatorjuntapatteriston moninaisiin tehtäviin. Tehtävät koostuvat ilmatorjuntapatteriston esikunnasta, johtokeskuksesta ja ilmatorjuntaohjuspattereista (Karjalan Prikaati 2015b). Salpausselän Ilmatorjuntapatteristosta noin kolmannes varusmiehistä määrätään johtajatehtäviin. Erilaisia johtajatehtäviä varusmiehille on tarjolla kymmenkunta. 165 vuorokautta palvelevan miehistön tehtävät jakaantuvat jopa yli kymmeneen erilaiseen vaativaan tehtävään (Karjalan Prikaati 2015b). Salpausselän ilmatorjuntapatteriston rauhan ajan organisaatioon kuuluvat patteriston esikunta, 1. Ilmatorjuntapatteri, 2. Ilmatorjuntapatteri ja 3. Ilmatorjuntapatteri.

1. Ilmatorjuntapatterin tehtävään kuuluu alokaskoulutuksen lisäksi Johtokeskuspatterin kouluttaminen. Johtokeskuspatteri vastaa ilmatorjunnan taistelunjohtamisesta. Johtokeskuspatterin tehtäviin kuuluu muun muassa alueellinen ilmavalvonta, tuliyksiköiden tulenkäytönjohtaminen, tuliyksiköiden taktinen ja taistelutekninen johtaminen sekä huollon johtaminen. 1. Ilmatorjuntapatterilla on käytössään maavoimien ilmatorjunnan nykyaikaisin materiaali. Varusmiesten tehtävissä 1. Ilmatorjuntapatterissa painotetaan tieto-, sähkö- ja viestiteknillistä osaamista. (Karjalan Prikaati 2015c.)

2. Ilmatorjuntapatteri on peruskoulutuskauden alokaskoulutuksen jälkeen patteriston aliupseerikoulu. Patteriin tulee kaikista muista patteriston yksiköistä varusmiehiä peruskoulutuksen jälkeen saamaan johtajakoulutusta ilmatorjunnan vaativiin johtajatehtäviin. Aliupseerikurssi jakautuu kahteen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on kaikille aliupseerioppilaille lähestulkoon sama tulevasta tehtävästä riippumatta. Ensimmäisen vaiheen jälkeen parhaimmisto oppilaista käsketään reserviupseerikurssille. Loput aliupseerioppilaista jatkavat aliupseerikurssin toiseen vaiheeseen. Toinen vaihe jakaantuu kahteen eri opintolinjaan: johtamisjärjestelmä- ja asejärjestelmälinjaan. Johtamisjärjestelmälinjalla annetaan koulutusta johtokeskuspatterin sodanajan johtajatehtäviin. Asejärjestelmälinjalla aliupseerioppilaat saavat koulutusta ilmatorjuntaohjususyksiköiden johtajatehtäviin. (Karjalan Prikaati 2015d.)

1/15 saapumiserässä Salpausselän Ilmatorjuntapatteristo koulutti poikkeuksellisesti vain kahdessa perusyksikössä alokkaita, 3. Ilmatorjuntapatterin valmistautuessa ottamaan vastaan ilmatorjunnan uutta erittäin lyhyen kantaman ilmatorjuntaohjususjärjestelmää. Tutkimuksen toteuttamisen aikana koulutusta niin peruskoulutuskaudella kuin erikois- ja joukkokoulutuskaudella antoivat vain Salpausselän ilmatorjuntapatteriston 1. Ilmatorjuntapatteri ja 2. Ilmatorjuntapatteri.

Tutkimuksen otos on siis Karjalan prikaatin Salpausselän ilmatorjuntapatteriston 1. Ilmatorjuntapatterin ja 2. ilmatorjuntapatterin 1/15 saapumiserän varusmiehet. 1/15 saapumiserä astui palvelukseen 5.1.2015. Palvelukseen 1. Ilmatorjuntapatteriin astui noin 100 varusmiestä ja 2. Ilmatorjuntapatteriin noin 80 varusmiestä. Peruskoulutuskauden jälkeen ilmatorjuntapatteriston 180 alokkaasta valittiin johtajakoulutukseen noin 70 varusmiestä 2. Ilmatorjuntapatteriin. 165 vuorokautta kestävään miehistön tehtäviin 1. Ilmatorjuntapatteriin valittiin 40–60 alokasta. Loput 30–40 alokasta, alkuperäisestä 180 alokkaasta, määrättiin 347vrk miehistön tehtäviin eli pääasiassa sotilaskuljettajan tehtävään.

4.2 KYSELYJEN SISÄLLÖT

Molemmissa kyselyissä vastattiin puolustusvoimien viralliselle tiedonkeruulomakkeelle, jossa vastausvaihtoehto A - I mustataan lyijykynällä. Kyseinen lomake on luettavissa optisella lukulaitteella, joka muuntaa vastaukset digitaaliseen muotoon. Ensimmäisen kyselyn tulokset luettiin optisella lukulaitteella digitaaliseen muotoon. Toisen kyselyn tulokset siirrettiin käsin tietokoneelle, laitteiston rajoitetun saatavuuden takia.

Molempien kyselyjen pääasiallinen runko koostui Niemivirran (2002) kehittämästä mittarista. Alkuperäistä Niemivirran mittaria muokattiin juuri tähän tutkimukseen sopivaksi. Muutokset koskivat kysymyksissä käytettyjä termejä. Termit muokattiin liittymään varusmiespalvelukseen sopiviksi. Niemivirran (2002) mittarin avulla selvitettiin tavoiteorientaatioteoriaan perustuvia ilmiöitä varusmiehistä. Sen avulla tutkittavasta joukosta voitiin selvittää viisi tavoiteorientaation ulottuvuutta, jotka ovat myös tässä tutkimuksessa tarkasteltavia ulottuvuuksia. Kaikki viisi orientaatiota *oppimisorientaatio*, *saavutusorientaatio*, *suorituslähestymisorientaatio*, *suoritus-välttämisorientaatio* ja *välttämisorientaatio* sisälsivät kolme osiota. Osiot sisälsivät väittämiä kuten: *oppimisorientaatio*ssa ”Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on oppia mahdollisimman paljon.”, *saavutusorientaatio*ssa ”Tavoitteeni on menestyä tällä koulutuskaudella hyvin.”, *suorituslähestymisorientaatio*ssa ”Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on menestyä paremmin kuin muut varusmiehet.”, *suoritusvälttämisorientaatio*ssa ”Yritän välttää tällä koulutuskaudella tilanteita, joissa voi epäonnistua tai tehdä virheitä.” ja *välttämisorientaatio*ssa ”Yritän selvitä tällä koulutuskaudella mahdollisimman vähällä työllä”.

Ensimmäisen kyselyn ensimmäisillä viidellä kysymyksellä selvitettiin vastaajan taustatietoja. Taustatietona varusmiehiltä kysyttiin ensimmäisessä kyselyssä sukupuoli, ikäluokkaa, koulutustaustaa, perusyksikköä ja jaosta. Taustatietojen avulla voidaan selvittää niiden mahdollista yhteyttä tutkittaviin ilmiöihin. Niiden avulla voidaan myös luokitella tutkittavat kohteet eri tavoin tutkimustulosten analysoinnin helpottamiseksi.

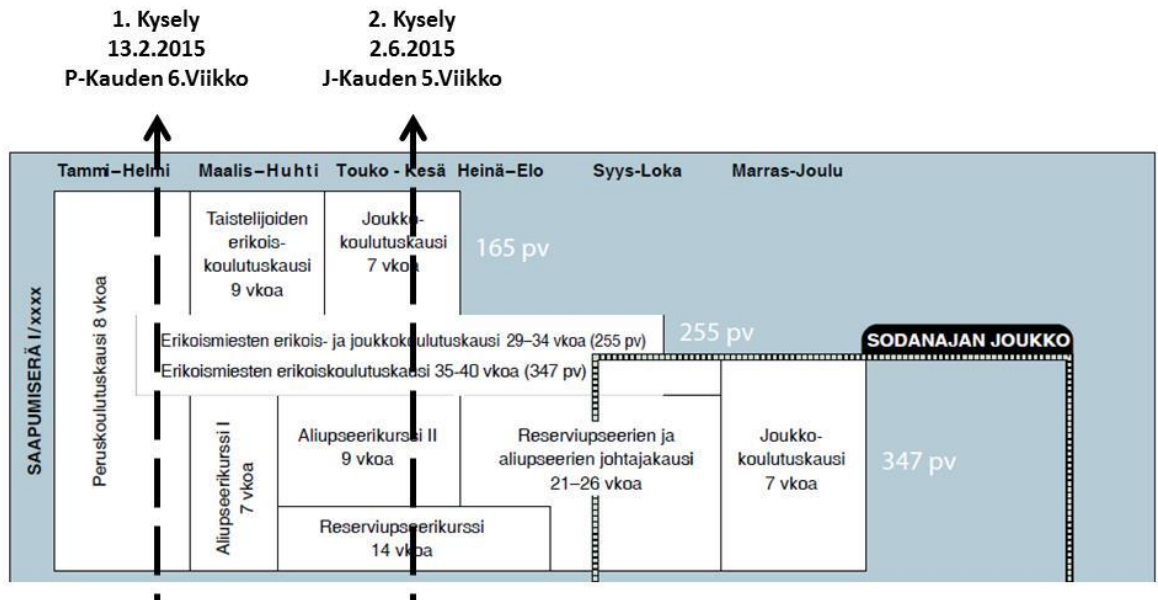
Kysymykset 6 – 11, 14 – 16, 18 – 20 ja 22 – 25 liittyivät tavoiteorientaatioiden selvittämiseen Niemivirran mittarin mukaisesti. Valmiin mittarin lisäksi tutkija kehitti ensimmäiseen kyselyyn omia kysymyksiä, joilla selvitettiin muita tutkimuksessa selvitettäviä ilmiöitä. Ensimmäinen lisätty muuttuja oli *halukkuus*, jota selvitettiin kysymyksillä kuten ”Haluan miehistötehtävään (347 vrk palvelusaika, sotilaskuljettaja)”. Halukkuudella selvitettiin toisin sanoen varusmiehen halua suoranaisesti johonkin tiettyyn palvelustehtävään ja ne olivat kyselyssä kysymykset 12,17,21 ja 26. Toinen lisätty muuttuja oli *halukkuuden toteutumisen tärkeys*, jota selvitettiin kolmella osiolla kuten ”Haluan itse päättää tulevan P-kauden jälkeisen tehtävän”. Kyselyssä ne olivat kysymykset 13, 22 ja 27. Kaikki kysymykset 6–27 olivat mielipideväärittämiä, johon varusmiehet vastasivat 7-portaisella Likert-asteikolla. Se on tavallisesti mielipideväärittämissä käytetty asteikko (Heikkilä 2014, 51; Metsämuronen 2006, 62–63, 102–103 ja 111). Vastausvaihtoehtoja vastaajille oli näin ollen seitsemän kappaletta, joiden ääripäät olivat kirjoitettu auki seuraavalla tavalla: A = ei pidä ollenkaan paikkaansa ja G = Pitää täysin paikkansa. Ensimmäinen kysely sisälsi kokonaisuudessaan 27 kysymystä.

Toinen kysely koostui kaiken kaikkiaan 26 kysymyksestä. Toisen kyselyn ensimmäisellä neljällä kysymyksellä selvitettiin vastaajan taustatietoja. Taustatietona varusmiehiltä kysyttiin toisessa kyselyssä perusyksikköä, jaosta, sotilasarvoa ja tehtävää. Kysymyksellä 5 selvitettiin varusmiehen tehtävään halukkuuden toteutumista yksikertaisella kyllä – ei kysymyksellä.

Toisen kyselyn kysymyksillä 8–9, 11, 13–15, 17, 19–22, 24–25 ja 27–28 selvitettiin ensimmäisen kyselyn tavoin varusmiesten tavoiteorientaatioita, Niemivirran mittariin (2002) perustuen. Toisin sanoen nämä kyseiset kysymykset olivat identtisiä ensimmäisen kyselyn vastaaviin kysymyksiin. Myöhemmin näiden kysymysten vertailulla voitiin selvittää tutkittavan ilmiön ajallista pysyvyyttä.

Myös toisessa kyselyssä oli Niemivirran (2002) mittarin lisäksi tutkijan lisäämiä muuttujia, joiden avulla selvitettiin tavoiteorientaatioon liittymättömiä. Ensimmäinen lisätty muuttuja oli ensimmäisessä kyselyssä selvitetyn tehtävään halukkuuden tärkeyden *toteutuminen*, joka koostui väittämistä kuten esimerkiksi ”Minut valittiin siihen palvelustehtävään, mihin itse halusin”. Kysymyksinä ne olivat toisessa kyselyssä kysymykset 10, 16 ja 18. Varusmiesten palvelustehtävän *mielekkyyttä* mitattiin toisessa kyselyssä kolmella osiolla kuten ”Arvostan nykyistä palvelustehtävääni” ja se oli toinen tutkijan toiseen kyselyyn lisätty muuttuja. Muuttujan osiot olivat toisessa kyselyssä kysymykset 12, 23 ja 26. Varusmiehet vastasivat mielipideväittämiin 6–26 jälleen 7-portaisella Likert-asteikolla kuten ensimmäisessä kyselyssä. Vastausvaihtoehtoja vastaajille oli jälleen seitsemän kappaletta, joiden ääripäät olivat kirjoitettu auki samalla tavalla kuin ensimmäisessä kyselyssä.

4.3 KYSELYJEN TOETUTTAMINEN

KUVA 1 (Puolustusvoimat 2014, 12)

Ensimmäinen kysely pidettiin 13.2.2015 peruskoulutuskauden viikon 6 lopussa, jolloin oletettavasti suurin osa heti alussa palveluksen keskeyttävistä varusmiehistä on jo keskeyttänyt, eikä heidän osallistumisensa vaikuttasi näin saatuihin tuloksiin vääristävällä tavalla.

Tutkimuksen validiteettia ajatellen ensimmäisen kyselyn ajankohdalla oli merkitystä, koska ensimmäisessä kyselyssä haluttiin selvittää tavoiteorientaatioprofiilien lisäksi varusmiesten omaa halukkuutta tulevaan palvelustehtävään kohtaan. Varusmiehellä piti olla siis selkeä näkemys omasta halusta tulevaan palvelustehtävään, mutta hänellä ei pitänyt kuitenkaan olla vielä tiedossa hänelle määrättyä palvelustehtävää. Näin meneteltäessä kyselyllä saatiin vastauksia haluttuihin ilmiöihin.

Ensimmäinen kysely toteutettiin peruskoulutuskauden viikolla kuusi. Tarkemmin kyselyn ajankohdan varusmiespalveluksen kokonaisuudesta erottaa kuvasta yksi. Patteriston varusmiehille pidettiin kyselyä edeltävällä viikolla koulutusvalintoihin liittyvä oppitunti, jossa heille selvitettiin tulevien palvelustehtävien luonne. Kyseisen viikon alkupuolella varusmiesten piti ilmoittaa virallinen halukkuutensa tulevaan palvelustehtävään patterin päällikölle päällikön pitämässä henkilökohtaisessa koulutusvalintahaastattelussa. Varusmiehille ilmoitettiin heille määrätty tuleva palvelustehtävä peruskoulutuskauden viikolla 7.

Ensimmäinen kysely toteutettiin tutkijan pitämänä patteriston auditoriotilassa heti aamulla ensimmäisenä palveluksena. Kyselyn suorittamiseen oli varattu aikaa yksi tunti. Seuraava käsketty palvelus oli harjoituksen jälkeistä huoltopalvelua ja viikonloppuvapaille valmistautumista, joten päivä oli kiireetön ja stressitön. Aikaisemmin viikolla varusmiehillä oli ollut maastoharjoitus. Kysely pidettiin kahdessa osastossa patteriston auditoriotilan koosta johtuen. Ensin kyselyyn vastasi ensimmäisen Ilmatorjuntapatterin varusmiehet 30 minuuttia ennen varsinaisen palvelusajan alkua. Toisen Ilmatorjuntapatterin varusmiehet vastasivat kyselyyn heti ensimmäisen Ilmatorjuntapatterin jälkeen heti varsinaisen palvelusajan alettua. Molemmat tilaisuudet olivat rauhallisia ja kaikki osallistujat vastasivat ensin kyselyyn ja poistuivat tilaisuudesta yhdellä kertaa. Tällaisella järjestelyllä pyrittiin antamaan mahdollisimman rauhallinen ympäristö kaikille kyselyyn vastanneille koko tilaisuuden ajan. Molemmat tapahtumat alkoivat tutkijan ohjeistuksella ja kyselylomakkeen saatesanojen lukemisella. Aikaa kyselyyn vastaamisessa varusmiehiltä kului noin 30 minuuttia osastoa kohden. Tutkijalla ei ollut tilaisuudessa sotilaspukua päällä, mutta kertoi olevansa sotilas ja olevansa virkakurssilla.

1/15 Saapumiserän rivivahvuus oli ensimmäisen kyselyn aikana 166 varusmiestä. Rivivahvuudesta ensimmäiseen kyselyyn vastasi 152 varusmiestä. 14 varusmiestä ei vastannut ensimmäiseen kyselyyn. Näistä 14 varusmiehestä suurin osa oli jo valittu sotilaskuljettajan palvelustehtävään ja he olivat kyselyn aikaan kuljettajakoulutuksessa. Tutkimuksen kannalta näiden kuljettajakoulutukseen valittujen poisjääminen on sopivaa, koska heidän palvelustehtävänsä oli jo määrätty.

Toinen kysely jouduttiin toteuttamaan hieman erilaisin järjestelyin ensimmäiseen kyselyyn verrattuna. 1/15 Saapumiserän 165 vuorokautta palvelevista varusmiehistä pääosa vastasi toiseen kyselyyn 2.6.2015 tutkijan pitämässä tilaisuudessa Vekaranjärven varuskunnassa. Ajankohta varusmiespalvelukseen suhteutettuna oli joukkokoulutuskauden viides viikko (ks. KUVVA 1). Ajallisesti katsottuna se tarkoittaa, että 165 vrk palvelevilla oli palvelusta jäljellä kaksi viikkoa. Tilaisuuteen osallistui 1.Ilmatörjuntapatterin kaikki paikalla olevat 1/15 saapumiserän varusmiehet ja muutama paikalla oleva 2.Ilmatörjuntapatterin tutkimukseen osallistuvista varusmiehistä. Osa 1.Ilmatörjuntapatterin varusmiehistä oli sillä hetkellä lomilla ja suurin osa 2.Ilmatörjuntapatterin varusmiehistä oli muissa käsketyissä palvelustehtävissä eivätkä kyenneet osallistumaan tutkijan järjestämään tilaisuuteen.

Tutkijan järjestämä tilaisuus oli palvelusajan viimeinen palvelustehtävä ennen päivällistä. Päivä oli ollut 1.Ilmatörjuntapatterin varusmiehillä harjoituksen jälkeistä huoltopalvelua ja liikuntaa. Tilaisuus alkoi 30 minuuttia aiotusta ajasta myöhässä, koska käsketty liikuntakoulutus oli venynyt pidemmäksi kuin oli tarkoitus. Tilaisuus oli hieman levoton ja tutkija sai toistuvasti kehottaa vastaajia antamaan työrauha toisilleen. Kaikki vastanneet poistuivat kootusti tilaisuudesta vasta kaikkien vastattua kyselyyn. Tilaisuuteen osallistui kaiken kaikkiaan 63 varusmiestä, joista 52 kappaletta oli ensimmäisen Ilmatörjuntapatterin ja 9 kappaletta toisen Ilmatörjuntapatterin varusmiehiä.

Tutkijan järjestämästä kootusta tilaisuudesta poissaolleet 1.Ilmatörjuntapatterin varusmiehet vastasivat kyselyyn kotiuttamisviikolla. Yksikkö järjesti tilaisuuden tutkijan antamien ohjeiden mukaisesti. 2.Ilmatörjuntapatterin loput 1/15 saapumiserän varusmiestä vastasi kyselyyn yksikön järjestelyin tutkijan antamien ohjeiden mukaisesti viikolla 25. Reserviupseerikoulussa olevat Salpausselän Ilmatörjuntapatteriston 1/15 saapumiserän varusmiehet vastasivat yksikön johdolla edelleen tutkijan antamien ohjeiden perusteella viikolla 24. Kaiken kaikkiaan ensimmäisestä Ilmatörjuntapatterista vastasi toiseen kyselyyn yhteensä 68 varusmiestä ja yhteensä 47 varusmiestä toisesta Ilmatörjuntapatterista Reserviupseerikurssille käsketyistä tutkimukseen osallistuvista varusmiehistä 15 vastasi toiseen kyselyyn. Näin ollen yhteensä toiseen kyselyyn vastasi kokonaisuudessaan yhteenlaskettuna 130 varusmiestä.

Kuten ensimmäisen kyselyn niin myös toisen kyselyn ajankohta oli harkittu tutkimuksen viitekehukseen sopivaksi. Aikaisemmalla viikolla tutkimuksen 165 vuorokautta palvelevilla varusmiehillä oli ollut ilmatorjunta-aselajille ominainen Ilmatorjuntaharjoitus Lohtajalla, jossa he käytännössä toimivat tilanteen mukaisesti omassa sodanajan tehtävässään ilman, että harjoitus koostuisi pelkästään yksittäisistä koulutustapahtumista. Tutkijan järjestämän kyselytilaisuuden jälkeen varusmiehillä alkoi vielä valtakunnallinen pääsotaharjoitus Wihuri, joka oli 165 vuorokautta palvelevien varusmiesten palveluksen viimeinen harjoitus. Harjoituksen jälkeinen aika koostui pelkästään kotiutumiseen liittyvistä toimenpiteistä, eikä siihen kuulunut enää sotilaallista koulutusta. Näin ollen kyselyt ajoittuivat tilanteisiin, joissa varusmiehet olivat jo päässeet toteuttamaan tehtävänsä tilanteenmukaisessa ympäristössä.

Reservi- ja aliupseerin koulutuksen saavien varusmiesten osalta tilanne oli hieman erilainen kuin 165 vuorokautta palvelevien osalta, koska heillä oli edessään vielä noin puolet palveluksesta. Toisaalta heille valtakunnallinen Ilmatorjuntaharjoitus loi samantapaisen ympäristön kuin 165 vrk palveleville. Siellä he pääsivät toimimaan tilanteenmukaisesti heille määrättyssä tehtävässä, mutta alaisinaan omat vertaisensa. Sotilaskuljettajien osalta tutkija olettaa, että heille on kohtuullisen selvää millainen sotilaskuljettajan tehtävä tulee olemaan vaikka osalle heistä kuljettajakoulutus oli kyselyn toteuttamisen hetkellä vielä kesken.

4.4 TUNNUSLUKUJA OTOKSESTA

1/15 Saapumiserän vahvuus Karjalan Prikaatin Salpausselän ilmatorjuntapatteristossa oli 166 varusmiestä tutkimuksen alkaessa. Tutkimukseen osallistuvista henkilöistä oli 100 % miehiä, joka johtui siitä, ettei patteristolla tällä saapumiserällä ollut mahdollisuutta majoittaa naisvarusmiehiä, patteriston käytössä olevien tilojen remontin takia. Vastanneista varusmiehistä 96 % oli iältään 18–20 vuotiaista ja 4 % oli 21–25 vuotiaista. Kaiken kaikkiaan otos oli sukupuoleltaan ja iältään hyvin homogeeninen.

Koulutustaustaa kysyttiin ensimmäisen kyselyn kolmannella kysymyksellä. Suurimmalla osalla vastanneista oli ammattikoulutusta. Ammattikoulutuksen saaneita vastanneista oli 46.4 %. Lähes yhtä paljon vastanneilla oli lukiokoulutusta. Heitä vastanneista oli 41.7 %. Selkeästi pienemmällä joukolla, 11.9 % oli peruskoulutusta varusmieskoulutukseen saapuesaan. Toisen asteen koulutusta ei ollut yhdelläkään vastanneista varusmiehistä, mikä on selitettävissä otoksen ikärakenteen perusteella.

Organisaatiota selvitetiin ensimmäisen kyselyn neljännellä ja viidennellä kysymyksellä. Patteristossa annettiin koulutusta vain ensimmäisessä ja toisessa ilmatorjuntapatterissa. Näin ollen vastanneet varusmiehet olivat joko ensimmäisestä tai toisesta ilmatorjuntapatterista. Ensimmäisestä ilmatorjuntapatterista oli 52.3 % vastanneista ja loput 47.7 % kuului toiseen ilmatorjuntapatteriin. Kaikkien vastanneiden jakauma yksiköiden välille on hyvin tasainen. Molemmissa yksiköissä varusmiehet olivat jaettuna kolmeen jaokseen. Taulukosta 1 näkyy tarkemmin varusmiesten jakaantuminen jaoksiin.

Taulukko 1 Ensimmäisen kyselyn henkilöstön jakautuminen

PERUSYKSIKKÖ	1. JAOS	2. JAOS	3. JAOS
1. Ilmatorjuntapatteri	28	25	25
2. Ilmatorjuntapatteri	28	23	21

Ensimmäiseen kyselyyn vastasi 152 varusmiestä 166 varusmiehestä, joka oli 91.6 % Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston sen hetkisestä 1/15 saapumiserän kirjavahvuudesta. 152 vastanneen varusmiehen vastauksista 151 oli käyttökelpoisia. Hylätyn aineiston osuus koko aineistosta oli 0.7 %. Yksi vastauksista oli hylättävä, koska väittämiin oli vastattu käyttäen asteikkoa 1 – 9, eikä asteikkoa 1 – 7 kuten kyselyssä oli tarkoitus. Kysymyksiin 19 ja 25 oli yksien vastaajien osalta jätetty vastaamatta. Näiden kysymysten osalta virhettä oli 0.7 % kummassakin kysymyksessä. Kysymyksien osalta nämä kaksi tulosta jätettiin huomioimatta lopullisessa tarkastelussa, mutta muut heidän vastauksistaan otettiin huomioon tarkasteluissa. Kahden viimeisen kysymyksen osalta aineistossa oli yksi virhe. Vastaaja oli vastannut toiseksi viimeiseen kysymykseen kahdella arvolla ja jättänyt viimeisen kysymyksen tyhjäksi. Vastaajan aikaisempien vastausten logiikalla tutkija siirsi toisen annetun arvoista viimeiseen kysymykseen ja kyseisen vastaajan aineisto otettiin huomioon tutkimuksessa täysimittaisesti.

Toiseen kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 130 varusmiestä alkuperäisestä 166 varusmiehen joukosta, joka on 78,31 % alkuperäisestä tutkimuksen otoksesta. Tutkijalle annettujen tietojen mukaan 12 tutkimukseen osallistunutta varusmiestä keskeytti varusmiespalveluksen tutkimuksen aikana, joka on 7,23 % alkuperäisestä rivivahvuudesta. Jäljelle jääneiden 24 varusmiehen osalta ensimmäiseen kyselyyn vastaamatta jättäneet sotilaskuljettajat eivät myöskään vastanneet toiseen kyselyyn. Loppujen 10 varusmiehen osallistumattomuus kyselyyn on tuntematon. Kaikkien toiseen kyselyyn vastanneiden 130 varusmiehen tulokset olivat kokonai-

suuden kannalta käyttökelpoisia, mutta kahdessa lomakkeessa oli jätetty vastaamatta yksiin kysymyksiin. Näiden kysymysten osalta tuloksia ei huomioitu, mutta muiden kysymysten osalta myös näiden kahden vastaajan muut vastaukset otettiin täysin huomioon tutkimuksessa.

Taulukko 2 Toisen kyselyn henkilöstörakenne palvelusajan mukaan

Henkilöstöryhmä	n	%
165 vrk miehistö	62	47.7
255 vrk miehistö	5	3.8
347 vrk miehistö	24	19.2
miehistö yhteensä	92	70.8
Aliupseerit	23	17.7
Res. upseerit	15	11.5
Johtajat yhteensä	38	29.2
Kaikki yhteensä	130	100

Taulukosta 2 nähdään varusmiesten määrä palvelusajoittain sekä johtajien määrän suhde miehistöön. Miehistön osalta taulukosta 2 nähdään myös kuinka monta miehistöön kuuluvaa varusmiestä on käsketty eri palvelusajan tehtäviin. On huomattava, että yli kaksi kolmannesta vastaajista toisessa kyselyssä on ollut miehistön jäseniä. Näistä miehistöön kuuluvista reilusti yli puolet ja melkein puolet kaikista vastaajista oli 165 vuorokauden palvelustehtävässä.

Toisessa kyselyssä varusmiehet olivat jakautuneet seuraavalla tavalla eri yksiköihin. 1. Ilmatorjuntapatterin varusmiehiä oli 68 kappaletta. Kaikki 165 ja 255 vrk palvelusajan suorittavat varusmiehet olivat 1. Ilmatorjuntapatterissa. Toisessa ilmatorjuntapatterissa varusmiehiä oli 47, joista 23 oli aliupseerikoulussa ja 24 sotilaskuljettajia eli 347 vrk palvelevia miehistöön kuuluvia varusmiehiä. Reserviupseerikoulun Ilmatorjuntapatterissa oli 15 kpl Karjalan prikaatin Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston 1/15 varusmiehiä, eli varusmiehiä jotka kuuluivat tähän tutkimukseen.

Taulukko 3 Yksikkö ja linjajako AUK / RUK

Johtajakoulutuslinjat	n	%
AUK		
Johtamisjärjestelmälinja	8	34.8
Asejärjestelmälinja	15	65.2
Yhteensä	23	
RUK		
Johtamisjärjestelmälinja	7	46.7
Asejärjestelmälinja	8	53.3
Yhteensä	15	
Johtajat yhteensä	38	

Taulukosta 3 ilmenee johtajien jakautuminen aliupseerikoulun ja reserviupseerikoulun välille. Yli puolet kaikista tarkasteltavan saapumiserän johtajakoulutukseen käsketyistä johtajista oli aliupseereita. Selkeä enemmistö johtajista koostuu asejärjestelmälinjan oppilaista niin kokonaisuudessa kuin kouluittain.

4.5 MITTARIN LUOTETTAVUUS

Tämän tutkimuksen ensimmäisen ja toisen kyselyn mittarin runkona toiminut Niemivirran kehittämä mittari, on käytetty useissa aikaisemmissa tavoiteorientaatiota mittaavissa tutkimuksissa (Tuominen-Soini ym. 2010; Niemivirta ym. 2013). Näissä aikaisemmissa tutkimuksissa tutkittavana joukkona on ollut peruskoulun, kansanopiston ja maanpuolustuskorkeakoulun opiskelijoita (Niemivirta ym. 2013; Tuominen-Soini, et al 2010; Pulkka 2014). Kaikissa näissä tutkimuksissa mittarin avulla selvitettiin, kuten tässä tutkimuksessa, viittä tavoiteorientaation eri ulottuvuutta. Näin ollen alustavasti tässä tutkimuksessa mittarin oletettiin toimivan

myös varusmiesten tutkimisessa. Mittarin toimivuutta tai luotettavuutta ei kyetty kokeilemaan etukäteen ennen sen käyttöä tutkimuksessa. Tämä johtui tutkimuksen toteuttamiseen varatusta rajallisesta aikaikkunasta. Tutkimus aloitettiin olettamalla Niemivirran mittarin toimivan kuten tutkimuksissa, joissa mittaria on käytetty aikaisemmin. Muita ilmiöitä mittaavien, eli tutkijan kehittämien, osioiden uskottiin latautuvan toisiinsa tarpeellisella tavalla tutkimuksen aloittamisen kannalta.

Tutkimuksen luotettavuus on suoraan verrannollinen mittarin luotettavuuteen, jolloin on syytä tarkastella mittarin luotettavuutta tutkimuksen luotettavuuden todistamiseksi (Metsämuuronen 2006, 66). Huonolla mittarilla saadaan tutkittavasta ilmiöstä huonoa tietoa ja hyvällä mittarilla voi saada luotettavaa tietoa (Metsämuuronen 2006, 59). Näin ollen hyvä mittari ei takaa vielä hyvää tietoa, mutta saatua tietoa voidaan pitää tieteellisesti luotettavana. Luotettavuudesta voidaan puhua kahdella eri termillä validiteetillä ja reliabiliteetilla (Heikkilä 2014, 177–178; Metsämuuronen 2006, 66). Yksinkertaistettuna validiteetin voidaan sanoa vastaavan kysymykseen ”mitataanko mittarilla oikeaa asiaa?” (Heikkilä 2014, 177; Metsämuuronen 2006, 66; Nissinen 2002, 88–89). Tämän tutkimuksen mittarin validiteettiä tukee muun muassa mittarin aikaisempi käyttö samankaltaisissa tutkimuksissa, kuten yläasteoppilaiden ja kadettien tavoiteorientaatioprofiilien pysyvyyden tutkimukset (Niemivirta ym. 2013; Pulkka 2014). Pulkan tutkimus tarkastelee kadettien tavoiteorientaatioprofiilien pysyvyyttä, joka on lähellä tämän tutkimuksen viitekehystä. Näin ollen voidaan ymmärtää sen tukevan tämän tutkimuksen mittarin validiteettiä myös puolustusvoimien toimintaympäristössä.

Mittarin reliabiliteettiä, eli mittauksen toistettavuutta, voidaan mitata erilaisilla keinoilla (Heikkilä 2014, 178; Metsämuuronen 2006, 67–71; Nissinen, 2002, 90–92). Tässä tutkimuksessa reliabiliteettiä mitataan korrelaation avulla. Heikkilän mukaan reliabiliteettiä voidaan tarkastella, mittaamalla samaa asiaa useamman kysymyksen avulla (2014, 178). Näiden kysymysten keskinäinen korrelaatiokerroin eli esimerkiksi Cronbachin alfa, kertoo mittarin reliabiliteetista (Heikkilä 2014, 178). Tässä tutkimuksessa Cronbachin alfalla osoitetaan mittarin luotettavuutta.

Tutkimuksen jatkoanalyysijä varten osioista oli luotava luotettavia summamuuttujia. Summamuuttujat muodostuvat mittarin yksittäisistä osioista (Metsämuuronen 2006, 523). Ennen summamuuttujien muodostamista on järkevää etsiä luotettava joukko yhteen laskettavia osioita, joista summamuuttuja luodaan (Metsämuuronen 2006, 527). Tämän perusteella tässä tutkimuksessa, ennen oletettujen summamuuttujien luomista, aineisto analysoitiin eksploratiivisen faktorianalyysin avulla. Faktorianalyysin avulla voidaan suuri määrä muuttujia jakaa

muutamiin ryhmiin, jolloin voidaan vähentää ilmiön hajanaisuutta (Metsämuuronen 2006, 615 ja 632). Faktorianalyysillä voidaan lisäksi löytää yhteys useiden muuttujien välillä, jota tukee jokin teoria tai käytäntö (Metsämuuronen 2006, 632). Tutkimuksen viitekehyksenä toimivan teorian sitominen tuloksiin on näin ollen olennaista, jotta mitataan oikeaa asiaa. Tämä tarkoittaa, että mittarin validiuden, reliabiliteetin ja viitekehyksen kokonaisvaltaisella tarkastelulla päästään lopputulokseen, jossa mittarilla mitataan viitekehyksen ideologian ja suoritettujen tilastollisten analyysien perusteella oikeaa asiaa.

Ensimmäisen mittauksen osalta analysointi aloitettiin valitsemalla kaikki tavoiteorientaatioulottuvuuksien mukaiset osiot, eli osiot 6 – 11, 14 – 16, 18 – 20 ja 22 – 25 ja käytettiin eksploraatiivista faktorianalyysia ”maximum likelihood” menetelmällä ja ”varimax” rotaatiolla. Aineisto latautui ja menetelmän Kaiserin testin (Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy), KMO = .81 sekä Bartletin sväärisyystestin oli $p < .001$. Näin ollen aineisto soveltuu kyseiseen faktorianalyysiin (Metsämuuronen 2006, 626). Aineistoon latautui kuitenkin vain 3 faktoria, joka ei tutkimuksen viitekehyksen kannalta ollut mielekästä. Erityisen voimakkaasti osiot 18, 10 ja 23 latautuivat sekaisin osioiden 20, 15 ja 11 kanssa.

Tutkimuksen viitekehyksen ajatuksen noudattamisen takia ensimmäisen mittauksen aineisto pakotettiin seuraavaksi manuaalisesti 5 faktorin ratkaisuun. Edelleen KMO = .89 ja $p < .001$ osoittivat, että aineisto on analysoitavissa kyseisellä menetelmällä, mutta osioiden latautuminen ei ollut edelleenkään mielekästä viitekehyksen näkökulmasta. Osiot 18, 10 ja 23 latautuivat voimakkaasti ristiin osioiden 20, 15, 11, 6 ja 19 kanssa. Lopullisesta ensimmäisen mittauksen faktorianalyysistä jätettiin osiot 18, 10 ja 23 huomioimatta. Viitekehyksen perusteella eksploraatiivinen faktorianalyysi pakotettiin 4 faktoriin. Analyysin KMO = .84 ja $p < .001$ ja kaikkien muuttujien kommunaliteetti oli yli .40. Koska kommunaliteettien olisi syytä olla yli .40, jotta osio kannattaa pitää mukana analyysissä, niin kaikki analyysiin valitut osiot pidettiin tarkastelussa mukana (Metsämuuronen 2006, 635). Osion 8 kommunaliteetti oli alin .49, mutta myöhemmin osioanalyysi tuki osion jättämistä mukaan tarkasteluun Cronbachin alfan ollessa .80. Jättämällä osio 8 pois olisi Cronbachin alfa laskenut lukuun .75.

Toisen mittauksen osalta analysointi aloitettiin samalla tavoin kuin ensimmäisen kyselyn analysointi. Toisen kyselyn kaikki tavoiteorientaatioita mittavat osiot eli kysymykset: 6 – 7, 9, 11 – 13, 15, 17 – 20, 22 – 23 ja 25 – 26 valittiin analyysiin mukaan. Aineisto latautui samantapaisesti kuten ensimmäisen kyselyn aineisto, eli jälleen vain 3 faktorin ratkaisuun, jossa KMO = .92 ja $p < .001$. Tässäkin tapauksessa saavutusorientaation osiot latautuivat voimakkaasti sekai-

sin oppimisorientaation ja välttämisorientaation faktorien kesken. Ainoastaan suoritusvälttämisorientaatio latautui täysin itsenäiseksi faktoriksi.

Analyysia jatkettiin pakottamalla ratkaisu aluksi 5 faktoriin. Aineisto latautui muuten kohtalaisen selvästi, mutta saavutusorientaatio latautui jälleen useamman faktorin kesken, joten lopullisesta faktorianalyysistä saavutusorientaatio jätettiin pois viitekehyksen näkemysten perusteella. Lopulliseen faktorianalyysiin valittiin osiot 6, 9, 11 – 13, 17 – 19, 22 – 23 ja 25 – 26 eli kaikki muut tavoiteorientaatioita mittaavat osiot pois lukien saavutusorientaatioon liittyvät osiot. Aineisto pakotettiin viitekehyksen ideologian perusteella 4 ratkaisuun, jolloin aineisto latautui edelleen hyvin $KMO = 0.88$ ja $p < 0.001$ ja alimman osion kommunaliteetti $.65$, joka oli selvästi yli hyväksytyn rajan.

Eksploraatiivisen faktorianalyysin tulokset mittarista eivät yksistään tarkasteltuna suoraan tue teoreettisen viitekehyksen ideologiaa, koska molempien mittausten osalta saavutusorientaation osiot latautuivat sekaisin muiden orientaatioiden osioiden kesken. Toisin sanoen pelkän eksploraatiivisen faktorianalyysin perusteella aineistoista ei vielä muodostettu summamuuttujia. Summamuuttujien reliabiliteettia ja sitä kautta mittarin luotettavuutta voidaan kuitenkin laskea usealla tavalla, joista sisäisen konsistenssi on yksi tapa (Metsämuuronen 2006, 67–71 ja 527). Metsämuuronen (2006, 68–71) mukaan sisäistä konsistenssia voidaan laskea Cronbachin α -luvulla, joka saadaan selvitettyä osioanalyysin avulla. Osion α -luvun tulisi olla yli $.60$, jotta se kannattaa ottaa mukaan osioanalyysiin (Metsämuuronen 2006, 531). Näin ollen eksploraatiivisen faktorianalyysin tulosten tueksi molempien mittausten aineistoille tehtiin osioanalyysit muodostettavien summamuuttujien luomisen luotettavuuden tukemiseksi.

Eksploraatiivisen faktorianalyysin tueksi tehty osioanalyysi ensimmäisen mittauksen aineistolle tuki ja täydensi faktorianalyysistä saatuja tuloksia. Huomioitavaa on, että vaikka *saavutusorientaation* osiot latautuivat muiden osioiden kanssa pahasti keskenään faktorianalyysissä, niin osioanalyysin tulokset osoittivat *saavutusorientaation* reliabiliteetti olevan korkea Cronbachin $\alpha = .92$, joka oli samalla kaikkien analyysissä olleiden summamuuttujien korkein arvo. Matalimman Cronbachin α -arvon kaikista ensimmäisen mittauksen summamuuttujista sai suoritus-lähestymisorientaatio, mutta sekin ylittää selvästi $.60$ raja-arvon.

Saavutusorientaation osioanalyysia erikseen tarkasteltaessa nähdään, että osioiden 10, 18 ja 23 keskinäinen korrelaatio on korkea $< .60$. Alin selitysaste oli ko. osiolla 18, joka oli $.65$, eli yli hyväksytyn rajan. Vaikka faktorianalyysissä kyseiset osiot latautuivat voimakkaasti ristiin muiden osioiden kanssa ja ne jätettiin kyseisessä analyysissä huomioimatta, niin osioista 10, 18 ja 23 muodostettiin tutkimukseen osioanalyysin ja tutkimuksen viitekehyksen ideologian

perusteella tutkimukseen *saavutusorientaatio* summamuuttuja. Liitteessä 4 on kyseisen osioanalyysin tarkemmat tulokset.

Kaiken kaikkiaan ensimmäisen mittauksen aineistolle tehdyn osioanalyysien perusteella mittarin reliabiliteetti on riittävä ja osioista muodostetut summamuuttuja mittaavat oikeaa asiaa. Kaikkien summamuuttujien Cronbachin α oli .79 - .92 välillä, eikä yhdestäkään summamuuttujasta ollut tarvetta jättää yhtään osiota huomioimatta osioanalyysin tulosten perusteella. Liitteessä 3 on faktorianalyysin ja siinä mukana olleiden summamuuttujien osioanalyysien tulokset ja liitteessä 4 ensimmäisen mittauksen aineistosta muiden muodostettujen summamuuttujien tarkemmat osioanalyysin tulokset.

Taulukko 4 Mittauksien aineistosta muodostetut summamuuttujat

Muuttujat	<i>M</i>	<i>SD</i>	α
Ensimmäisen mittauksen aineistosta muodostetut summamuuttujat			
1. Oppimisorientaatio	4.94	1.40	.90
2. Saavutusorientaatio	4.86	4,52	.92
3. Suoritus-lähestymisorientaatio	4.44	1.31	.79
4. Suoritus-välttämisorientaatio	3.97	1.42	.80
5. Välttämisorientaatio	4.31	1.54	.86
6. Alkuperäinen halukkuus	6.49	.75	.81
Toisen mittauksen aineistosta muodostetut summamuuttujat			
1. Oppimisorientaatio	4.26	1.60	.96
2. Saavutusorientaatio	4.40	1.64	.93
3. Suoritus-lähestymisorientaatio	4.08	1.40	.80
4. Suoritus-välttämisorientaatio	3.54	1.31	.70
5. Välttämisorientaatio	4.04	1.69	.89
6. Tehtävän mielekkyys	4.61	1.81	.95
7. Alkuperäisen halukkuuden toteutuminen	4.80	2.18	.94

Loppujen lopuksi eksploratiivisen faktorianalyysin ja osioanalyysien perusteella päädyttiin ensimmäisen kyselyn aineistosta muodostamaan yhteensä 6 summamuuttujaa aineiston jatkokäsittelyä varten. Viisi ensimmäistä summamuuttujaa rakentuivat osioiltaan ja nimeämiseltään tutkimuksen viitekehykseen eli tavoiteorientaatioulottuvuuksiin. Ensimmäiset viisi summamuuttujaa koostuivat kaikki kolmesta osiosta. Ne nimettiin osioiden ja viitekehyksen ideologian perusteella seuraavalla tavalla ”*oppimisorientaatio*”, ”*saavutusorientaatio*”, ”*suorituslähestymisorientaatio*”, ”*suoritus-välttämisorientaatio*” ja ”*välttämisorientaatio*”. Kuudes summamuuttuja muodostui kolmesta osiosta ja se nimettiin niiden perusteella ”*alkuperäiseksi halukkuudeksi*”. Taulukosta 4 löytyy ensimmäisen mittauksen aineistosta muodostettujen summamuuttujien tunnusarvoja.

Toisen mittauksen aineistolle tehdyn eksploratiivisen faktorianalyysin tulokset eivät myöskään olleet täysin yksiselitteiset ja summamuuttujien muodostamisen sen tueksi tehtiin aineistolle vielä osioanalyysi. Osioanalyysin tulokset puhuivat aineistosta muodostettavien summamuuttujien puolesta, koska niiden Cronbachin alfa oli välillä .70 - .96, eli selvästi yli .60 rajan. Suoritus-välttämisorientaation osioiden selitysasteet olivat joukon matalimmat, mutta yhdenkään osion pois jättäminen ei olisi nostanut summamuuttujan alfaa korkeammaksi.

Saavutusorientaation osiot 7, 15 ja 20 jätettiin huomioimatta toisen mittauksen aineistolle tehdyssä eksploratiivisessa faktorianalyysissä. Osioanalyysin tulos tukee viitekehyksen ajatusta niistä muodostettavan summamuuttujan osalta, koska Cronbachin alfa oli .93 ja osioiden keskinäinen korrelaatio oli pienimmillään .68. Liitteessä 5 ovat tarkat osioanalyysin tulokset saavutusorientaation osalta.

Tutkijan kehittämät summamuuttujat *tehtävän mielekkyys* ja *alkuperäisen halukkuuden toteutuminen* osoittautuivat osioanalyysin tulosten perusteella sopiviksi summamuuttujiksi. Tehtävän mielekkyuden Cronbachin alfa oli .95 ja selitysaste oli pienimmillään .75. Alkuperäisen halukkuuden toteutumisen Cronbachin alfa oli .94 ja selitysaste oli pienimmillään .72. Tarkemmat tulokset summamuuttujien tuloksista ovat liitteessä 5.

Toisen mittauksen aineistosta muodostettiin suoritettujen analyysien tulosten ja viitekehyksen ideologian perusteella 7 summamuuttujaa. Tavoiteorientaatiota käsittelevät summamuuttujat nimettiin ensimmäisen kyselyn aineistosta muodostettujen summamuuttujien tavoin ”*oppimisorientaatio*”, ”*saavutusorientaatio*”, ”*suorituslähestymisorientaatio*”, ”*suoritus-välttämisorientaatio*” ja ”*välttämisorientaatio*”. Kuudes summamuuttuja nimettiin ”*tehtävän*

mielekkyydeksi” ja seitsemäs summamuuttuja oli ”*Alkuperäisen halukkuuden toteutuminen*”. Taulukossa 4 on esitetty toisen mittauskerran aineistosta muodostettujen summamuuttujien tunnusarvoja.

Taulukossa 5 esitellään ensimmäisen kyselyn mittarin pohjalta muodostettujen summamuuttujien välisiä korrelaatioita. Tarkasteltaessa summamuuttujien välisiä korrelaatioita voidaan huomata, että osa summamuuttujista korreloittuu voimakkaasti ja merkitsevästi toistensa kanssa. Aikaisemmissa tutkimuksissa, missä mittari on ollut käytössä, summamuuttujista saavutusorientaatio ja oppimisorientaatio, suoritus-lähestymisorientaatio ja saavutusorientaatio sekä suoritus-välttämisorientaatio ja suoritus-lähestymisorientaatio ovat korreloituneen merkitsevästi toisiinsa (Niemi ym. 2013). Tässä tutkimuksessa on havaittavissa samojen summamuuttujien välistä korrelaatiota. Voimakkain summamuuttujien välinen korrelaatio oli saavutusorientaatio ja suoritus-lähestymisorientaation välillä. Niin ikään lähes yhtä voimakas korrelaatio oli oppimisorientaation ja saavutusorientaation kanssa. Toisaalta viitekehyksen perusteella oletetusti niin oppimisorientaation kuin saavutusorientaation ja välttämisorientaation välillä oli keskimääräinen negatiivinen korrelaatio, joka on myös havaittavissa muista tutkimuksista (Niemi ym. 2013).

Taulukko 5 Summamuuttujien väliset yhteydet T1 osalta

Muuttujat	<i>Ka</i>	<i>s</i>	1	2	3	4	5	6
1. Oppimisorientaatio	4.94	1.40	-					
2. Saavutusorientaatio	4.86	4,52	.77***	-				
3. Suoritus-lähestymisorientaatio	4.44	1.31	.63***	.79***	-			
4. Suoritus-välttämisorientaatio	3.97	1.42	-.15*	-.01	.06	-		
5. Välttämisorientaatio	4.31	1.54	-.59***	-.62***	-.54***	.29***	-	
6. Alkuperäinen halukkuus	6.49	.75	-.12	-.13	-.10	.05	.24**	-

Huom: Asteikko 1 - 7.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Taulukossa 6 esitellään vastaavasti toisen mittauksen pohjalta muodostettujen summamuuttujien välisiä korrelaatioita. Toisen mittauksen kerran tulokset ovat samankaltaiset ensimmäisen mittauksen vastaaviin tuloksiin. Välttämisorientaatio korreloi korkeasti negatiivisesti oletetulla tavalla oppimis- ja saavutusorientaation kanssa. Erittäin korkea korrelaatio oli suoritus-lähestymisorientaation ja saavutusorientaation välillä. Lähes yhtä voimakas korrelaatio oli oppimis- ja saavutusorientaation välillä kuten ensimmäisen mittauksen aineistossa. Tuloksista voidaan myös huomata, että tehtävän mielekkyys korreloi melko korkeasti oppimis-, saavutus- ja suoritus-lähestymisorientaatioiden kanssa

Taulukko 6 Summamuuttujien ulottuvuuksien väliset yhteydet T2 osalta

Muuttujat	<i>Ka</i>	<i>s</i>	1	2	3	4	5	6	7
1. Oppimisorientaatio	4.26	1.60	-						
2. Saavutusorientaatio	4.40	1.64	.79***	-					
3. Suoritus-lähestymisorientaatio	4.08	1.41	.73***	.85***	-				
4. Suoritus-välttämisorientaatio	3.54	1.31	-.02	.04	.20*	-			
5. Välttämisorientaatio	4.04	1.69	-.62***	-.69***	-.60***	.17*	-		
6. Alkuperäisen halukkuuden toteutuminen	4.80	2.18	.24**	.22*	.22*	.01	-.01	-	
7. Tehtävän mielekkyys	4.61	1.81	.59***	.52***	.51***	-.02	-.35***	.63***	-

Huom: Asteikko 1 - 7.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Kaiken kaikkiaan mittarin luotettavuutta pohdittaessa molempien mittauskertojen mittareille tehtyjen analyysien tulokset ja vertailut aikaisempiin tutkimuksiin tukevat tutkimuksessa käytetyn Niemivirran mittarin validiteettia ja reliabiliteettia myös tässä tutkimuksessa käytettäväksi. Tälle tutkimukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi Niemivirran mittarin lisäksi kehitettiin muutamia muita summamuuttujia ja mittarin luotettavuutta mittaavat analyysit osoittivat, että kokonaisuudessaan tutkimuksessa käytetyt mittarit ovat toimivia ja luotettavia instrumentteja mittaamaan haluttuja ilmiöitä varusmiehistä.

4.6 ORIENTAATIOPROFIILIT

Tutkimuksen yhtenä alakysymyksenä oli selvittää, onko tutkittavasta joukosta löydettävissä orientaatioprofiililuokkia. Aineiston analysoinnissa käytettiin kaksivaiheista ryhmittelyana-

lyysiä profiililuokkien löytämiseksi. Se perustuu ajatukseen, jossa aineisosta pyritään muodostamaan ennalta tuntemattomia ryhmiä. Näiden luotujen ryhmien jäsenten profiilit muistuttavat mahdollisimman paljon toisiaan, mutta poikkeavat selvästi muiden muodostettujen ryhmien jäsenten profiileista. (Heikkilä 2010, 249; Metsämuuronen 2006, 838). Toisin sanoen, tutkimuksen perspektiivistä katsottuna, tarkoituksena oli selvittää löytyykö tutkittavasta joukosta eri tavoin luokiteltavia ryhmiä, joiden jäsenten orientaatioprofiili on mahdollisimman samankaltainen ryhmän sisällä, mutta mahdollisimman erilainen toisien ryhmien jäseniin verrattuna.

Tutkimuksessa selvitetään henkilölähtöisiä orientaatioita kohtuullisen lyhyen aikavälin tarkastelussa. Profiilien löytämisessä käytettiin I-State-as-object-Analysis (ISOA) menetelmää. Menetelmän oletus on, että kohtuullisen lyhyen ajan sisällä usean mittauskerran tulokset ovat samankaltaiset yksilöiden profiilien osalta, jolloin aineiston ryhmittely tehdään käyttämällä kutakin havaintoarvojen sarjaa *tapauksena* ajankohdasta riippumatta (Bergman ym. 2012). Menetelmän tarkoituksena on saada tutkittavan joukon profiililuokkien tulokset selkeämmiksi ja helpommin analysoitaviksi, kohottamalla ryhmittelyanalyysien tehoa (Bergman ym. 2012). Menetelmän käyttö selittää profiililuokkien yhteydessä käytettyjä luokkien jäsenmäärien kokoja.

Taulukko 7 Bayeslainen informaatiokriteeri eri klusteriratkaisuille

Solution	BIC
1 Klusteri	996.24
2 Klusteria	740.69
3 Klusteria	696.93
4 Klusteria	693.55
5 Klusteria	708.56
6 Klusteria	728.57

Huom. Parhaiten aineistoon sopinut ratkaisu on kursivoitu.

Askeltavan klusterianalyysin (Two-Step Cluster Analysis) tulosten perusteella päädyttiin neljään erilaisen orientaatioprofiilin omaavaan alajoukkoon. Neljän ja viiden ryhmän ratkaisujen välillä BIC arvon erotus oli selvästi *pienin* ja arvojen ero suureni selvästi mentäessä pienempään tai suurempaan ryhmittelymäärään. Taulukosta 7 näkyy tarkat BIC arvot, joiden perusteella päädyttiin neljän orientaatioprofiiliryhmän ratkaisuun.

Taulukko 8 Tavoiteorientaatioprofiiliryhmien väliset erot summamuuttujien suhteen

	1.Menestys- suoritusorientoi- tuneet <i>n</i> =99		2. Välttämis- orientoituneet <i>n</i> =54		3. Sitoutumatto- mat <i>n</i> =67		4.Suoritus- Välttämisorien- toituneet <i>n</i> =52				
Muuttuja	<i>Ka</i>	<i>S</i>	<i>Ka</i>	<i>S</i>	<i>Ka</i>	<i>S</i>	<i>Ka</i>	<i>S</i>	<i>F</i> (3, 268)	<i>p</i>	η^2
1. Oppimisorientaatio ¹	5.96	.77	2.77	1.17	3.90	.82	5.08	1.02	160.53	<0.01	0.64
2. Saavutusorientaatio ²	6.05	.84	2.50	.83	3.87	.72	5.28	.92	246.46	<0.01	0.73
3. Suoritus-Lähestymisorientaatio ¹	5.29 ^a	.84	2.51	.96	3.73	.63	4.96 ^a	.94	148.08	<0.01	0.62
4. Suoritus-Välttämisorientaatio ¹	3.10 ^b	1.07	3.73 ^c	1.57	3.42 ^{bc}	.88	5.44	.80	54.09	<0.01	0.38
5. Välttämisorientaatio ²	2.77	.98	6.17	.92	4.27 ^d	1.17	4.59 ^d	1.08	129.48	<0.01	0.59

Huom. Samalla yläindeksillä merkityt keskiarvot (^{abc}) eivät poikkea toisistaan merkitsevyystasolla $p < 0.05$.

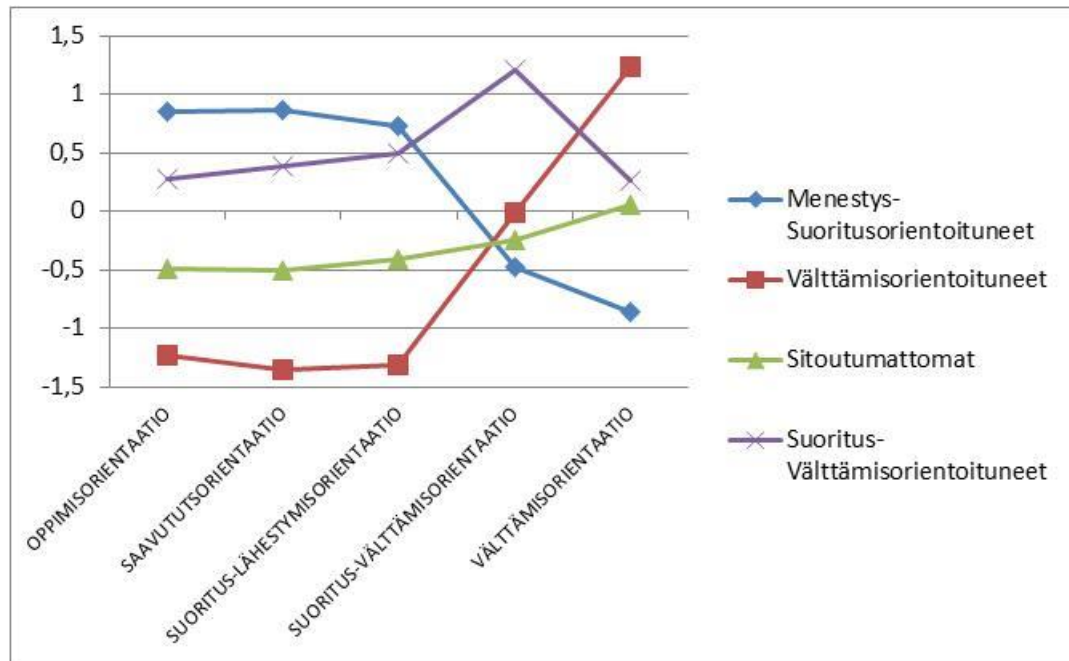
Post-hoc testit = Tukey¹ ja Games-Howell².

Varianssianalyysien tulokset tukevat oletusta ryhmien välisestä heterogeenisuudesta. Taulukosta 8 voidaan todentaa, että vain muutaman orientaation osalta muutamassa havaitussa profiililuokassa *ei ollut* merkittävää eroa keskenään. Ensinnä suoritus-lähestymisorientaation osalta menestysorientoituneiden ja suoritus-välttämisorientoituneiden ryhmät eivät poikenneet merkittävästi toisistaan. Toisin sanoen ryhmien jäsenet pyrkivät yhtäläisesti menestymään paremmin kuin muut ja kokevat näin onnistuneensa.

Toisena suoritus-välttämisorientaation osalta menestysorientoituneiden ja sitoutumattomien ryhmät eivät poikenneet toisistaan. Edelleen välttämisorientoituneiden ja sitoutumattomien ryhmien välillä ei ollut merkitsevää eroavaisuutta.

Kolmanneksi välttämisorientaation ilmenemisessä ei ollut merkittävää eroa Sitoutumattomien ja Suoritus-välttämisorientoituneiden ryhmien välillä.

Kaikkien muiden orientaatioiden osalta havaitut ryhmät poikkesivat toisistaan merkittävästi. Tämä analyysi tukee edelleen päätelmää, että luokitellut neljä erilaista profiililuokkaryhmää ovat mahdollisimman heterogeenisiä verrattuna toisiinsa, mutta luokkien sisällä jäsenet ovat homogeenisiä orientaatioprofiileiltaan, mikä on profiililuokittelun perimmäinen ajatus ja tarkoitus.

Kuvio 1 Orientaatioprofiilit

Analyysien perusteella määritellyt neljä ryhmää nimettiin seuraavanlaisesti: menestys-suoritusorientoituneet (n=99), välttämisorientoituneet (n=54), sitoutumattomat (n=67) ja suoritus-välttämisorientoituneet (n=52). Kuvioista 1 selviää jokaisen ryhmän tavoiteorientaatioprofiili.

Ensimmäinen ja selvästi suurin ryhmä oli menestys-suoritusorientoituneet, (n=99). menestys-suoritusorientoituneiden kesken oppimis-, saavutus- ja suoritus-lähestymisorientaatiot olivat selvästi korostuneet verrattuna suoritus-välttämis- ja välttämisorientaatioihin. Tämä tarkoittaa, että tässä ryhmässä onnistuminen määriteltiin oppimisen, saavutusten ja muiden silmissä kyvykkäältä näyttämisen perusteella. Perustuen omaan kokemukseen varusmieskoulutuksesta, tällainen käyttäytyminen on havaittavissa osassa varusmiehissä. Näin määritelty ryhmä pyrkii toisin sanoen oppimaan, mutta myös saavuttamaan korkeita tuloksia, joita varusmiespalveluksessa ovat esimerkiksi ampumatulokset tai taistelijantutkinnon tulokset. Heille on myös viitekehyksen teorian perusteella tärkeää, että he näyttävät kyvykkäältä muiden varusmiesten silmissä. Stabiliateettia pohdittaessa viitekehyksen ajatuksen perusteella on mahdollista, että tämän ryhmän jäsen epäonnistumisen sattuessa mahdollisesti omaksuu suoritus-välttämisorientoituneiden ryhmän mukaisen profiilin.

Toisessa havaitussa orientaatioprofiiliryhmässä, välttämisorientaatio oli selkeästi korostu-
tuin orientaatio. Tässä profiililuokassa välttämisorientaatio oli myös suhteessa muihin profiili-
luokkiin eniten korostunut. Tämän takia se nimettiin välttämisorientoituneiden luokaksi
(n=54). Välttämisorientoituneiden ryhmä oli havaituista ryhmistä toiseksi pienin. Kaikkien
muiden orientaatioiden korostus oli todella matalaa myös verrattuna muihin luokkiin. Näin
ollen tällaiseen luokkaan kuuluvan varusmiehen tavoitteisiin kuuluu ainoastaan suorittaa va-
rusmiespalvelus mahdollisimman vähällä työllä ja panostamisella. Varusmiespalvelus on vel-
vollisuus, joten lähtökohtaisesti jokainen suomalainen mies on pakotettu käymään varusmies-
palvelus. Silloin voidaan olettaa, että kaikille se ei ole mieluisa velvollisuus, jolloin yksilön
asettamat tavoitteet varusmiespalveluksen suhteen eivät ole välttämättä kovinkaan korkeita
kaikilla. Loppujen lopuksi välttämisorientoituneiden profiiliryhmässä onnistuminen ymmärre-
tään mahdollisimman vähällä työn tekemisellä. Heille oppiminen, menestys tai muiden näke-
mys heistä itsestään ei ole ollenkaan tärkeää, varsinkaan verrattuna muiden profiililuokkien
jäseniin.

Sitoutumattomien ryhmä oli kolmas havaituista neljästä orientaatioprofiiliryhmästä. Sitoutu-
mattomaksi (n=67) luokitelluille yksilöille on ominaista, että heidän tavoiteorientaatioprofii-
lissaan ei yksittäin korostu mikään orientaatio selvästi suuntaan eikä toiseen. Käytännössä
tämä tarkoittaa, että tämän luokan yksilöt eivät korostuneesti toimi minkään yksittäisen orien-
taation mallin mukaisesti. Heidän profiilinsa ei ollut kuitenkaan täysin suora, vaan välttä-
misorientaatio oli hienoisesti korostunut muihin orientaatioihin verrattuna. Loppujen lopuksi
tämän ryhmän jäsen on todennäköisesti varusmies, joka ei juuri pidä palveluksen suorittamis-
ta merkittävänä tapahtumana, eikä näin ollen aseta itselleen tavoitteita palveluksesta selviy-
tymisen lisäksi.

Viimeinen ja neljäs havaittu ryhmä nimettiin suoritus-välttämisorientoituneiden ryhmäksi
(n=52). Heidän tavoiteorientaatioprofiilissa suoritus-välttämisorientaatio oli selkeästi muihin
orientaatioihin eniten korostunut. Muiden orientaatioiden korostumisen välillä ei ollut juuri-
kaan mainittavaa eroa. Muihin luokkiin verrattuna oppimis-, saavutus- ja suoritus-
lähestymisorientaatiot olivat vähän vähemmän korostuneita kuin menestys-oppimisorientaatio
luokassa, eli kohtuullisen korostuneita kaiken kaikkiaan muihin ryhmiin verrattuna. Toisaalta
ryhmän sisällä välttämisorientaatio oli lähes samalla tasolla tai vain vähän vähemmän koros-
tunut muihin verrattuna, mutta muihin luokkiin verrattuna välttämisorientaatio oli toiseksi
eniten korostunut. Se oli kuitenkin selvästi vähemmän korostunut kuin välttämisorientoitunei-
den ryhmässä. Olennaista on, että tällainen varusmies on oletettavasti selvästi huolestunut
muiden edessä epäonnistumisesta. He pyrkivät viitekehysten ajatuksen perusteella välttämään

tilanteita, joissa he voisivat epäonnistua muiden edessä tai saada huonommat tulokset muihin verrattuna. Tämä ryhmä oli profiiliryhmistä pienin, mutta vain todella pienellä erolla toiseksi pienimpään.

Aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna, tämän tutkimuksen, tulokset ovat samankaltaisia, mutta eivät suoraan yhteneväisiä. Esimerkiksi hyvin samankaltaiset profiilit löytyvät kadeteille tehdystä tutkimuksesta menestys-oppimisorientoituneiden ja välttämisorientoituneiden osalta (Pulkka, 2010). Toisaalta verrattaessa tuloksia yhdeksäsluokkalaisille tehtyyn suomalaiseen tutkimukseen voidaan jälleen löytää yhdenmukainen menestys-oppimisorientaatio- ja välttämisorientaatioryhmät sekä sitoutumattomien ryhmät (Tuominen-Soini ym. 2010). Näin ollen tutkimuksen tulokset mukailevat osin viitekehysten parissa tehtyjen muiden vastaavanlaisten tutkimuksien tuloksia.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että tutkitusta varusmiesjoukosta löytyy selkeästi neljä toisistaan poikkeavaa ryhmää, joiden mitatut tavoiteorientaatioprofiilit poikkeavat merkitsevästi toisistaan ryhmien kesken, mutta ovat samankaltaisia ryhmien sisällä. Nämä neljä heterogeenistä ryhmää kuvastavat varusmiesten jakautumista erilaisiin ryhmiin, joissa tutkimuksen viitekehysten mukaisesti määritellään onnistuminen, epäonnistuminen sekä tavoitteet eritavalla toisiin ryhmiin verrattaessa. Tutkimukselle asetettuun tutkimuskysymykseen voidaan käytännössä luotettavasti analyysien ja viitekehysten verrattuna vastata, että Salpausselän ilmatorjuntapatteriston vuoden 2015 ensimmäisestä saapumiserästä on löydettävissä erilaisia tavoiteorientaatioprofiiliryhmä.

4.7 TAVOITEORIENTAATIOIDEN STABILITEETTI

Tutkimuksen päätutkimuskysymykseksi asetettiin *miten pysyviä ovat varusmiesten tavoiteorientaatioprofiilit?* Pysyvyyttä analysoitiin ristiintaulukoimalla ensimmäisen ja toisen kyselyn perusteella muodostettuja orientaatioprofiiliryhmä. Analyysi perustuu ajatukseen havainnoida ovatko varusmiehet samassa profiiliryhmassä niin ensimmäisen kuin toisen kyselyn aineiston perusteella. Mikäli yksilö on molemmissa mittausajankohdissa jäsenenä samassa orientaatioprofiiliryhmassä, edustaa se pysyvyyttä hänen orientaatioprofiilissaan. Sellaisia varusmiehiä, jotka vastasivat kumpaakin kyselyyn hyväksyttävästi, oli yhteensä 121 kappaletta.

Taulukko 9 Ensimmäisen ja toisen kyselyn orientaatioprofiiliryhmien ristiintaulukointi

Mittaus 2 \ Mittaus 1	Menestys- Suoritus- orientoituneet	Välttämis- orientoituneet	Sitoutu- mattomat	Suoritus- Välttämis- orientoituneet	Yhteensä
Menestys- Suoritus orientoituneet	n = 32 72.7 %	n = 4 9.1 %	n = 8 18.2 %	n = 0 0 %	n = 44 % = 100
Välttämis- orientoituneet	n = 0 0 %	n = 10 55.6 %	n = 5 27.8 %	n = 3 16.7 %	n = 18 % = 100
Sitoutu- mattomat	n = 5 6.7 %	n = 10 30.3 %	n = 13 43.3 %	n = 2 6.7 %	n = 30 % = 100
Suoritus- Välttämis- orientoituneet	n = 5 17.2 %	n = 7 24.1 %	n = 5 17.1 %	n = 12 41.4 %	n = 29 % = 100
Yhteensä	n = 42	n = 31	n = 31	n = 17	n = 121 % = 100

Taulukosta 9 selviää, että menestys-suoritusorientaatioryhmän jäsenet olivat *kaikkein* pysyvimpiä. 72.7 % varusmiehistä oli molemmissa mittauksissa tämän ryhmän jäsenenä. Suoritusvälttämisorientoituneiden ryhmässä oli *vähiten* sellaisia, jotka pysyivät ryhmässä jäsenenä molempien mittausten aikana. Ryhmänsä säilyttäneitä oli kuitenkin 41,4 %. Kaiken kaikkiaan 55.4 %:lla kaikista tutkimuksen varusmiehistä orientaatioprofiililuokka *pysyi* samana molemmissa mittauksissa.

Analyysin perusteella tutkitun joukon orientaatioprofiilit näyttäytyvät pysyvinä ajallisesti tarkasteltuna. Viitekehys tukee nyt saatua tutkimustulosta siten, että profiilit ovat enimmäkseen pysyviä, vaikka havaintoja muutoksista on tehty. Toisin sanoen tulos tarkoittaa, että pääsääntöisesti varusmiehen orientaatioprofiili on samankaltainen palveluksen alussa kuin palveluksen lopulla. Osalla muutoksia profiileissa varmasti on, mutta ristiintaulukoinnin perusteella pääsääntöisesti yksilöt kuuluvat samaan orientaatioprofiiliryhmään molemmissa mittausajankohdissa. Tästä johtuen voidaan olettaa, että suuria muutoksia profiileissa ei esiinny.

Ajallisen stabiliteetin tuloksia pohdittaessa ja verrattaessa mahdollisesti muihin tutkimuksiin on huomioitava, että mittausten välissä on palvelustehtävävalinta, jota voidaan pitää varusmiesten kannalta merkittävänä tapahtumana. Näin ollen mittausten välissä kulunut aika ei ole pelkästään niin sanottua perusarkea vaan ensimmäisen mittauskerran jälkeen varusmiehet kokevat varusmiespalveluksen kannalta merkittävän tapahtuman, joka vaikuttaa koko loppu palveluksen ajan varusmiehen elämään. Tämä realiteetti on otettava huomioon tarkasteltaessa tavoiteorientaation stabiliteetin tuloksia tässä tutkimuksessa. Toisaalta otoksesta on myös huomioitava eri palvelusaikojen pituus, kun mietitään stabiliteettia varusmiespalveluksen aikana.

Tutkimukselle asetettuun päätutkimuskysymykseen vastaus on, että salpausselän ilmatorjuntapatteriston 1/15 saapumiserän varusmiesten orientaatioprofiilit olivat pysyviä 165 vuorokautta palvelevien osalta koko palveluksen ajan. Johtajien ja sotilaskuljettajien eli 347 vuorokautta palvelevien varusmiesten osalta voidaan todeta, että heidän orientaatioprofiilinsa ovat olleet pysyviä ainakin puolet heidän palvelusajastaan. Viitekehysten ja tutkimustuloksen perusteella voidaan kuitenkin olettaa, että myös heidän profiilinsa olisivat pysyviä koko palvelusajan ajan.

4.8 VARUSMIEHEN TEHTÄVÄÄN HALUKKUUS

Halukkuutta kyselyssä selvitettiin seitsemällä osiolla, esimerkiksi: ”*haluan itse päättää tulevan P-Kauden jälkeisen tehtävän*”. Kuten muista tarkasteluista myös tästä jätettiin yhden vastaajan aineisto käyttämättä virheellisen asteikon käytön takia. Näin ollen kaikkien vastanneiden joukosta 99,3 % aineistosta oli käytettävissä tarkasteluun.

Kaikkiin ko. osioihin vastauskaala oli A–G. Osiot 13, 22, 27 olivat laajempia käsitteellisiä omaa halukkuutta mittaavia osiota kuten ”Minulle on tärkeää, että pääsen haluamaani tehtävään P-kauden jälkeen”. Osiot 12, 17, 21 ja 26 olivat tiettyyn palvelusajan pituuteen liittyviä kysymyksiä kuten ” haluan miehistötehtävään (165 vrk palvelusaika)”. Asteikon ääripäät oli kirjoitettu auki seuraavalla tavalla: A = ei pidä ollenkaan paikansa ja G = Pitää täysin paikansa.

Mittarin luotettavuuden korostamiseksi kyseistä ilmiötä mittaaville kysymyksille suoritettiin luotettavuutta selvittävä osioanalyysi. Osioanalyysin tulokset tukivat tutkijan olettamusta osioiden muodostamasta ja tutkijan kehittämästä summamuuttujasta. Näin ollen osioista 13, 22 ja 27 muodostettiin summamuuttuja ”*Alkuperäinen halukkuus*”. Summamuuttujan Cronbachin alfa oli .81. Vastauksien keskiarvo oli 6.49 ja keskihajonta .75, mikä osoittaa vahvan oman halukkuuden ilmentymisen koko joukossa. Osiot korreloivat keskenään kohtalaisesti. Yhdenkään osion poistaminen ei olisi korottanut summamuuttujan Cronbachin alfaa. Näin ollen summamuuttujan reliabiliteettiä voidaan pitää hyvänä. Tarkemmat lukemat osioanalyysin tuloksista ovat liitteestä 4.

Summamuuttujan ”*Alkuperäinen halukkuus*” tulosten tarkastelun jälkeen voidaan alustavasti todeta, että tutkitun joukon keskuudessa vallitsee hyvin voimakas tahto palvelustehtävän suhteen. Keskiarvo asteikolla 1 – 7 oli 6.49, keskihajonnan ollessa .75, joten lähes kaikki ovat voimakkaasti tahtoneet olla itse vaikuttamassa oman palvelustehtävän valinnassa alkuperäisen halukkuuden summamuuttujan mukaan tarkasteluna.

Edelleen halukkuuden tarkastelua jatkettiin osioiden 12, 17, 21 ja 26 avulla. Näiden osioiden kohdalla aineisto luokiteltiin 3 luokkaiseksi: Vahva halukkuus, Keskivahva halukkuus ja Ei halukkuutta. Tällä tavoin luokiteltuna ilmiön tarkastelu on mielekkäämpää ja kuvailevampaa. Osoiden avulla voitiin selvittää varusmiesten halukkuutta liittyen tiettyyn tehtävään.

Taulukko 10 Varusmiesten halukkuuden voimakkuus eri tehtäviin

	Vahva		Keskivahva		Ei halukkuutta	
	n	%	n	%	n	%
Haluttu palvelustehtävä						
Miehistö 165 vrk	90	59.6	30	19.9	31	20.5
Miehistö 255 vrk	13	8.61	36	23.8	102	67.6
Miehistö 347 vrk	20	13.3	29	19.2	102	67.6
Johtaja 347 vrk	36	23.8	24	15.9	91	60.3

Taulukosta 10 voidaan päätellä osioiden 12, 17, 21 ja 26 perusteella, että 165 vuorokauden miehistön palvelustehtävään *halusi* koko joukosta vahvalla halukkuudella 59,6 % ja sama tulos näkyy käänteisesti 60,3 % *kielteisenä* halukkuutena johtajatehtäviin. Toisaalta *eniten* haluttiin välttää 255 ja 347 vrk miehistön tehtävistä. Tuloksista on myös huomattavissa, että varusmiehille oli selkeämpää mihin tehtävään he eivät halunneet kuin se mihin he halusivat. Samalla voidaan päätellä, että sellaisten varusmiesten määrä, joilla ei ollut selvää halukkuutta mihinkään tehtävään, oli kokonaisuutta ajatellen pienin. Kaiken kaikkiaan tuloksista voidaan päätellä että tutkittavalla joukolla oli kohtuullisen vahva *halu* päästä juuri tiettyyn tehtävään, tai tällä tavoin mitattuna halu tiettyyn palvelusaikaan.

Kaiken kaikkiaan molempien tarkasteltujen tapojen perusteella tutkimukseen osallistuneet varusmiehet olivat voimakkaasti halukkaita tiettyyn palvelustehtävään. Näin ollen varusmiesten näkökulmasta katsottuna voidaan olettaa, että varusmiehet pitävät tulevan palvelustehtävän valintoja merkittävänä tapahtumana, koska halukkuus oli huomattavan voimakas. Kokonaisuuden kannalta eniten halukkaita oli 165 vrk palvelustehtäviin ja vähiten 255 vrk palvelustehtäviin.

4.9 VARUSMIESTEN TEHTÄVÄÄN HALUKKUUDEN TOTEUMA

Toisessa kyselyssä mitattiin summamuuttujaa ”*Alkuperäisen palvelustehtävään halukkuuden toteutumista*” kahdella eri tavalla. Ensimmäinen tapa oli väittämä 5 ”pääsin haluamaani palvelustehtävään”, johon vastattiin suorasti, joko kyllä tai ei. Toinen tapa oli kolmen osion summamuuttuja. Osiot olivat luonteeltaan kysymyksiä kuten ”Pääsin sellaiseen tehtävään, mihin halusin P-kauden jälkeen.”. Vastausprosentti kaikkiin toteumaan liittyviin kysymyksiin oli 100 %.

Ensimmäisen tavan eli erillisen kyllä–ei kysymyksen tuloksista selviää, että kaikista vastanneista alkuperäinen halukkuus palvelustehtävään *toteutui* 90 varusmiehellä, joka oli 69,2 % toiseen kyselyyn vastanneista varusmiehistä. Näin ollen 30,8 % eli 40 varusmiestä ei päässyt haluamaansa palvelustehtävään peruskoulutuskauden jälkeen. Kaiken kaikkiaan väittämä antaa selkeän kokonaiskuvan siitä kuinka Karjalan prikaatin Salpausselän ilmatorjuntapatteriston 1/15 saapumiserän varusmiesten alkuperäiset halukkuudet tiettyyn palvelustehtävään ovat toteutuneet.

Tehtävään halukkuuden toteutumista tarkastellaan taulukossa 11 henkilöryhmittäin. Taulukosta voidaan nähdä eri henkilöryhmien palvelustehtävään halukkuuden toteutumisen eroavaisuus toisiinsa verraten. Selkeästi eniten halukkuus on toteutunut kokelailla (80 %) ja vähiten 255 vrk miehistöllä (40 %). Kokonaisuuden kannalta on huomion arvoista kuitenkin tarkastella aliupseerien tehtävän halukkuuden toteutumista, joka on vain noin puolet (52,2 %). Osaltaan tulosta voitaneen selittää taulukon 10 tuloksien perusteella, jossa kuvataan alkuperäisen halukkuuden voimakkuutta eri tehtäviin.

Taulukko 11 Alkuperäisen halukkuuden toteutuminen palvelustehtävittäin

Palvelustehtävä	Kyllä		Ei	
	n	%	n	%
165 vrk miehistö	43	69.4	19	30.6
255 vrk miehistö	2	40	3	60
347 vrk miehistö	21	84	4	16
Aliupseeri	12	52.2	11	47.8
Upseerikokelas	12	80	3	20
Yhteensä	90	69.2	40	30.8

Johtajatehtäviin *ei ollut* ensimmäisen kyselyn perusteella kovin suurta halukkuutta, mutta patteriston kouluttamien yksikkötyyppien suuri ryhmänjohtajien tarpeen määrä näkyy tässä tuloksessa siinä, että johtajatehtäviin on mahdollisesti jouduttu käskemään varusmiehiä, jotka eivät olisi halunneet kyseisiin palvelustehtäviin.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että 165 vrk ja 347 vrk miehistön ja upseerikokelaan tehtävissä palvelleet varusmiehet *ovat päässeet* pääsääntöisesti siihen tehtävään, mihin he ovat *halunneet*. Aliupseerin ja 255 vrk miehistön tehtävissä palvelevista varusmiehistä oli suurin osa sellaisia, jotka eivät päässeet haluamaansa palvelustehtävään peruskoulutuskauden jälkeen. Vaikka palvelustehtävään haluaminen ei olisi varusmiehen kannalta toteutunut, se ei välttämättä suoraan vaikuta varusmiehen palvelusmotivaation muodostumiseen. Tuloksista selviää taulukon 11 mukaan, että kaikista molempiin kyselyihin vastanneista suurin osa eli noin 70 prosenttia *pääsi* haluamaansa palvelustehtävään.

Tutkimuksessa mitattiin alkuperäisen halukkuuden toteutumista myös kolmen osion summamuuttujalla. Tutkimuksen edetessä päätettiin kuitenkin käyttää ainoastaan yksinkertaisempaa kyllä – ei -kysymystä – kysymyksen tulos antoi alkuperäisen halukkuuden toteutumisen selvittämiseksi, koska se antoi riittävän selkeän ja ymmärrettävän tuloksen halutusta ilmiöstä.

4.10 PALVELUSTEHTÄVÄÄN MÄÄRÄÄMISEN YHTEYS TAVOITEORIENTAATIOPROFIILIN STABILITEETTIIN

Tutkimuksen kolmannella alatutkimuskysymyksellä haluttiin selvittää mahdollinen yhteys palvelustehtävään määräämisen ja profiilien muuttumisen välillä. Palvelustehtävään määrääminen tutkimuksessa ymmärrettiin tarkoittavan tilannetta, jossa varusmies *ei ole päässyt* sellaiseen palvelustehtävään johon olisi P-Kauden jälkeen halunnut. Toisin sanoen hänet on *määrätty* puolustusvoimien tarpeen mukaiseen palvelustehtävään peruskoulutuksen kauden jälkeen.

Käytännössä aineistosta tarkasteltiin niiden varusmiesten tehtävään halukkuuden toteutumista, joiden profiili oli muuttunut mittauskertojen välissä negatiiviseksi ajateltuun suuntaan. Tällaiseksi negatiiviseksi suuntautumiseksi määriteltiin menestys-suoritusorientoituneiden ryhmästä siirtyminen välttämisorientoituneiden tai sitoutumattomien ryhmään sekä suoritusvälttämisorientoituneiden ryhmästä siirtyminen välttämisorientoituneiden tai sitoutumattomien ryhmään. Muiden siirtymisien osalta tarkastelua ei suoritettu, koska samankaltaisten ryhmien välistä siirtymistä pidetään viitekehyksen mukaisena ilmiönä. Taulukosta 8 selviää tarkemmin kaikki siirtymiset profiiliryhmästä toiseen mittauksen välillä.

Eniten positiivisena pidetystä ryhmästä eli menestys-suoritusorientoituneiden ryhmästä siirtyi neljä yksilöä negatiivisempaan ryhmänä pidettävään välttämisorientoituneiden ryhmään. 50 %:lla kyseistä henkilöistä oma halukkuus palvelustehtävän osalta *ei* toteutunut. Toiseen negatiivisena pidettyyn sitoutumattomien ryhmään siirtyi ensimmäisen kyselyn jälkeen 8 varusmiestä. Näistä siirtyneistä 25 %:lla varusmiehistä oma halukkuus *ei* toteutunut.

Toisesta positiivissävytteisestä ryhmästä, suoritus-välttämisorientoituneiden ryhmästä, siirtyi negatiiviseen välttämisorientoituneiden ryhmään 7 varusmiestä. Näiden seitsemän varusmiehen osalta oma halukkuus *ei toteutunut* 29,9 %:lla. Sitoutumattomien ryhmään siirtyi 5 kappaletta varusmiehiä ja heistä 60 %:lla osalta oma halukkuus jäi *toteutumatta*.

Tuloksista on vaikea tehdä selkeää johtopäätöstä tehtävään määräämisen ja profiililuokasta toiseen siirtymisen yhteydestä. Positiivisimmasta ryhmästä negatiivisimpaan ryhmään siirtyneiden osalta puolet oli määrätty tehtävään, joka voisi puhua yhteyden puolesta. Toisaalta toisten tarkasteltujen siirtymisien taustalla määrättyjen osuus siirtyneistä oli selvästi alle puolet paitsi suoritus-välttämisorientoituneiden ja sitoutumattomien välillä, jossa yli puolet oli määrätty tehtäväänsä. Tulokset eivät ole täysin yksiselitteisiä, mutta tuloksista voitaisiin päätellä hyvin varovaisesti, että profiililuokan muutoksella positiivisesta negatiiviseen ja tehtävään määräämisen välillä olisi heikko yhteys, koska yhteenlaskettuna kaikista siirtyneistä 37,5%:a oli määrätty tehtävään eikä heidän oma halukkuus ollut toteutunut. Syvemmin tarkasteltuna siirtyneiden halukkuuden selvittämällä selvisi, että kaikilla paitsi yhdellä varusmiehellä alkuperäinen halukkuus oli erittäin voimakas. Näin ollen halukkuuden voimakkuudella ei näyttäisi olevan selvää yhteyttä halukkuuden toteutumisen ja määritettyjen tavoiteorientaatioryhmien ideologian omaksumisen muuntumisen välillä.

4.11 PALVELUSTEHTÄVÄN MIELEKKYYS

Summamuuttujaa ”*Tehtävän mielekkyys*” mitattiin toisessa kyselyssä kolmella väittämällä. Väittämät olivat luonteeltaan seuraavanlaisia ”Olen tyytyväinen nykyiseen palvelustehtävääni.”. Väittämiin vastattiin jälleen 7-portaisella Likert-asteikolla. Tehtävän mielekkyyden selvittämistä varten tutkija kehitti itse summasuuttujan osiot. Osioanalyysi tukee summamuuttujan validiteettia Cronbachin alfan ollessa .95, jota yhdenkään osion poistaminen ei olisi korottanut. Liitteessä 6 on tehdyn osioanalyysin kaikki lukemat.

Tehtävän mielekkyyden tutkiminen on tutkimuksen kannalta olennainen osa kokonaisuuden selvittämistä. Yksilön tehtävään halukkuuden ja sen toteutumisen selvittämällä ei yksistään saada riittävää tietoa kokonaisuutta ajatellen. Näin ollen on syytä myös tarkastella sitä, miten mielekkääksi varusmiehet kokivat heille määrätyn palvelustehtävän, huolimatta siitä oliko palvelustehtävä se mihin he olivat itse alun perin halunneet peruskoulutuskauden lopulla.

Tehtävän mielekkyyden tarkastelussa on sen luotettavuudessa otettava huomioon kyselyn ajankohta eri palvelustehtäväryhmillä. 165vrk palvelevilla varusmiehillä toinen kysely ajoittui aivan palveluksen viimeisille viikoille, kun taas 347 vrk palveleville toinen kysely oli noin puolessa välissä heidän varusmiespalvelustaan. Näin ollen eri palvelusajan varusmiesten tulosten ristiin vertailussa on hyvä mieltää mahdollinen ajan vaikutus tehtävän mielekkyyden muuttumiseen. Toisaalta toisen kyselyn ajankohtana johtajilla oli johtajakoulu eli AUK tai

RUK lähestulkoon päättynyt, joten heille on tutkimuksessa oletettavasti muodostunut käsitys omasta palvelustehtävästään ja sen mielekkyydestä. Samoin sotilaskuljettajista, osalla kurssi oli jo ohi ja he olivat jo toteuttamassa tehtäväänsä, osalla kurssi oli vielä vähän kesken, mutta yhtäläillä oletettavasti heilläkin oli jo käsitys palvelustehtävänsä luonteenlaadusta. Näin ollen nämä poikkeavuudet joukossa huomioon ottaen, tässä tutkimuksessa käytetään tehtävän mielekkyyden tuloksia tutkimustulosten analysointiin.

Kaikkien vastanneiden keskiarvo tehtävän mielekkyyden summamuuttujalle oli 4.61, joka osoittaa että kaikkien vastanneiden kesken omaa palvelustehtävää pidetään ainakin jokseenkin miellyttävänä, koska tulos on 7-portaisen asteikon mediaanin yläpuolella.

Taulukko 12 Tehtävän mielekkyys

Tehtävä	n	ka	s
Kaikki	130	4.61	1.81
165 vrk miehistö	62	4.20	1.96
255 vrk miehistö	5	3.80	1.89
347 vrk miehistö	25	4.93	1.72
Aliupseerit	23	4.86	1.58
Upseerikokelaat	15	5.64	1.00

Taulukosta 12 havaitaan, että selkeästi *eniten* ja *yksiselitteisimmin* tehtävää pidetään mielekkäänä upseerikokelaiden kesken (ka=5,64; s=1,00). *Vähiten* tehtävää pidettiin mielekkäänä 255 vrk miehistötehtävissä palvelevien keskuudessa keskiarvon ollessa 3.80.

Aikaisempaan havaintoon halukkuuden toteutumisesta verrattuna mielenkiintoisimpana voidaan kuitenkin pitää tehtävän mielekkyyden *korkeaa* arvoa aliupseerien kohdalla. Aliupseerien kohdalla vain noin puolet pääsi haluamaansa tehtävään, mutta silti taulukon 12 tuloksista voidaan nähdä, että he pitävät heille käskettyä palvelustehtävää selkeästi mielekkäänä.

Osaselityksenä ilmiöön voidaan arvioida olevan, että vaikka varusmies on käsketty aliupseerin tehtävään omien kykyjensä takia vastoin tahtoaan, on hän ymmärtänyt omien kykyjensä mahdollisuudet aliupseerin tehtävässä ja näin ollen pitää tehtävää mielekkäänä. Toisaalta samalla on ymmärrettävä mahdollisuus siihen, että varusmies on mahdollisesti halunnut alun perin tiettyyn aliupseerin tehtävään, mutta ei ole päässyt juuri siihen vaan hänet on määrätty toiseen aliupseerin tehtävään. Hän pitää silti hänelle määrättyä tehtävää mielekkäänä, koska se on joka tapauksessa aliupseerin tehtävä.

Taulukko 13 Tehtävän mielekkyys tehtävän toteutumisen kannalta

Halukkuuden toteutuminen	n	ka	s
Oma halukkuus toteutui	90	5.22	1.48
Oma halukkuus ei toteutunut	40	3.22	1.73

Toisen kyselyn kysymykseen 5 eli suoraan kyllä – ei kysymykseen oman halukkuuden toteutumisen osalta vastasi kyllä 90 ja ei 40 varusmiestä. Taulukosta 13 voidaan todeta, että varusmiehet, joiden halu *toteutui* tehtävän suhteen, tunsivat tehtävän kohtalaisen mielekkääksi. Sellaiset varusmiehet, joiden oma halu tiettyyn tehtävään *ei* toteutunut, eivät tunteneet heille käskettyä tehtävää kovin mielekkääksi. Lähtökohtaisesti tulosta voidaan pitää olettamusten mukaisena. Toisin sanoen, mikäli varusmies ei pääse haluamaansa tehtävään, tuntee hän tehtävän mielekkyyden keskiarvoa alemmaksi. Oman halun toteutuessa, tehtävää pidetään keskiarvoa mielekkäämpänä.

Taulukko 14 Tehtävän mielekkyys oman halun toteutumisen kannalta tehtävittäin

Halukkuuden toteutuminen tehtävittäin	n	ka	s
Oma halu toteutui	90		
165 vrk miehistö	43	4.96	1.63
255 vrk miehistö	2	5.50	.24
347 vrk miehistö	21	5.17	1.64
Aliupseerit	12	5.75	.91
Upseerikokelaat	12	5.69	1.04
Oma halu ei toteutunut	40		
165 vrk miehistö	19	2.49	1.56
255 vrk miehistö	3	2.67	1.53
347 vrk miehistö	4	3.67	1.78
Aliupseerit	11	3.88	1.59
Upseerikokelaat	3	5.44	1.02

Taulukossa 14 on tarkasteltu samaa asiaa kuin taulukossa 13, mutta vielä yksityiskohtaisemmin. Tässä on tarkasteltu oman halukkuuden toteutumista verrattuna tehtävän mielekkyyteen jokaisen palvelustehtäväryhmän näkökulmasta. Tulokset ovat pääsääntöisesti samankaltaisia kuin taulukossa 13, joka käsitteli koko tarkasteltavaa joukkoa, mutta huomattavin tulos on upseerikokelaiden tehtävän mielekkyyden tuntemisessa. Vaikka kolmella henkilöllä oma halukkuus *ei* toteutunut, kokivat he silti tehtävänsä selkeästi keskiarvoa (ka=5,44) mielekkäämmäksi. Samankaltainen ilmiö on havaittavissa aliupseerien tehtävässä. Aliupseerien osalta, miehistöön verrattuna tehtävä tunnettiin mielekkäämmäksi (ka=3,88), vaikka varusmies ei itse halunnutkaan kyseiseen tehtävään.

Johtajien tulosten perusteella suoritettu tarkempi aineiston analysointi osoittaa, että kokeilaista joiden oma halu *ei* toteutunut, vain yksi halusi selvästi johtajatehtävään, muut kaksi halusivat enemmän miehistötehtävään. Aliupseerien osalta tulokset ovat samankaltaiset. 63,3 % aliupseereista halusi *voimakkaammin* miehistötehtävään kuin johtajatehtävään. Tästä päätellen johtajat kokevat johtajatehtävän mielekkääksi vaikka eivät olisi siihen alun perin halunneetkaan.

Loppujen lopuksi tulosten perusteella näyttäisi siltä, että oman halun toteutumisella on yhteys siihen kuinka mielekkääksi käsketty tehtävä mielletään. Johtajien osalta ilmiö ei ole niin selvä kuin miehistön osalta. Johtajat ovat tunteneet tehtävänsä mielekkäämmäksi oman halun toteutumisesta riippumatta kuin miehistöön kuuluvat. Yleisesti ottaen tutkimuksen varusmiehet ovat pitäneet palvelustehtävänsä keskimääräistä mielekkäämpänä. Tulokset puhuvat hyvän koulutuksen puolesta ja tukevat nykyisiä käytäntöjä, jossa varusmiehiä käsketään tarvittaessa Puolustusvoimien tarpeen perusteella määrättyihin tehtäviin ohi varusmiehen oman halukkuuden.

5. JOHTOPÄÄTÖSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella voidaanko varusmiesjoukko ryhmitellä heterogeenisiin ryhmiin tavoiteorientaatioprofiilien perusteella, kuten esimerkiksi peruskoululaiset voidaan. Tutkimuksesta selvisi, että varusmiehet voidaan jakaa neljään ryhmään joiden jäsenet ryhmien sisällä ovat homogeenisiä, mutta ryhmät ovat keskenään heterogeenisiä.

Selkeästi suurimman ryhmän muodostivat menestys-suoritusorientoituneet. Heidän tavoiteorientaatioprofiilissaan korostuivat oppimis-, saavutus- ja suoritus-lähestymisorientaatiot. Suoritus-välttämisen- ja välttämisorientaatiot eivät olleet heidän keskuudessaan läheskään yhtä korostuneita. Ryhmässä onnistuminen määriteltiin oppimisen, saavutusten ja muiden silmissä kyvykkäältä näyttämisen perusteella. Viitekehyksen mukaisesti tämän ryhmän jäsenet haluavat saavuttaa hyviä tuloksia ja olla suhteellisesti menestyneitä. Kaikkien kolmen korostuneen orientaation on todettu olevan liitoksissa positiivisiin ilmiöihin oppimisen suhteen, mutta myös yhteyksiä negatiivisiin ilmiöihin on mm. saavutusorientaatiolla. Yhteiset yhteydet positiivisiin ilmiöihin näiden orientaatioiden välillä ovat ainakin koetulokset ja sitkeä panostaminen suoritukseen. Lisäksi saavutus- ja oppimisorientaation yhteisiä positiivisia puolia ovat korkea itsetunto ja hyvinvointi. Negatiivisia piirteitä korostuneiden orientaatioiden osalta ovat ahdistus, stressi ja epäonnistumisen pelko. Näin ollen menestys-suoritusorientoituneilla on oletettavasti korkea itsetunto ja kova tahto saada hyviä tuloksia varusmiespalveluksen aikana. Viitekehyksen ideologian perustella he määrittelevät todennäköisesti osan tavoitteistaan itse oman mielenkiinnon perusteella, eivätkä ole välttämättä aina kiinnostuneita instituution asettamista tavoitteista ja opetettavista asioista. Näin ollen he saattavat haluta oppia tehtävälleen merkityksettömiä asioita. Samalla suhteellisen menestymisen tahto näyttäytyy haluna saavuttaa instituution asettamat tavoitteet korkein arvosanoin, minkä takia heillä saattaa esiintyä epäonnistumisen pelkoa ja ahdistuneisuutta koetilanteissa.

Varusmiehelle on varusmiespalveluksen aikana useita erilaisia tilanteita, joissa mitataan hänen suoriutumistaan ja verrataan sitä toisiin. Tällaisia tapahtumia ovat muun muassa ammunnat, taistelijan tutkinto, erikoistutkinnot, urheilusuoritteet ja henkisen kyvykkyyden arviointi. Näin ollen epäonnistumisen tunnetta varmasti koetaan palveluksen aikana, koska kaikki eivät voi olla parhaita kerrallaan, joten joku pettyy jollain tasolla aina näissä tilanteissa suhteellisen menestyksen perusteella.

Se, että joukosta suurimmaksi erottautunut ryhmä on menestys-suoritusorientoituneet, on positiivinen asia, koska tähän ryhmään liittyvät vahvat positiiviset ilmiöt oppimisen suhteen. Suurin osa varusmiehistä haluaa täten oppia ja saavuttaa varusmiespalvelukselle asetetut tavoitteet mahdollisimman hyvin ja tai olla paras koko joukosta. Oman näkemykseni ja kokemuksen mukaan tällainen käyttäytyminen jossa pyritään suoriutumaan hyvin niin instituution kuin itse asetettujenkin tavoitteiden saavuttamisesta mahdollisimman hyvin, on osalle varusmiehistä ominaista. Toisaalta näkemykseni mukaan tämän ryhmän jäsenten ominaiseen käytökseen kuuluu terve kilpailuhenkisyys, joka yleensä edesauttaa hyvien tulosten tavoittelemisessa niin yksilö- kuin ryhmätasolla tarkasteltuna.

Toiseksi suurimmaksi ryhmäksi osoittautui sitoutumattomien ryhmä. Käytännössä tällaiseen ryhmään kuuluvat varusmiehet ymmärtänevät arvioitavien tilanteiden merkityksen, mutta eivät välttämättä ole halukkaita tavoittelemaan asetettuja tavoitteita näissä tilanteissa. Tässä ryhmässä korostunein orientaatio oli välttämisorientaatio, joka on ainoastaan negatiivisiin asioihin liitetty orientaatio. Toisaalta välttämisorientaatio oli vain vähän muita orientaatioita enemmän korostunut, joten pelkästään välttämisorientaation negatiiviset ilmiöt eivät kuvasta todellisuutta sitoutumattomien ryhmästä. Sitoutumattomia voitaisiin kuvailla monella eri tavalla, koska suuntautuneisuutta suuntaan tai toiseen ei ole. Viitekehyksen perusteella kyseisen ryhmän jäsenten saavuttamien tulosten ei voida suoraan olettaa olevan verrannollisia huonoihin tuloksiin tai negatiivisiin henkisiin ilmiöihin. Verrattaessa suoritusmenestysorientoituneiden vastaaviin tuloksiin voidaan kuitenkin tulosten olettaa olevan huomionpää ja ryhmän jäsenten omaavan negatiivisiksi luokiteltuja henkisiä ilmiöitä. Sitoutumattomille ominaista ja yhteistä kaikkien orientaatioiden näkökulmasta on tutkimuksen tapauksessa varusmiespalveluksen läpäiseminen. Omien havaintojen perusteella tällainen varusmies esiintyy hyvin huomaamattomana kouluttajille. Varusmies ei käytännössä tee mitään väärin, hitaasti tai että toimintaan tarvitsisi puuttua, mutta hänen toimintansa ei myöskään erotu positiivisessa mielessä muiden toiminnasta. Käytännössä tällaisen ryhmän jäsen on hyvin näkyvän ja harmiton.

Kolmanneksi suurin ryhmä oli lähestulkoon samankokoinen kuin neljäs ryhmä. Tämä välttämisorientoituneiden ryhmä perustui siihen, että ryhmässä selvästi muita orientaatioita enemmän korostuivat välttämisorientaatio ja suoritus-välttämisorientaatio. Nämä orientaatiot liitetään viitekehyksessä yksinomaan yksilön oppimiseen negatiivisesti vaikuttaviin ilmiöihin ja ominaisuuksiin. Tällaisia käytännön toimiin heijastuvia negatiivisia ilmiöitä ovat, matalat tulokset, tehottomuus, pieni kiinnostus asiaa kohden ja itseään vahingoittavien strategioiden käyttäminen. Henkisen toiminnan negatiivisiksi ongelmiksi nousevat mm. ahdistuneisuus,

häpeä ja epäonnistumisen pelko. Viitekehyyksen ideologian perusteella välttämisorientoituneen henkilön toiminta perustuu mahdollisimman vähään työn tekoon tehtävän täyttämiseksi ja suoritus-välttämisorientaation lähtökohtana on olla epäonnistumatta tai näyttäytyä epäonnistuneena muiden silmissä. Tosin sanoen välttämisorientoituneiden ryhmässä on suurempi riski muihin ryhmiin verrattuna, että he kärsivät oppimiseen liittyviä henkisiä ongelmia palveluksen aikana. He keskittyvät vain epäonnistumiseen tai siihen, että millään ei ole mitään merkitystä, kunhan läpäisee varusmiespalveluksen. Hyvänä asiana saadusta tutkimustuloksesta Puolustusvoimien kannalta voidaan pitää, että tällainen ryhmä oli toinen pienimmistä löydettyistä ryhmistä. Kyseiseen ryhmään kuuluva varusmies pitäneen varusmiespalvelusta pelkkänä pakkona, joka on suoritettava, eikä välttämättä arvosta sen suorittamista ollenkaan. Hän vain pyrkii läpäisemään palveluksen arvostamatta tai välittämättä siihen liittyvistä arvioitavista tilanteista. Toisaalta on ymmärrettävä, että ryhmässä on henkilöitä, jotka pelkäävät epäonnistumista ja kärsivät henkistä pahoinvointia epäonnistumisen pelkäämisen takia. Tämän takia koulutuksessa on aina huomioitava jokainen yksilönä ja pyrittävä tukemaan jokaisen oppimista kannustavalla ja inspiroivalla tavalla, vaikka yksilön ulkopuolinen ulosanti olisikin apaattista ja välinpitämätöntä.

Pienin ryhmä välttämisorientoituneiden ohella oli suoritus-välttämisorientoituneiden ryhmä. Tässä ryhmässä nimensä mukaisesti suoritus-välttämisorientaatio oli korostetuin, mutta välttämisorientoituneiden ryhmään verrattuna muiden orientaatioiden korostus oli huomattavasti suurempi. Toisin sanoen tähän ryhmään kuuluvan varusmiehen ominaisuuksiin kuuluu eniten epäonnistumisen miettiminen. Kyseisen ryhmän varusmiestä huolestaa epäonnistuminen tai sen näyttäytyminen muille ympärillä oleville varusmiehille. Muiden orientaatioiden korostuneisuus oli kuitenkin niin suuri, että tämän ryhmän jäsenet pyrkivät oppimaan ja suoriutu- maan, mutta loppujen lopuksi heitä huolestaa eniten epäonnistuminen. Välttämisorientoituneiden ryhmää enemmän tässä ryhmässä korostuneen siis negatiivisista ilmiöistä käytännössä huonot arvosanat, tehottomuus ja itseään vahingoittavien strategioiden käyttö. Käytännössä nämä strategiat näyttäytyvät siten, että varusmies selittelee epäonnistumisen johtumista muista syistä kuin hänen omista kyvyistään. Henkiseksi ongelmiksi tällaisille varusmiehille muodostuneen ahdistuneisuus, toivottomuus, häpeä ja epäonnistumisen pelko. Näin ollen suoritus-välttämisorientoituneiden henkilöiden oppimista pitäisi yrittää tukea lievittämällä heidän pelkoa epäonnistumista kohden.

Vaikka irrallisesti ajateltuna voi näyttää, että edellisistä tuloksista ei ole välttämättä apua Puolustusvoimien toiminnalle, on ymmärrettävä, että varusmiehet ovat jakautuneet tavoiteorientaatioidensa perusteella erilaisiin ryhmiin. Käsitystä varusmiehen käyttäytymisestä ja oppimismotivaatiosta varusmiespalveluksessa voidaan syventää, koska viitekehyksen mukaan tiettyihin orientaatioihin ja niiden korostumiseen liittyy tutkitusti erilaisia niin henkisiä kuin käytännön ilmiöitä, jotka ilmenevät yksilössä oppimisen suhteen. Näin ollen kun on selvitetty, millaisia orientaatioita missäkin ryhmässä korostetaan, voidaan pyrkiä muokkaamaan omaa toimintaa niin, että mahdollisiin ongelmiin kuten ahdistuneisuuteen tai epäonnistumisen pelkoon voitaisiin vaikuttaa niitä ehkäisevällä tavalla. Toisaalta edistämällä ja tukemalla sellaisia ilmiöitä, jotka tuottavat positiivisia tuloksia oppimisen kannalta edesautetaan parempien tulosten saavuttamista. Kolmantena esimerkkinä voidaan miettiä orientaatioprofiilien ja johtajakoulutuksen yhteyttä. Onko jokin orientaatioprofiili sellainen, joka on johtamistoimintaa edesauttava tai toisaalta estävä, jolloin profiilien tulkintaa voisi käyttää hyväksi ennen johtajakoulutukseen määräämistä.

Viitekehyksen mukaan orientaatioprofiileja pidetään kohtalaisen pysyvänä ilmiöinä, vaikka niissä on osassa tutkimuksista havaittu myös pieniä muutoksia. Tämän tutkimuksen tulokset tukevat tätä näkemystä. Tutkimuksessa tutkittava aikajakso oli vähän yli neljä kuukautta. Yli puolella varusmiehistä ei tapahtunut muutosta tavoiteorientaatioprofiililuokassa mittausten välillä ja pääsääntöisesti niiden osalta joilla ryhmä muuttui, muuttui se toiseen samankaltaiseen ryhmään.

Pohdittaessa tätä havaintoa tarkemmin, voidaan todeta sen tarkoittavan sitä, että varusmiehet muodostavat varusmiespalveluksen alkaessa itselleen viitekehyksen mukaisesti ajateltuna ajatusmallin onnistumisesta ja epäonnistumisesta suhteessa varusmiespalvelukseen perustuen aikaisempiin kokemuksiin oppimistilanteista. Tämä ajatusmalli ei mittausten mukaa juurikaan muutu palveluksen aikana. Tarkemmin katsottuna muutokset tapahtuivat pääsääntöisesti samankaltaisesta ryhmästä toiseen. Ääripäiden ryhmistä eli menestys-suoritusorientoituneiden ja välttämisorientoituneiden välillä muutosta oli vain vähän, joka tukee näkemystä siitä, että profiilit ovat kohtalaisen pysyviä. Muutosta tapahtui eniten sitoutumattomien ja välttämisorientoituneiden ryhmien välillä, joiden profiilit olivat alun perin samankaltaisimpia, joten tapahtunut muutos ei ole kovin merkittävä kokonaisuuden kannalta ajateltuna. Kohtalaisesti muutosta tapahtui myös suoritus-välttämisorientoituneiden ja välttämisorientoituneiden ryhmien välillä. Loppujen lopuksi selkeä muutos jäsenien määrässä mittausten välillä oli välttämisorientoituneiden ja välttämis-suoritusorientoituneiden ryhmässä, joiden ryhmäkoot muut-

tuivat lähes puolella ensimmäisen ja toisen mittauksen välillä. Nämä muutokset kuitenkin selittyvät jäsenten siirtymisellä edellä mainitulla tavalla samankaltaisesta ryhmästä toiseen.

Muutosten taustalla vaikuttavat monet asiat, ja on hyvä ottaa huomioon varusmiespalvelukseen astuneen henkilön sen hetkinen tilanne elämässään. Varusmiehet kohtaavat useita muutoksia palveluksen aikana. Osa on aloittanut työelämän ja osalla on koulutusasteen vaihtuminen kesken tai tulossa. Osa muuttaa asumaan omilleen ja osalla alkaa tai päättyy parisuhde palveluksen aikana. Näin ollen kaikkien taustalla vaikuttavien muuttuvien ilmiöiden huomiointi saattanee vaikuttaa yksilön motivaatioon yleensä ja sitä kautta sen vaikutus näkyy myös varusmiespalveluksen aikana.

Orientaatioprofiilien stabiliteetin kannalta selvitettiin palvelustehtävään määrittämisen ja profiililuokan muuttumisen yhteyttä. Tarkasteluun otettiin vain äärimmäiset muutokset eli positiiviseksi luokitelluista ryhmistä negatiiviseksi luokiteltuihin ryhmiin. Kaiken kaikkiaan tällaisia varusmiehiä oli 24 kappaletta, joka oli 19,8% molempiin kyselyihin vastanneista varusmiehistä. Tutkimustulosten perusteella ei saatu aivan selkeää kuvaa siitä, että onko näiden asioiden välillä yhteyttä. 37,5%:a siirtyneistä oli käsketty tehtävänsä eivätkä he päässeet haluamaansa palvelustehtävään, joten voidaan arvioida, että ainakin heikko yhteys asioiden välillä on. Asiaa pohdittaessa tarkemmin on tietenkin huonoa, että varusmiehen orientaatioprofiili muuttuu yksittäisen tapahtuman takia sellaiseksi profiiliksi, jolla on todettu olevan negatiivisia vaikutuksia yksilön oppimiseen. Asiaan vaikuttaminen olisi periaatteessa helppoa, koska noudattamalla varusmiehen halua palvelustehtävään, heidän positiiviseksi luokiteltu orientaatioprofiilinsa pysyy samana koko palveluksen ajan. Valinnoissa perusyksikön päällikön on kuitenkin ajateltava ensisijaisesti Puolustusvoimien tarpeita, joten kaikkia halukkuuksia ei voida aina ottaa huomioon, jotta esimerkiksi tarvittava määrä johtajia saadaan koulutettua saapumiserästä.

Varusmiehen palvelustehtävään halun, halun toteutumisen ja tehtävän mielekkyyttä pohdittaessa tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että tutkittavalla joukolla oli peruskoulutuskauden aikana lähes yksimielisen selkeä tahto päästä tiettyyn palvelustehtävään peruskoulutuksen jälkeen. Tutkimuksessa ei otettu kantaa tämän tahdon takana oleviin syihin, jotka voivat johtua luonnollisesti useista eri asioista, kuten esimerkiksi palvelusajan pituudesta tai tehtävän helppoudesta. Tutkimustulos tukee tämän hetkistä käytäntöä, joka on käytössä ainakin Salpausselän Ilmatorjuntapatteristossa, jossa ennen valintoja varusmiehet kertovat vähintään kaksi eri omaa halukuutta tulevaksi palvelustehtäväkseen. Tutkimustulokset tukevat tätä toimintatapaa, koska on selvää, että pääosalla varusmiehistä on suuri halu vaikuttaa omaan tulevaan tehtävään.

Mielenkiintoisempia ovat kuitenkin tahdon, sen toteutumisen ja tehtävän mielenkiinnon väliset suhteet. Pääsääntöisesti tulokset puhuvat sen puolesta, että jos oma halukkuus on toteutunut, niin silloin tehtävä on tunnettu mielekkääksi. Poikkeuksena voidaan kuitenkin pitää, että johtajien osalta tulokset eivät olleet niin selvät. Niiden johtajien osalta, joilla oma halu ei toteutunut, tehtävä tunnettiin kuitenkin miehistön vastaaviin verrattuna mielekkäämmäksi. Suurimmalla osalla näistä johtajista alkuperäinen halukkuus oli enemmän miehistön tehtävään kuin johtajatehtävään. Näin ollen tuloksista voidaan päätellä, että vaikka alkuperäinen halukkuus on ollut miehistön tehtävään ja varusmies on käsketty johtajaksi, hän silti kokee hänelle käsketyin tehtävän mielekkääksi. Erityisen voimakas tämä ilmiö on kokelaiden osalta, jotka ovat tunteneet oman tehtävänsä kaikista tutkimuksessa tutkituista seikoista huolimatta hyvin mielekkääksi. Yhtenä tekijänä ilmiön taustalla voidaan ajatella olevan yksilön soveltuvuus johtajatehtävään. Johtajaksi soveltuva varusmies ei ole välttämättä halukas johtajatehtävään, mutta siihen käskettynä tuntee se kuitenkin mielekkääksi.

Tämä havainto tukee varusmieskoulutuksen käytäntöjä. Usein johtajatehtäviin joudutaan määräämään muutamia henkilöitä saapumiserästä vasten tahtoaan, koska halukkaita ei ole tarpeeksi. Tällöin valinta johtajatehtävään tehdään varusmiehen saamien valintapisteiden ja henkilökunnan arvioinnin perusteella. Valintapisteet perustuvat lukuisiin varusmiehestä kerättyihin tietoihin suorituksista, haastatteluista ja kyselyistä peruskoulutuskauden ajalta. Tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, että joko valinnat ovat onnistuneet tutkittavassa saapumiserässä erittäin hyvin tai, että johtajatehtävät yleensä mielletään joka tapauksessa miehistön tehtäviä mielekkäämmiksi.

5.1 JATKOTUTKIMUSTARPEET

Tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli viitekehysten toimivuuden tutkiminen ensimmäistä kertaa varusmiespalveluksessa. Tutkimuksen tulokset puhuvat puolestaan, että viitekehysten mukainen näkemys ilmiöstä toteutuu myös varusmiespalveluksen toimintaympäristössä. Tässä tutkimuksessa tutkittavan joukon määrä jäi kuitenkin varusmiesten kokonaismäärään nähden kohtuullisen pieneksi, joten jatkossa mielenkiintoista olisi toteuttaa tutkimus suuremmalla tutkimukseen osallistuvien määrällä ja näin ollen todentaa tämän tutkimuksen tuloksia. Toisaalta mielenkiintoista olisi myös tutkia ovatko nyt löydetyt orientaatioprofiiliryhmät samankaltaisia kaikissa joukkoyksiköissä tai – osastoissa. Kaiken kaikkiaan orientaatioprofiililuokien tunnuslukujen järjestelmällisempi tutkiminen vahvistaisi tietoa varusmiesten tavoiteorientaatioprofiileista ja niiden ominaispiirteistä. Toisaalta tavoiteorientaatioteorian ilmenemistä varusmiesympäristössä voisi syventää, selvittämällä nyt löydettyjen tavoiteorientaatioprofiilien syitä. Esimerkiksi jatkotutkimuksella voitaisiin selvittää taustatekijöiden, kuten koulustaustan yhteyttä varusmiespalveluksen aikaiseen tavoiteorientaatioprofiiliin.

Varusmiespalvelukseen ja puolustusvoimiin liittyvissä tutkimuksissa puhutaan joskus maanpuolustustahdosta. Maanpuolustustahdon yhteyttä nyt löydettyihin orientaatioprofiiliryhmiin voisi pohtia jatkotutkimuksissa. Tässä tutkimuksessa havaittiin, että sitoutumattomia ja välttämisorientoituneita oli kohtalaisen suuri osuus yhteen laskettuna tässä tutkimuksessa mukana olleista varusmiehistä. Maanpuolustustahdon yhteyttä esimerkiksi näihin orientaatioprofiiliryhmiin olisi mielenkiintoista selvittää. Näin saataisiin myös lisätietoa kulttuurillisten ja yhteiskunnallisten ilmiöiden yhteyden voimakkuudesta tavoiteorientaatioprofiilien muodostumiseen.

Jatkotutkimuksen kannalta mahdollisuus pysyvyyden selvittämiseen peruskoulun, toisen asteen koulutuksen ja varusmiespalveluksen välillä olisi mielenkiintoista. Näin voitaisiin selvittää vielä vahvemmin muovautuuko yksilön profiili eri koulutasojen tai jopa täysin erityyppisen opiskelun välillä vai seuraako yksilön tietyn tyyppinen profiili koko opiskelun ajan. Toisaalta pysymällä toimintaympäristössä eli sotilaskoulutuksessa, voitaisiin verrata jatkotutkimuksen avulla varusmieskoulutuksen ja kertausharjoituksista saatujen tavoiteorientaatioprofiilien olemassaoloa ja mahdollista pysyvyyttä. Tällaisella lähestymisellä voidaan tavallaan pohtia myös tavoiteorientaatioiden tilanneriippuvuutta, koska reserviläiset eivät ole enää välttämättä opiskelun toimintaympäristössä vaan työelämässä. Toisin sanoen voitaisiin pohtia ovatko tavoiteorientaatioprofiilit aikaisemmasta elämäntilanteesta kumpuavia vai vaikuttaako niihin enemmän yksilön sen hetkinen elämäntilanne tai tilanne itsessään eli kertausharjoitus.

Kertausharjoituksen ja varusmiespalveluksen välissä on usein vuosia eroa, joten olisi mielenkiintoista verrata mahdollisia näistä kahdesta tapahtumasta kerättyjä tietoja keskenään.

Tässä tutkimuksessa pohdittiin tietyiltä osin varusmiehen halukkuutta tiettyyn palvelustehtävään varusmiespalveluksen aikana. Tarkoituksella tutkimuksessa jätettiin pohtimatta tämän halukkuuden taustalla vaikuttavia syitä kuten, palvelusajan pituus, sen vaativuus, helppous tai itse tehtävän mielenkiintoisuus. Näiden syiden selvittämisen jälkeen jatkotutkimuksella voitaisiin tutkia selvitettyjen syiden yhteyttä tavoiteorientaatioprofiileihin. Näin ollen tietyn tyyppisten tavoiteorientaatioprofiililuokkien käytöstä sotilasympäristössä saataisiin selvitettyä syvemmin.

Kaiken kaikkiaan on selvää, että pelkästään tämän tutkimuksen tuottaman tiedon perusteella, ei voida ryhtyä tehokkaasti kehittämään Puolustusvoimien toimintaa siten, että varusmieskouluksesta saataisiin muovattua vielä parempi oppimisympäristö varusmiehelle ja näin saavutettaisiin parempia tuloksia. Tällainen toiminnan kehittäminen vaatii laaja-alaisempaa viitekehyksen tarkastelua ja tutkimista tarkastellussa toimintaympäristössä. Tälle tutkimukselle asetetut tavoitteet alustavana suunnannäyttäjänä ja pohjatyönä viitekehyksen tutkimisessa varusmiespalveluksessa ovat kuitenkin täyttyneet ja tulevien jatkotutkimusten mahdollisuus on olemassa viitekehyksen teorian paikkansapitävyyden todistamisen perusteella.

LÄHTEET

- Alexander, P. A. & Murphy, K., P. 2000. A Motivated Exploration of Motivation Terminology. *Contemporary Educational Psychology* 25, 3–53
- Ames, C. 1992. Classroom: Goals, Structures, and Student motivation. *Journal of Educational Psychology*, 1992, 84, 261–271.
- Bergman, L. R., Nurmi, J.-E. & Von Eye, A. A. 2012. I-states-as-objects-analysis (ISOA): Extension of an approach to studying short-term developmental processes by analyzing typical patterns. *International Journal of Behavioral Development* 2012, 36, 237–248.
- Elliot, A. J. 2005. A conceptual History of the Achievement Goal Construct. Teoksessa: A. J. Elliot & C. S. Dweck, (toim.) *Handbook of competence and motivation*. New York: The Guilford Press, 52–72.
- Eränen, L., Harinen, O. & Jokitalo, J. 2008. Sotilasyhteisön sosiaalipsykologiaa. Teoksessa: M. Valtanen, (toim.) *Johtamisen sosiaalipsykologia - Käsitteitä ja käytäntöjä sotilasyhteisössä*. Helsinki: Edita Prima oy, 20–77.
- Harinen, O. 2011. Johdatus suomalaiseen sotilassosiologian tutkimukseen. Joitakin piirteitä sotilassosiologian tutkimuskohteista, menetelmistä ja puolustusvoimissa tehdyistä tutkimuksista. Tampere: Juvenes Print Oy.
- Heikkilä, T. 2010. *Tilastollinen tutkimus*. 7. - 8. painos. Helsinki: Edita Prima.
- Heikkilä, T. 2014. *Tilastollinen tutkimus*. 9. painos. Porvoo: Edita publishing oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. *Tutki ja kirjoita*. 15. painos, Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.
- Huhtinen, A.-M. 2006. Sotilasjohtamisen toimintaympäristöt. Teoksessa: A. Huhtinen & J. Toiskallio, (toim.) *Maanpuolustuskorkeakoulu - Kehittyvä sotatieteellinen yliopisto*. Helsinki: Edita Prima Oy, 38–63.
- Kalliopuska, M. 2005. *Psykologian sanasto*. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Kananen, J. 2011. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen opas. Tampere: Juvenes Print.

Karjalan Prikaati. 2015a. Karjalan Prikaati. Viitattu 22.2.2016
<http://tinyurl.com/hhcru8u>

Karjalan Prikaati. 2015b. Salpausselän Ilmatorjuntapatteristo. Viitattu 22.2.2016
<http://tinyurl.com/poxzhm4>

Karjalan Prikaati. 2015c. Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston 1. Ilmatorjuntapatteri. Viitattu 22.2.2016
<http://tinyurl.com/hvbbwqd>

Karjalan Prikaati. 2015d. Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston 2. Ilmatorjuntapatteri. Viitattu 22.2.2016
<http://tinyurl.com/hpuw9ry>

Kiuru, J. 2009. Johdatus Johtamisen perusteet -opintojaksoon. Teoksessa: J. Kiuru, (toim.) Johdatus johtamiseen. Helsinki: Edita Prima oy, 9–24.

Leskinen, A., Virta, J. & Rainio, A. 2006. Johtamisen opetuksen transformaatio perustutkinossa. Teoksessa: A. Huhtinen, (toim.) Sotilasjohtamisen tiedon kohteet. Helsinki: Edita Prima oy, 299–312.

Maehr, M. L. & Zusho, A. 2009. Achievement Goal Theory The Past, Present, and Future. Teoksessa: K. R. Wentzel & A. Wigfield (toim.) Handbook of motivation at school. New York: Routledge, 77–103.

Metsämuronen, J. 2006. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 3.laitos 2.korjattu painos Jyväskylä: Gummerus kirjapaino oy.

Niemivirta, M. 2002. Motivation and performance in context: The influence of goal orientations and instructional setting on situational appraisals and task performance. *Psychologia* 45, 250–270.

Niemivirta, M., Pulkka, A.-T., Tapola, A. & Tuominen-Soini, H. 2013. Tavoiteorientaatio-profiilit ja niiden yhteys tilannekohtaiseen motivaatioon ja päättelytehtävässä suoriutumiseen. *Kasvatus* 44, 533–547.

Niiniluoto, I. 1999. Johdatus tieteenfilosofiaan. 2 painos. Helsinki: Otava.

Nissinen, V. 2002. Johtamisen tutkimuksen menetelmistä. Teoksessa: A. Huhtinen, (toim.) Sotilasjohtamisen tutkimuksen tieteenfilosofiset perusteet ja menetelmät. Helsinki: Hakapaino Oy, 55–141.

Nissinen, V. 2004. Syväjohtaminen. Helsinki: Talentum.

Nissinen, V. 2007. Syväjohtaminen. 3. painos Helsinki: Talentum.

Nurmi, J.-E. 2013. Motivaation merkitys oppimisessa. *Kasvatus* 5/2013, 548–554.

Peltonen, M. & Ruohotie, P. 1992. Oppimismotivaatio Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta. Keuruu: Otava.

Pintrich, P. R., 2000. Multiple Goals, Multiple pathways: The Role of Goal Orientation in Learning and Achievement. *Journal of Educational Psychology* 3, 544–555.

Pulkka, A-T. 2010. Epäonnistumisen pelko ja pyrkimys paremmuuteen kadettien tavoiteorientaatioissa. Teoksessa A-T. Pulkka (toim.) orientaatiot, toimintakyky ja sitoutuminen: valinnoista ja mittaamisesta sotilaskoulutuksessa. Helsinki: Edita Prima Oy, 57–72

Pulkka, A-T. 2014. The interaction of motivation and learning, The role of goal orientations in students' course evaluations, Helsinki: Unigrafia

Puolustusvoimat 2014. Varusmies 2015 - opas varusmiespalvelukseen valmistuvalle. Helsinki: Juvenes Print Oy

Puolustusvoimien koulutuksen kehittämiskeskus 1998, Sotilaspedagogiikan perusteet, Hämeenlinna: Karisto Oy

Rolls, E. & Eysenck, M. 1998. Motivation. Teoksessa: M. Eysenck (toim.) *Psychology an integrated approach*. Singapore: Longman pte ltd, 503–531.

- Salo-Gunst, L. & Vilkkö-Riihelä, A. 1998. *Psykologian opas*. 6. - 8. painos. Juva: WSOY.
- Seeck, H. 2008. *Johtamisopit Suomessa*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki university Press.
- Senko, C., Hulleman, C. S. & Harackiewicz, J. M. 2011. Achievement Goal Theory at the Crossroads: Old Controversies, Current Challenges, and New directions. *Educational Psychologist* 46, 26–47.
- Tuominen-Soini, H. 2012. Student Motivation and well-being, Achievement goal orientation profiles, temporal stability, and academic and socio-emotional outcomes. Helsinki: Unigrafia
- Tuominen-Soini, H., Salmela-Aro, K. & Niemivirta, M. 2010a. Ajallinen pysyvyys ja sukupuolierot nuorten opiskelumotivaatiossa. *Psykologia* 45 (05-06), 386–401.
- Tuominen-Soini, H., Salmela-Aro, K. & Niemivirta, M. 2010b. Stability and change in achievement goal orientations: A person-centered approach. *Contemporary Education Psychology* (2010), doi:10.1016/j.cedpsych.2010.08.002
- Urdu, T. 1997. *Achievement Goal Theory: Past results, future directions* Teoksessa: M. L. Maehr & P. R. Pintrich (toim.) *Advances in motivation and achievement*. Lontoo: JAI Press LTD., 99–142.

LIITTEET

Liiteluettelo

Liite 1 Ensimmäisen kyselyn kyselylomake

Liite 2 Toisen kyselyn kyselylomake

Liite 3 Faktorianalyysi + osioanalyysi

Liite 4 Muut osioanalyysit

LIITE 1 (1/2) Kysely 1**Arvon SALPITPSTO:ssa palveleva varusmies**

Olen yliluutnantti Janne Kallela ja opiskelen sotatieteiden maisterikurssi 5:llä. Opintojeni lopputyöhön liittyen tutkin varusmiesten ja -naisten oppimismotivaatiota ja tavoitteiden asettelua omaan palvelukseen liittyen. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää minkälaisia tavoitteita varusmies tai -nainen asettaa itselleen oppiakseen palveluksessa opetettavia asioita ja muuttuvatko asetetut tavoitteet palveluksen aikana. Tutkimus toteutetaan SALPITPSTO:n 1 / 15 saapumiserän varusmiehille kahtena kyselynä, joista ensimmäinen kysely pidetään P-kaudella ja toinen kysely J-kauden alussa. Kaikki tutkimukseen osallistuvat vastaavat molempiin kyselyihin. Tutkimukseen vastaaminen on vapaaehtoista, mutta toivon että käytät vastaamiseen tarvitsemäsi ajan ja ennen kaikkea pyrit vastaamaan rehellisesti kaikkiin kysymyksiin. Oikeita tai vääriä vastauksia ei ole! Kaikkia vastauksia tullaan käsittelemään nimettömästi ja ehdottoman luottamuksellisesti. Tutkimuksen tuloksen julkaistaan kokonaistuloksina, eikä tutkimuksesta selviä yksittäisten vastaajien henkilöllisyys tai mielipide. Nimitieto tarvitaan, jotta ensimmäisen kyselyn ja toisen kyselyn tuloksia voidaan verrata toisiinsa, mikä on tutkimuksen kannalta olennaista. Tämän kyselyn tiedot EIVÄT ole SALPITPSTO:n henkilöstön käytettävissä, eivätkä näin ollen vaikuta tulevan palvelustehtävänne määräytymiseen. Vastaamiseen kuluu korkeintaan noin 20 minuuttia aikaa. KIITOS VASTAUKSISTASI!

Ohjeita:

Edessäsi on kaksi lomaketta. Toinen on kysymyslomake ja toinen optinen tiedonkeruulomake, johon tehdään kaikki merkinnät lyijykynällä. Ole huolellinen mustatessasi vastauksia ja pyyhi pyyhkeumilla suttaantuneet tai väärin menneet vastaukset ja täytä tämän jälkeen oikea ruutu huolellisesti.

Kysymykset 1 – 6 ovat taustatietojen kartoittamiseen ja niihin vastataan annettujen vaihtoehtojen mukaisesti. Kysymykset 6 - 27 ovat väittämiä, joihin vastaat vaihtoehtoista, joka vastaa parhaiten omaa tuntemustasi. Valittavien vaihtoehtojen ääripäät ovat: *A = "Täysin eri mieltä"* ja *G = "Täysin samaa mieltä"*.

Vastaa kaikkiin kysymyksiin ja jokaiseen kysymykseen tulee valita vain yksi vastausvaihtoehto.

KYSYMYKSET:**1 Sukupuoli**

A = Mies

B = Nainen

2 Ikä

A = 18 - 21 vuotta

B = 22 - 25 vuotta

C = 26 tai yli vuotta

3 Viimeisin suoritettu koulututkinto

A = Ei suoritettua tutkintoa

B = Peruskoulu tutkinto

C = Ammattitutkinto

D = Ylioppilastutkinto

E = Korkeakoulututkinto

4 Perusyksikkö

A = 1. ITPTRI

B = 2. ITPTRI

5 Jaos

A = 1. JAOS

B = 2. JAOS

C = 3. JAOS

D = 4. JAOS

E = 5. JAOS

F = 6. JAOS

KÄÄNNÄ→

LIITE 1 (2/2)

Vastaa väittämiin 6 - 27 valinnalla joka vastaa parhaiten omaa käsitystäsi väittämästä, seuraavan asteikon mukaisesti:

A = Ei pidä ollenkaan paikkaansa

B

C

D

E

F

G = Pitää Täysin paikkaansa

- 6 Minulle on tärkeää tällä koulutuskaudella se, että muut pitävät minua kyvykkäänä ja osaavana.
- 7 Pyrin tällä koulutuskaudella tekemään vain pakolliset palvelukseeni liittyvät asiat, enkä yhtään enempää.
- 8 Yritän välttää tällä koulutuskaudella tilanteita, joissa saatan vaikuttaa kyvyttömältä tai tyhmältä.
- 9 Olen erityisen tyytyväinen, jos minun ei tarvitse tehdä liikaa töitä varusmiespalvelukseni eteen tällä koulutuskaudella
- 10 Tavoitteeni on menestyä tällä koulutuskaudella hyvin.
- 11 Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on hankkia uutta tietoa.
- 12 Haluan miehistötehtävään (347 vrk palvelusaika, sotilaskuljettaja)
- 13 Haluan itse päättää tulevan P-kauden jälkeisen tehtävän.
- 14 Se tuntuu hyvältä, jos onnistun näyttämään muille varusmiehille olevani kyvykäs tällä koulutuskaudella.
- 15 Haluan tällä koulutuskaudella oppia uusia asioita
- 16 Yritän välttää tällä koulutuskaudella tilanteita, joissa voi epäonnistua tai tehdä virheitä.
- 17 Haluan johtajatehtävään (347 vrk palvelusaika)
- 18 Minulle on tärkeää, että saan hyviä tuloksia tällä koulutuskaudella.
- 19 Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on menestyä paremmin kuin muut varusmiehet.
- 20 Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on oppia mahdollisimman paljon.
- 21 Haluan miehistötehtävään (165 vrk palvelusaika)
- 22 Minulle on tärkeää, että pääsen haluamaani tehtävään P-kauden jälkeen
- 23 Minulle tärkeä tavoite on menestyä tällä koulutuskaudella hyvin.
- 24 Yritän selvitä tällä koulutuskaudella mahdollisimman vähällä työllä.
- 25 Minulle on tärkeää, etten epäonnistu muiden varusmiesten nähden.
- 26 Haluan miehistötehtävään (255vrk palvelusaika)
- 27 Minulle on tärkeää, että saan itse vaikuttaa tulevaan tehtävääni P-kauden jälkeen

LIITE 2 (1/2) Kysely 2

Arvon varusmies

Olen yliluutnantti Janne Kallela ja opiskelen sotatieteiden maisterikurssi 5:llä. Opintojeni lopputyöhön liittyen tutkin varusmiesten ja -naisten oppimismotivaatiota ja tavoitteiden asettelua omaan palvelukseen liittyen. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää minkälaisia tavoitteita varusmies tai -nainen asettaa itselleen oppiakseen palveluksessa opetettavia asioita ja muuttuvatko asetetut tavoitteet palveluksen aikana. Tutkimus toteutetaan SALPITPSTO:n 1 / 15 saapumiserän varusmiehille kahtena kyselynä, joista ensimmäinen kysely pidettiin P-kaudella ja toinen kysely J-kaudella. Kaikki tutkimukseen osallistuvat vastaavat molempiin kyselyihin. Tutkimukseen vastaaminen on vapaaehtoista, mutta toivon että käytät vastaamiseen tarvitsemäsi ajan ja ennen kaikkea pyrit vastaamaan rehellisesti kaikkiin kysymyksiin. Oikeita tai väärää vastauksia ei ole! Kaikkia vastauksia tullaan käsittelemään nimettömästi ja ehdottoman luottamuksellisesti. Tutkimuksen tuloksen julkaistaan kokonaistuloksina, eikä tutkimuksesta selviä yksittäisten vastaajien henkilöllisyys tai mielipide. Nimitieto tarvitaan, jotta ensimmäisen kyselyn ja toisen kyselyn tuloksia voidaan verrata toisiinsa, mikä on tutkimuksen kannalta olennaista. Tämän kyselyn tiedot EIVÄT ole SALPITPSTO:n tai RUK:n henkilöstön käytettävissä, eivätkä näin ollen vaikuta palvelustodistukseenne. Vastaamiseen kuluu korkeintaan noin 20 minuuttia aikaa. KIITOS VASTAUKSISTASI!

Ohjeita:

Edessäsi on kaksi lomaketta. Toinen on kysymyslomake ja toinen optinen tiedonkeruulomake. Tiedonkeruulomakkeeseen tehdään kaikki merkinnät lyijykynällä. Ole huolellinen mustatessasi vastauksia ja pyyhi pyyhekuvilla suttaantuneet tai väärin menneet vastaukset ja täytä tämän jälkeen oikea ruutu huolellisesti.

Kysymykset 1 – 5 ovat kysymyksiä, mihin vastaat annettujen vaihtoehtojen mukaan.

Kysymykset 6 - 26 ovat väittämiä, joihin vastaat vaihtoehtoista, joka vastaa parhaiten tämän hetkistä omaa tuntemustasi. Valittavien vaihtoehtojen ääripäät ovat: **A = "Ei pidä ollenkaan paikkaansa"** ja **G = "Pitää Täysin paikkaansa"**.

Vastaa **kaikkiin** kysymyksiin ja jokaiseen kysymykseen tulee valita vain **yksi** vastausvaihtoehto.

VASTAAMINEN LOMAKKEESEEN:

KOODI: Kirjoita tähän listalta oma 4-numeroinen koodi ja mustaa vastaavat ruudut

Henkilötunnus: Henkilötunnusta ei tarvitse täyttää

Nimitiedot: Kirjoita Etu- ja sukunimesi niille varatuille paikoille tekstaten ja selvästi

KYSYMYKSET:

1	Perusyksikkö
A = 1. ITPTRI
B = 2. ITPTRI
C = RUK / ITPTRI
2	Jaos
A = TSTJOHTOJAOS
B = VIESTIJAOS
C = VALVONTAJAOS
D = HUOLTOJAOS
E = JOJÄLINJA
F = ASEJÄRJLINJA
H = KULJETUSJAOS
3	Sotilasarvo
A = Tykkimies
B = Korpraali (miehistö)
C = Aliupseerioppilas
D = Upseerioppilas
4	Tehtävä
A = Miehistö 165 vrk
B = Miehistö 255 vrk
C = Miehistö 347 vrk
D = Ryhmänjohtaja
E = Jaosjohtaja
5	Pääsin haluamaani palvelustehtävään
A = Kyllä
B = En

KÄÄNNÄ →

Vastaa väittämiin 6 - 26 valinnalla joka vastaa parhaiten omaa käsitystäsi väittämästä, seuraavan asteikon mukaisesti:

A = Ei pidä ollenkaan paikkaansa

B

C

D

E

F

G = Pitää Täysin paikkaansa

- 6 Yritän selvitä tällä koulutuskaudella mahdollisimman vähällä työllä.
- 7 Tavoitteeni on menestyä tällä koulutuskaudella hyvin.
- 8 Palvelen tällä hetkellä sellaisessa tehtävässä, johon pyrin P-kauden jälkeen.
- 9 Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on menestyä paremmin kuin muut varusmiehet.
- 10 Koen nykyisen palvelustehtäväni on mielekkääksi.
- 11 Yritän välttää tällä koulutuskaudella tilanteita, joissa voi epäonnistua tai tehdä virheitä.
- 12 Olen erityisen tyytyväinen, jos minun ei tarvitse tehdä liikaa töitä varusmiespalvelukseni eteen tällä koulutuskaudella.
- 13 Pyrin tällä koulutuskaudella tekemään vain pakolliset palvelukseeni liittyvät asiat, enkä yhtään enempää.
- 14 Minut valittiin siihen palvelustehtävään, mihin itse halusin.
- 15 Minulle tärkeä tavoite on menestyä tällä koulutuskaudella hyvin.
- 16 Pääsin sellaiseen tehtävään, mihin halusin P-kauden jälkeen.
- 17 Minulle on tärkeää tällä koulutuskaudella se, että muut pitävät minua kyvykkäänä ja osaavana.
- 18 Yritän välttää tällä koulutuskaudella tilanteita, joissa saatan vaikuttaa kyvyttömältä tai tyhmältä.
- 19 Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on hankkia uutta tietoa.
- 20 Minulle on tärkeää, että saan hyviä tuloksia tällä koulutuskaudella.
- 21 Olen tyytyväinen nykyiseen palvelustehtävääni.
- 22 Se tuntuu hyvältä, jos onnistun näyttämään muille varusmiehille olevani kyvykäs tällä koulutuskaudella.
- 23 Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on oppia mahdollisimman paljon.
- 24 Pidän nykyisestä palvelustehtävästäni.
- 25 Haluan tällä koulutuskaudella oppia uusia asioita.
- 26 Minulle on tärkeää, etten epäonnistu muiden varusmiesten nähden.

LIITE 3 (1/2)

Ensimmäisen kyselyn tavoiteorientaatioiden 4 faktorin ratkaisu ja osioanalyysi

<i>Faktori</i> <i>/ osio</i>	<i>α</i>	<i>Fakto- rilataus</i>	<i>Puhdis- tettu osiokor- relaatio</i>	<i>Seli- tysaste</i>
1. OPPIMISORIENTAATIO	.91			
20. Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on oppia mahdollisimman paljon.		.76	.82	.66
15. Haluan tällä koulutuskaudella oppia uusia asioita		.82	.82	.68
11. Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on hankkia uutta tietoa.		.80	.83	.69
2. SUORITUS-LÄHESTYMISORIENTAATIO	.80			
6. Minulle on tärkeää tällä koulutuskaudella se, että muut pitävät minua kyvykkäänä ja osaavana.		.67	.72	.54
14. Se tuntuu hyvältä, jos onnistun näyttämään muille varusmiehille olevani kyvykäs tällä koulutuskaudella.		.60	.63	.46
19. Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on menestyä paremmin kuin muut varusmiehet.		.66	.58	.36
3. SUORITUS-VÄLTTÄMISORIENTAATIO	.80			
8. Yritän välttää tällä koulutuskaudella tilanteita, joissa saatan vaikuttaa kyvyttömältä tai tyhmältä.		.68	.62	.39
25. Minulle on tärkeää, etten epäonnistu muiden varusmiesten nähden.		.73	.63	.41
16. Yritän välttää tällä koulutuskaudella tilanteita, joissa voi epäonnistua tai tehdä virheitä.		.86	.69	.48
4. VÄLTTÄMISORIENTAATIO	.86			
7. Pyrin tällä koulutuskaudella tekemään vain pakolliset palvelukseeni liittyvät asiat, enkä yhtään enempää.		.75	.75	.56
24. Yritän selvitä tällä koulutuskaudella mahdollisimman vähällä työllä.		.67	.72	.52
9. Olen erityisen tyytyväinen, jos minun ei tarvitse tehdä liikaa töitä varusmiespalvelukseni eteen tällä koulutuskaudella		.73	.73	.53

Huom. Pääakselimenetelmä maximum likelihood -menetelmä

Toisen kyselyn tavoiteorientaatioiden 4 faktorin ratkaisu ja osioanalyysi

<i>Faktori / osio</i>	<i>a</i>	<i>Fakto- rilataus</i>	<i>Puhdis- tettu osiokor- relaatio</i>	<i>Seli- tysaste</i>
1. OPPIMISORIENTAATIO	.96			
23. Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on oppia mahdollisimman paljon.		.91	.94	.88
25. Haluan tällä koulutuskaudella oppia uusia asioita		.86	.90	.82
19. Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on hankkia uutta tietoa.		.87	.90	.83
2. SUORITUS-LÄHESTYMISORIENTAATIO	.82			
17. Minulle on tärkeää tällä koulutuskaudella se, että muut pitävät minua kyvykkäänä ja osaavana.		.66	.73	.53
22. Se tuntuu hyvältä, jos onnistun näyttämään muille varusmiehille olevani kyvykäs tällä koulutuskaudella.		.38	.67	.46
9. Minulle tärkeä tavoite tällä koulutuskaudella on menestyä paremmin kuin muut varusmiehet.		.42	.64	.41
3. SUORITUS-VÄLTTÄMISORIENTAATIO	.70			
18. Yritän välttää tällä koulutuskaudella tilanteita, joissa saatan vaikuttaa kyvyttömältä tai tyhmältä.		.72	.59	.35
26. Minulle on tärkeää, etten epäonnistu muiden varusmiesten nähden.		.61	.44	.20
11. Yritän välttää tällä koulutuskaudella tilanteita, joissa voi epäonnistua tai tehdä virheitä.		.71	.54	.32
4. VÄLTTÄMISORIENTAATIO	.89			
13. Pyrin tällä koulutuskaudella tekemään vain pakolliset palvelukseeni liittyvät asiat, enkä yhtään enempää.		.74	.80	.64
6. Yritän selvittää tällä koulutuskaudella mahdollisimman vähällä työllä.		.76	.79	.62
12. Olen erityisen tyytyväinen, jos minun ei tarvitse tehdä liikaa töitä varusmiespalvelukseni eteen tällä koulutuskaudella		.82	.76	.58

Huom. Pääakselimenetelmä maximum likelihood -menetelmä

Ensimmäisen kyselyn muut osioanalyysit

SUMMAMUUTTUJA Osio	α	Korj. omi- nais- korre- laatio	Selitysaste
2. SAAVUTUSORIENTAATIO	.92		
18. Minulle on tärkeää, että saan hyviä tuloksia tällä koulutuskaudella.		.80	.65
10. Tavoitteeni on menestyä tällä koulutuskaudella hyvin.		.82	.70
23. Minulle tärkeä tavoite on menestyä tällä koulutuskaudella hyvin.		.87	.77
6. ALKUPERÄINEN HALUKKUUS	.81		
27. Minulle on tärkeää, että saan itse vaikuttaa tulevaan tehtävääni P-kauden jälkeen		.63	.39
22. Minulle on tärkeää, että pääsen haluamaani tehtävään P-kauden jälkeen		.69	.47
13. Haluan itse päättää tulevan P-kauden jälkeisen tehtävän.		.67	.46

Toisen kyselyn muut osioanalyysit

SUMMAMUUTTUJA	α	Korj. omi- nais- korre- laatio	Selitysaste
Osio			
2. SAAVUTUSORIENTAATIO	.93		
20. Minulle on tärkeää, että saan hyviä tuloksia tällä koulutuskaudella.		.83	.68
7. Tavoitteeni on menestyä tällä koulutuskaudella hyvin.		.85	.73
15. Minulle tärkeä tavoite on menestyä tällä koulutuskaudella hyvin.		.87	.76
6. ALKUPERÄISEN HALUKKUUDEN TOTEUTUMINEN	.94		
14. Minut valittiin siihen palvelustehtävään, mihin itse halusin.		.86	.78
8. Palvelen tällä hetkellä sellaisessa tehtävässä, johon pyrin P-kauden jälkeen		.84	.72
16. Palvelen tällä hetkellä sellaisessa tehtävässä, johon pyrin P-kauden jälkeen		.91	.83
7. TEHTÄVÄN MIELLEKKYYS	.95		
21. Olen tyytyväinen nykyiseen palvelustehtävääni		.92	.86
10. Koen nykyisen palvelustehtäväni mielekkääksi		.84	.71
24. Pidän nykyisestä palvelustehtävästäni		.91	.85